

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ULUSLARARASI İLİŞKİLER VE KÜRESELLEŞME ANABİLİM DALI

TÜRKİYE’DE SURİYELİ MÜLTECİLER KONUSUNUN
GÜVENLİKLEŞTİRİLMESİ: SİYASİ PARTİ SÖYLEMLERİNİN MERSİN’DE
YAŞAYAN SURİYELİ MÜLTECİLER ÜZERİNDE ETKİLERİ

Tezi Yazan
Kübra ŞAHİN

Danışman: Prof. Dr. Harun ARIKAN(Çukurova Üniversitesi)

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Sevgi BALKAN ŞAHİN

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Marella BODUR ÜN (Çukurova Üniversitesi)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MERSİN / HAZİRAN 2022

ONAY

T.C

ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ' NE

20195013 numaralı öğrencimiz olan **Kübra ŞAHİN** tarafından hazırlanan “**Türkiye’de Suriyeli Mülteciler Konusunun Güvenikleştirilmesi: Siyasi Parti Söylemlerinin Mersin’de Yaşayan Suriyeli Mülteciler Üzerinde Etkileri**” başlıklı bu tez çalışması jürilerimiz tarafından **oybirliği** ile **Uluslararası İlişkiler ve Küreselleşme** Ana Bilim Dalında **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

(İmzalı evrakların aslı Enstitü Müdürlüğündedir.)

Üniv. Dışı Asıl Üye – Tez Danışmanı – Jüri Başkanı: Prof.Dr. Harun ARIKAN
(Çukurova Üniversitesi)

(İmzalı evrakların aslı Enstitü Müdürlüğündedir.)

Üniv. İçi – Jüri Üyesi: Doç. Dr. Sevgi BALKAN ŞAHİN

(İmzalı evrakların aslı Enstitü Müdürlüğündedir.)

Üniv. Dışı – Jüri Üyesi: Doç. Dr. Marella BODUR ÜN
(Çukurova Üniversitesi)

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylarım.

(İmzalı evrakların aslı Enstitü Müdürlüğündedir.)

15/06/2022

Prof. Dr. Murat KOÇ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

NOT: Bu tezde kullanılan ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’ndaki hükümlere tabidir.

İTHAF

Canım Anneme,

ETİK BEYAN

Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

15.06.2022

Kübra ŞAHİN

TEŞEKKÜR

Öncelikle bu çalışmanın tüm aşamalarında öğrencisi olmaktan gurur duyduğum, bilgisini, tecrübelerini ve desteğini benden hiçbir zaman esirgemeyen değerli hocam Prof. Dr. Harun ARIKAN'a,

Tez çalışmamda yardımlarını hep hissettiğim sevgili Suriyeli arkadaşım Abdullah HAMO'ya; yardımsever öğrencilerim İrem, Kaan, Muhammet ve Yusuf'a,

Tez çalışma sürem boyunca kedilerim Paşa'ya ve Paşacan'a ilgisini en az benim kadar iyi gösteren ve hissettiren canım anneme sonsuz teşekkür ederim.

ÖZ

TÜRKİYE’DE SURİYELİ MÜLTECİLER KONUSUNUN GÜVENLİKLEŞTİRİLMESİ: SİYASİ PARTİ SÖYLEMLERİNİN MERSİN’DE YAŞAYAN SURİYELİ MÜLTECİLER ÜZERİNDE ETKİLERİ

Kübra ŞAHİN

Yüksek Lisans Tezi, Uluslararası İlişkiler ve Küreselleşme Anabilim Dalı

Tez Danışmanı Prof. Dr. Harun ARIKAN

Haziran 2022, 153 Sayfa

Soğuk Savaş sonrası süreçte askeri boyutun ön planda olduğu devlet merkezli güvenlik anlayışı değişime uğramış, ekonomik, insani ve çevresel boyutları olan çok yönlü güvenlik anlayışı ön plana çıkmaya başlamıştır. Özellikle Soğuk Savaş sonrası sürecin ortaya koyduğu ekonomik sorunlar, kimlik temelli çatışmalardan doğan etnik ve dinsel sorunlar ile göç, güvenlik kavramının en önemli bileşenleri halini alarak uluslararası toplumun güncel sorunları arasında yer almıştır. Bu çerçevede Suriye İç Savaşı’nın ortaya çıkardığı mülteci sorunsalı hem uluslararası toplumu hem de Türkiye’yi derinden etkilemiştir. Türkiye’de göç konusu siyasi aktörler tarafından birkaç açıdan güvenlikleştirilerek iç siyasetin önemli tartışma konularından biri halini almıştır. Bu çalışmada göç olgusunun Türkiye’de nasıl bir güvenlik sorunsalı oluşturduğu ve sorunlara yönelik siyasi partilerin söylemlerinin nasıl şekillendiği Mersin ilinde yaşayan Suriyeli mülteciler üzerinden değerlendirilmek istenmiştir.

*Anahtar kelimeler:*Göç, , mülteci, güvenlikleştirme, siyasal parti, söylem.

ABSTRACT**SECURITIZATION OF SYRIAN REFUGEES IN TURKEY: THE IMPACTS OF
STATEMENTS BY POLITICAL PARTIES ON REFUGEES IN THE CITY OF
MERSIN****Kübra ŞAHİN****Master Thesis, Department of International Relations and Globalization****Supervisor: Prof. Dr. Harun ARIKAN****June 2022, 153 Pages**

Since the end of the Cold War, the concept of security has been transforming from the state centric approach of military security to human related security to include human rights, environment and migration. In particular, ethnic and identity related conflicts between states and within state has generated a number of human related security issues such as migration. Internal war in Syria has resulted in a huge migration flux which has an enormous impacts on international politics and Turkish domestic politics. Societal actors and political parties in Turkey have effectively securitized Syrian refugees on economic, social grounds. This study examines how statements by political parties on this issue have influenced Syrian refugees in the city of Mersin.

Key words: Migration, refugee, securitization, political party, discourse.

İÇİNDEKİLER

KAPAK.....	i
ONAY	ii
İTHAF.....	iii
ETİK BEYAN.....	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZ	vi
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER	viii
KISALTMALAR.....	xi
EKLER LİSTESİ	xii

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

1.1. Araştırmanın Konusu	1
1.2. Araştırmanın Sorunsalı.....	1
1.3. Araştırmanın Amacı	1
1.4. Araştırmanın Kapsamı ve Çalışma Grubu	2
1.5. Araştırmanın Önemi	2
1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları	3
1.7. Araştırmanın Yöntemi.....	3
1.8. Tez Planı.....	4

BÖLÜM II

2. TANIMLAR

2.1. Göç	6
2.2. Göçmen	6
2.3. Göç Türleri	7
2.3.1. İç ve Dış Göç	7
2.3.2. Zorunlu ve Gönüllü Göç	7
2.3.3. Düzenli ve Düzensiz Göç	8

2.3.4. Sürekli ve Geçici Göç	8
2.4. Uluslararası Koruma Türleri	9
2.4.1. Mülteci	9

BÖLÜM III

3.TÜRKİYE’NİN GÖÇ POLİTİKASI

3.1. Cumhuriyet Öncesi Dönem.....	12
3.2. 1923-1960 Dönemi.....	13
3.3. 1960-2000 Dönemi.....	14
3.4. 2000- 2011 Dönemi.....	15
3.5. 2011 Sonrası Dönem	15
3.5.1. Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu	16

BÖLÜM IV

4. SURİYE GÖÇÜNÜN GÜVENLİKLEŞTİRİLMESİNDE SİYASİ PARTİ SÖYLEMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

4.1. Güvenlik.....	24
4.2. Güvenlikleştirme	25
4.3. Göçün Güvenlikleştirilmesi	28
4.4. Türkiye’deki Siyasal Partilerin Suriye Göçünün Güvenlikleştirilmesine Yönelik Yaklaşımları.....	33
4.4.1. İktidar Partisi: Adalet ve Kalkınma Partisi	33
4.4.2. Ana Muhalefet Partisi: Cumhuriyet Halk Partisi	41
4.4.3. Diğer Siyasal Partiler	45

BÖLÜM V

5.GÖÇÜN GÜVENLİKLEŞTİRİLMESİ POLİTİKASININ SURİYELİLER ÜZERİNDE BIRAKTIĞI ETKİYE DAİR DERİNLEMESİNE MÜLAKAT ÇALIŞMASI

5.1. Çalışma Grubunun Demografik Özellikleri	51
5.1.1. Grup 1: Yüksek Eğitimli.....	51

5.1.2. Grup 2: Düşük Eğitimliler.....	51
5.2. Bulgular ve Analiz	55
5.2.1. Göçün Güvenlikleştirilmesi Politikasının Suriyelilerdeki Etkisinin Değerlendirilmesi.....	55
5.2.1.1. Suriyelilerden Bahsedilirken Kullanılan Söylemlerin Değerlendirilmesi.....	55
5.2.1.2. Partilerin Göçmen Politikasının Değerlendirilmesi	57
5.2.1.3. Ekonomik Söylemlerin Değerlendirilmesi.....	61
5.2.1.4. Suriye’ye Dönüşe Yönelik Söylemlerin Değerlendirilmesi.....	63
5.2.1.5. Sınır Güvenliği Politikası Söylemlerinin Değerlendirilmesi	64
SONUÇ.....	80
KAYNAKÇA.....	70
EKLER.....	79

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AKP	: Adalet ve Kalkınma Partisi
BM	: Birleşmiş Milletler
BMMYK	: Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği
CHP	: Cumhuriyet Halk Partisi
GİGM	: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü
GYK	: Geçici Koruma Yönetmeliği
HDP	: Halkların Demokratik Partisi
IOM	: International Organization for Migration
İHB	: İnsan Hakları Başkanlığı
İHEB	: İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi
RG	: Resmi Gazete
SSCB	:Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TC	: Türkiye Cumhuriyeti
TCCB	: Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı
UNHCR	: United Nations High Commissioner for Refugees
YÇİHK	: Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun
YUKK	: Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu

EKLER LİSTESİ

EK 1. Tez Araştırma/ Anket/ Çalışma İzni/ Etik Kurulu İzni Talep Formu ve Onay Tutanak Formu	79
EK 2. Gönüllülük Onam Formu	81
EK 3. Derinlemesine Mülakat Bilgilendirme Formu	82
EK 4. Yarı Yapılandırılmış Form Kullanılarak Gerçekleştirilen Derinlemesine Mülakat Soruları	83
EK 5. Görüşme Dökümleri	85
EK 6. Tez Etik İzni İstek Yazısı	138
EK 7. Tez Etik İzni Yazısı	139
EK 8. Tez Anket İzni İstek Yazısı	140
EK 9. Tez Anket İzni Yazısı	140

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

1.1. Araştırmanın Konusu

Bu çalışmanın konusunu, göç olgusunun güvensizleştirilmesi oluşturmaktadır. Bu kavramdan yola çıkarak bu çalışmada, Türkiye’de Suriyeliler konusunda güvenlikleştirilen olguların neler olduğu incelenmiştir. Mersin’de ikamet eden 30 Suriyeli mülteciye Türkiye’de Suriyeli mülteciler özelinde güvenlikleştirilen olguların kendilerinde ne ifade ettiği, güvenlikleştirilen olgular doğrultusunda gerçekleşen siyasi söylemlerin hayatlarında değişim meydana getirip getirmediği sorulmuştur.

1.2. Araştırmanın Sorunsalı

Araştırmanın sorunsalını siyasi söylemlerle göçün güvenlikleştirilmesi politikasının Mersin’de ikamet eden Suriyelilerde bıraktığı etkinin değerlendirilmesi oluşturmaktadır. Bu etkiyi anlayabilmek için Mersin’de ikamet eden 30 Suriyeli mülteci ile derinlemesine(In Depth- Interview)mülakat gerçekleştirilmiştir.

1.3. Araştırmanın Amacı

2010 Arap Baharı ve Mart 2011’de başlayan Suriye kriziyle birlikte Türkiye, özelde çatışma bölgelerinden genelde ise Ortadoğu, Afrika ve yakın Asya’dan gelen kitlesel insan akınıyla karşı kaşıya kalmış ve bu duruma hem uluslararası toplum (AB ve BM dahil) hem de kendi mevzuatında çözüm yolu bulmaya çalışmıştır. Türk Hükümeti, topraklarında ikameti artan mülteci sayısıyla söz konusu hareketliliği yasal temellere dayandırmanın ve kendi mevzuatını hazırlamanın yanında çeşitli sosyal, ekonomik ve siyasi politikalar da izlemiştir. Bu politikalar Soğuk Savaş sonrası dönemde çok daha fazla tartışılan ve siyasi aktörlerin öne çıkardığı “güvenlikleştirme” kavramının yeniden önem kazanmasına sebep olmuştur. Bu kavramın, hedef toplum ya da menşee toplum için ne anlama geldiğini Suriyeli mültecilerle yapılan görüşmeler doğrultusunda araştırmak bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

1.4. Araştırmanın Kapsamı ve Çalışma Grubu

Araştırma için sağlıklı veriler elde etmek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Mersin ilinde yaşayan 15 yüksek eğitilmiş (lisans ve üzeri) ve 15 düşük eğitilmiş (ortaöğretim ve altı) Suriyeli mülteci tercih edilmiştir. Görüşmelere iyi derecede Türkçe bilen iki Suriye ve bir Türkiye vatandaşı tercüme desteği sağlamıştır. Görüşmeler iki adet ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır ve bunun için görüşme gerçekleştirilen bireylerden izin istenmiştir. Araştırmaya katılan katılımcılara K1, K2, K3 ... olarak kodlama yapılmıştır ve bu çalışmada katılımcılara ait özel bilgiler (isim, açık ikamet gibi) paylaşılmamıştır. Görüşmeler 20 ile 30 dakika arasında değişiklik göstermiştir. Çalışmada düşük eğitilmiş olarak nitelendirilen Suriyeliler ile görüşmelerde Mersin Çadirkent ve çevresi tercih edilmiştir. Özellikle Çadirkent'in tercih edilmesi gelir ve eğitim seviyesi düşük Suriyelilerin yaşadığı yerler olarak bilinmesindendir. Eğitilmiş olan Suriyeliler ile görüşmeler çoğunlukla Mersin'de üniversite ve üniversite caddesinde gerçekleştirilmiştir.

1.5. Araştırmanın Önemi

Ekonomik krizin ve yoksulluğun tetiklediği mülteciler için kullanılan siyasi söylemler her geçen gün artmaktadır. Bu söylemlerin analizini yapmak göç literatürü için önemlidir. Suriyeli mülteciler hakkında yapılan çalışmalarda “güvenlikleştirme” üzerine çalışmalar mevcut olsa da halen yetersizdir. Ulusal Tez Merkezi verileriyle “göçün güvenlikleştirilmesi” üzerine 2007-2021 yılları arasında yayınlanan 16 adet yüksek lisans tezi mevcuttur. Bunlardan birkaçını, “*Siyasi lider söylemleri ve göçün güvenlikleştirilmesi: Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri üzerine karşılaştırmalı bir çalışma (Selin Kabacaoğlu, 2021); göçün güvenlikleştirilmesi ve dışsallaştırılması bağlamında son dönem Türkiye ve Avrupa Birliği ilişkileri (Ulvi Yener Ceyhan, 2021); 18 Mart 2016 Mutabakatı sonrasında Suriye’den Türkiye’ye gerçekleşen göçün güvenlikleştirilmesi ve ana akım medya üzerinden analizi (Turgut Tolga Erinç, 2020); Türkiye- AB ilişkilerinde göçün güvenlikleştirilmesi: Suriye mülteci krizi örneği (Serhat Sarıdoğan, 2018); Göçün güvenlikleştirilmesi: Suriye krizi ve AB örneği (Özge Çetiner, 2018)*” şeklinde sıralamak mümkündür.

Bu çalışma, Mersin ilinde yaşayan Suriyelileri kapsamı açısından önemlidir. Çünkü Mersin ilinde bu konuda yapılmış bir çalışma, tezin savunulduğu zaman dilimi içinde yapılmamıştır.

1.6.Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma sadece Mersin’de yaşayan Suriyeli mülteciler üzerine yapılmıştır. Çalışmada siyasal söylemlerin Suriyeler tarafından nasıl yorumlandığı ve algılandığı araştırılmıştır. Her ne kadar Arapça bilen tercüman kullanılsa dahi, çeviri esnasında bazı dil ile ilgili sorunlar ortaya çıkmış olabilmektedir. Ayrıca konunun Türkiye’de sıklıkla tartışma haline getirilmesi ile bu tartışmalardan etkilenen ve derinlemesine mülakata katılan şahısların da oldukça temkinli olduklarını belirtmek gerekir.

1.7. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada, Suriyeli mültecilerle yapılan görüşmeler gizlilik esasına dayandırılmıştır. Katılımcıların, eğitim, yaş, cinsiyet gibi genel bilgileri çalışmada yer almaktadır. Bununla beraber bireylere ait özel bilgilerin paylaşımı yapılmamıştır. Bu çalışmada, mülakata katılacak olan katılımcılarla sağlıklı iletişime geçebilmek adına iki Suriyeli ve bir Arapça bilen Türk olmak üzere üç aracından destek sağlanmıştır.

Bu çalışma iki temel yöntem üzerine oturtulmuştur. Bunlardan ilki tezin son kısmında yer alan “Derinlemesine Mülakat Yöntemi”dir. Bu yöntemle katılımcılarla gönüllülük esasına dayalı “Gönüllü Örneklem” metodu ile iletişim kurulmuştur. Mersin’de bulunan Çadirkent ve çevresinde yaşayan Suriyelilerle yapılan görüşmeler gönüllülük esasına dayandırılarak katılımcılar kendi istekleri doğrultusunda çalışmaya destek olmuşlardır. Ayrıca Mersin’de Suriyelilerin yoğun yaşadığı bölgelerde gerçekleştirilen görüşmelerde aynı zamanda “Kolay Bulunan Örneklem” metodu tercih edilmiştir.

Çalışmayı destekleyen ve çalışmayı amacına ulaştıran diğer yöntem ise söylem analizi yöntemidir. Söylem analizi ile ilk kez 1952’de karşılaşmıştır. Bu kavram, Zelling Harris tarafından yazılı ve sözlü metinlerin ne anlama geldiğinin analizini ve cümlelerin dilbilimsel betimlemelerini yapmak için kullanılmıştır (Şahin, 2018, s. 752). Söylemsel analiz ile ele alınan metinlerde kullanılan yöntem “geleneksel veri toplama” tekniğine dayanmaktadır. Bu metinler ise görüşme dökümlerinden, gazete makalelerinden, görsel imgelerden ve çeşitli gözlemlerden oluşmaktadır. Çalışılacak konu üzerinde yapılacak olan söylem analizi, belirlenen veriler ışığında sistematik ve açık bir şekilde incelenme esasına dayanmaktadır(Bavelas, Kenwood & Phillip, 2002, s. 110).

Araştırmacıların yaklaşımına göre şekillenen çeşitli söylem analizi yöntemleri vardır. Bu çalışmanın çatısını oluşturan siyasi söylemler geniş bir çalışma alanına sahip olmanın yanında son yüzyıllarda teknolojinin gelişimi ve medyanın artan gücüne bağlı olarak değişime uğramıştır. Esas olarak bu çalışmada Türkiye’de ikamet eden Suriyeli mültecilere yönelik siyasi söylemlerde son zamanlarda ön plana çıkan “güvenlikleştirme” kavramının söylem analizi yapılmıştır. Burada TBMM’de grubu bulunan siyasi parti liderlerinin konuşmaları, yazılı veya sözlü metinleri, 2018 ve 2023 seçim dönemi için yaptıkları tartışmaları, Suriyelilere yönelik söylemleri, parti liderlerinin ya da sözcülerinin medya açıklamaları söylem analizi yapılarak incelenmiştir.

Bu çalışma kapsamında Türkiye’de ikamet eden Suriyeli mültecilere yönelik “güvenlikleştirme” söyleminin 2018 yılından günümüze kadar geçen sürede medya dilindeki, grup toplantılarındaki, yazılı ve sözlü metinlerdeki kıyası sağlanacaktır. Bununla beraber söylemlerdeki tutarsızlıkların, çelişkilerin, ikilemlerin ve paradoksların kıyaslaması yapılacaktır. Söylem, tarihsel bağlam içinde ele alınan bir kavramdır(Gül&Nizam, 2021, s. 192). Bu nedenle bu çalışmada da tarihsel süreç önem taşımaktadır.

1.8. Tez Planı

Bu tez çalışması altı bölümden oluşmaktadır. Çalışmada birinci bölüm “GİRİŞ” bölümüdür. Tezle ilgili genel hatlar bu bölümde belirtilmiştir. Tezin ikinci bölümü “TANIMLAR” başlığı taşımaktadır. Bu bölümde ise göç ve göçmenliğe ait tanımlar açıklanmaktadır. Göç, göçmen, göç çeşitleri, mülteci tanımı bu bölüm içinde bulunmaktadır. Tezin üçüncü bölümünde “TÜRKİYE’NİN GÖÇ POLİTİKASI” başlığı altında Türkiye’nin göç politikasının zaman içindeki değişimi incelenecektir. Tezin dördüncü bölümü, bu tezin ana basamağını oluşturmaktadır ve bu bölüm “SURIYE GÖÇÜNÜN GÜVENLİKLEŞTİRİLMESİNDE SİYASİ PARTİ SÖYLEMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ” başlığını taşımaktadır. Bu bölümde güvenlik ve güvenlikleştirme kavramları, göçün güvenlikleştirilmesinin ne anlama geldiği, Türkiye’deki siyasal partilerin göçün güvenlikleştirilmesine yaklaşımlarının nasıl olduğu ele alınacaktır. Tezin beşinci bölümü derinlemesine mülakat çalışmasını içermektedir. Bu bölüm “GÖÇÜN GÜVENLİKLEŞTİRME POLİTİKASININ SURİYELİLER ÜZERİNDE BIRAKTIĞI ETKİYE DAİR DERİNLEMESİNE

MÜLAKAT ÇALIŞMASI” başlığını taşımaktadır. Tezin son bölümü “SONUÇ” bölümüdür. Sonuç bölümü tezin özetinin tamamlayıcı parçasıdır.

BÖLÜM II

2. TANIMLAR

2.1. Göç

Göç literatürü incelendiği zaman göç olgusunun insanlığın başladığı andan itibaren ortaya çıkan bir kavram olma özelliği taşıdığını söylemek mümkündür. Bu kavram temelinde gerçekleşen yerdeğiştirme hareketleri, göç eden bireylerin temelde insan onur ve haysiyetine yakışır bir hayat sürdürme isteğine dayanmaktadır.

Uluslararası Göç Örgütü(IOM) tarafından süresi, yapısı, nedeni önemsizmeden bir kişinin veya bir grup insanın kendi devletleri içinde veya uluslararası bir sınırı geçerek yerdeğiştirme eylemini gerçekleştirmeleri olarak tanımlanan göç, çeşitli etkenlere bağlı gerçekleşmektedir(IOM, 2013). Göçü, nedensellik bağlamında zorunlu ve gönüllü olarak; amaçsal yapıdan çalışma ve sığınma olarak(IOM, 2013); hedefe varmak için kullanılan yöntemler çerçevesinde yasal ve yasadışı olarak sınıflandırmak mümkündür(Yılmaz, 2014, s.1686). Özellikle gönüllü göç etme ile zorunlu olarak bir yerden başka bir yere göç etme arasında önemli farklar hatta insani boyutta farklar bulunmaktadır. Gönüllü göç etme bireyin kendi iradesiyle gerçekleştirdiği bir kavram olma özelliği taşıırken, zorunlu göç etme bireyin iradesi dışında, özellikle baskı sonucu gerçekleştirmek durumunda kaldığı bir kavramı ifade etmektedir. Bu zorunluluk bireylere kendilerini güvende hissetmelerini sağlayacak olan sığınma hakkını tanımaktadır. Uluslararası hukuk ise sığınma hakkını devletin egemenlik hakkının uzantısı olarak görmektedir(Öztürk, 2012, s.198).

2.2. Göçmen

Göç mevzuatı belli bir göçmen tanımı yapmamıştır(IOM, 2013). Fakat Birleşmiş Milletler göçmeni, sebeplerine, gönüllülük ve zorunluluk ilişkisine veya göç yolu tercihlerine göre maddi ve sosyal şartlarını daha iyi hale getirmek adına yabancı bir ülkede bir yıldan fazla ikamet etme koşuluyla göç eylemini gerçekleştiren kişi ya da kişiler olarak tanımlamıştır(UNHCR, 2016).

2.3. Göç Türleri

Göç, kurumsal ya da bilimsel söylemler arasında şekillenmektedir. Kurumsal söylemler, yasal çerçeve ve resmi raporlar ile somutlaşan ulus devletlerin ve uluslararası kurumların ürettiği söylemler olarak tanımlanırken bilimsel göç söylemi kurumsal göç söylemi ile beraber akademik anlamda desteklenen söylemler olma özelliği taşımaktadır(Topcuoğlu, 2016, s.2) İçduygu ve Sirkeci'ye göre göç, toplumsal ve ekonomik dönüşümlerin sonucu olan bir kavram olarak hem bir sonuç, aynı zamanda toplumsal ve ekonomik dönüşümlere katkı sunan bir kavram olarak hem de bir nedendir(İçduygu&Sirkeci, 1999).

Devlet perspektifinden istenen yani kabul edilmesinde sorun teşkil etmeyen göç ve istenmeyen yani kabul edilmesi sonucunda sorun teşkil edebilecek göç vardır. İstenen göçe ülke ekonomisine katkı sağlayacağı düşünülen işgücü göçü örnek verilebilirken istenmeyen göçe aile birleşimi göçü ve iltica örnek verilebilir(Şemşit, 2018, s.277). Bu nedenle göç kavramından ne anlaşıldığı göç kavramına bakılan perspektifle şekillenmektedir.

2.3.1. İç ve Dış Göç

Uluslararası Göç Örgütü iç göç tanımını, yeni bir ikamet bulmak amacıyla veya yeni bir ikamet ile sonuçlanacak şekilde aynı ülke sınırları içinde bir bölgeden başka bir bölgeye insanların geçici ya da daimi göç etmeleri şeklinde yapmıştır. İç göç bireylerin menşe ülkelerinde gerçekleştirdikleri göç eylemi olarak tanımlanırken dış göç bunun tam tersi olarak bir ülkeden başka bir ülkeye geçişi ifade etmektedir(Çağlar, 2018, s.34). Kısaca iç göç aynı ülke sınırlarında, dış göç ise ülke sınırlarını geçerek gerçekleşen insan hareketliliğidir.

2.3.2. Zorunlu ve Gönüllü Göç

Zorunlu ve gönüllü göç, göçmen bakış açısıyla yapılan bir sınıflandırma çeşididir. Gönüllü göç etme bireylerin kendi rızalarıyla daha iyi yaşam koşullarını hedefleyerek yerdeğiştirdiği nüfus hareketi olarak tanımlanırken, zorunlu göç ise bireylerin kendi ülkelerini çatışma, zulüm ya da çevresel faktörler gibi çeşitli nedenlere bağlı terk ederek başka ülkelere yaptığı yerdeğiştirme hareketi olarak tanımlanmaktadır(Şemşit, 2018, s.278). İkinci Dünya Savaşı sonrası Avrupa merkezli göç hareketi, 1989 Bulgaristan göçü, 1991 Irak göçü ve son olarak Arap Baharı sonrası Suriye yönetimin kendi halkına

yaptığı zulüm ve kendi halkını hedef alarak başlattığı iç savaş sonrası Suriyeli bireylerin göçü zorunlu göçe verilebilecek önemli örneklerdendir(İçduygu&Erdoğan, 2018).

2.3.3. Düzenli ve Düzensiz Göç

Göçü, “düzenli göç”(regular migration) ve “düzensiz göç”(irregular migration) olarak iki ayrıma tabi tutmak mümkündür. Düzenli göç, yasal göç (legal migration) olarak da kullanılmaktadır. Yasal göç, göçmenlerin ülkeye giriş çıkışlarını, seyahatlerini ve istihdamlarını yasal düzenlemelere uygun şekilde yapmış olmalarını ifade etmektedir. Düzensiz yani yasadışı göç(illegal migration) ise göçmenlerin ülkeye girişlerini, ülkeden çıkışlarını, seyahatlerini ve istihdamlarını göç edilen ülkenin mevzuatına uygun olmayacak şekilde gerçekleştirmiş olmalarını ifade etmektedir(Ekşi, 2018, s.1).

Düzensiz göç hedef, kaynak ya da transit ülke için ayrı anlamlar ifade etmektedir(Şemşit&Çelik, 2019, s. 284). Düzensiz göç, hedef ülke açısından yasal olarak başlayan göç sürecinin yasal olmayacak şekilde devam etmesini ifade etmektedir. Kaynak ülke açısından düzensiz göç, IOM tarafından bir kimsenin geçerli pasaportu ya da seyahat belgesi olmadan uluslararası sınırları geçmesini veya bir ülkeden ayrılmak için idari koşulları sağlamamasını ifade etmektedir(IOM, 2019). Transit ülke açısından düzensiz göç, GİGM tarafından kaynak ülkeden hedef ülkeye varmak için transit ülkeyi kullanarak yasal ya da yasal olmayacak şekilde göç eden bireylerin göç hareketi olarak tanımlanmaktadır (GİGM, 2021).

Düzensiz göç kavramı aslında göçmenlerin bir özelliği olmamaktadır. Yasal göç yollarının eksikliği, bürokratik süreçler, bazı ülkelere ait göç mevzuatının hızlı değişimi ve bu takibin kolay olmaması, yine bazı ülkelerde göçmen bireylere ait çalışma izinlerinin zor verilmesi bireyleri düzensiz göçe zorlamaktadır(Düvell, 2011).

2.3.4. Sürekli ve Geçici Göç

Bireyler ekonomik, siyasal, sosyokültürel ve doğal sebeplere bağlı göç gerçekleştirebilmektedir. Bu göçler bireylerin bazen kendi ülke sınırları içinde bazen uluslararası sınırları aşarak yerdeğiştirmelerini kapsayabilmektedir. Gerçekleştirilen göç, bazen gönüllü bazen zorunlu etkenlere bağlı olabilmektedir. Bireyler bu nüfus hareketliliğinde kendilerine sürekli kalabilecekleri ya da geçici olarak ikamet edecekleri yerleşim noktaları seçebilmektedir. Bireylerin, geri dönmek üzere yaptıkları göç

sürekli göç olarak tanımlanırken, bulundukları yerden belirli bir süre için ayrılmaları geçici göç olarak tanımlanmaktadır (Şemşit, 2018, s.279). Bu göç türleri ile beraber göç mevzuatında mevsimlik göç, emek göçü, beyin göçü, mübadele göçü, işçi göçü gibi çeşitli göç türleri bulunmaktadır.

2.4. Uluslararası Koruma Türleri

Uluslararası koruma, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) tarafından “insan hakları hukuku, uluslararası insancıl hukuk ve mülteci hukukunun lafzına ve ruhuna uygun olarak bireyin haklarına tam saygıyı sağlamayı amaçlayan tüm faaliyetler” şeklinde tanımlanmaktadır (Aras&Mencütek, 2021, s.8).

2.4.1. Mülteci

İltica, insanlık tarihinin her döneminde karşılaşılan bir olgu olarak insan hakları boyutuyla ilk defa 1948 tarihli İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ile uluslararası gündemde yer almıştır (Kaya&Eren, 2015, s.11). Mülteci hukukunun en önemli dayanağı ise İHEB madde 14’tür (Erdoğan, 2019, s.44). Söz konusu madde ile zulüm altında bulunan herkesin başka ülkelere sığınma ve sığınma olanaklarından yararlanma hakkı esas alınmıştır. Daha önce çeşitli hukuki düzenlemeler yapılmış olsa dahi mülteciler ve sığınmacılar konusunda milletlerarası yapılan en önemli düzenleme 1950 yılında BM tarafından oluşturulan BMMYK öncülüğünde olmuştur (Ekşi, 2017, s.40). BMMYK’nın mültecilere ilişkin yapmayı planladıkları hukuki düzenleme mültecilerin farklı ülkelerde farklı muamele görmelerini engellemeyi hedef almıştır. Söz konusu düzenlemenin asıl amacı Hitler’den ve Mussolini’den kaçan insanların korunmasını sağlanmak olmuştur (Ekşi, 2017, s. 41). İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemde imzaya açılan 1951 Cenevre Konvansiyonu olarak adlandırılan bu hukuki düzenleme “Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Cenevre Sözleşmesi” olarak bilinmektedir. 1951 Cenevre Konvansiyonu’nun 1. maddesinin 2. paragrafında ise mülteci tanımı yapılmıştır.

Konvansiyon’a göre mülteci,

1 Ocak 1951'den önce meydana gelen olaylar sonucunda ve ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri yüzünden, zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan, ya da söz konusu korku

nedeniyle , yararlanmak istemeyen; yahut tabiiyeti yoksa ve bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen her şahıs.

şeklinde tanımlanmıştır(1951 tarihli Cenevre Sözleşmesi). Bu durumda Konvansiyon'a göre mülteci statüsü almak isteyen bir kimsenin bu statüyü alabilmesinin gereklerinden ilki, Konvansiyon metninde sayılan ilk beş kriterden birini sağlıyor olmaktır. Bu koşullara bağlı gerekçenin dayanağı olan zulüm korkusu, haklı sebeplere bağlanmalıdır. Bireyin mülteci statüsü alabilmesi, yukarıda sıralanan kriterlerle birlikte ülkesi dışında bulunmasını ve ülkesinin korumasından bir şekilde ve bir sebeple yararlanamamasını gerektirmektedir. Konvansiyon, ilk yapıldığı haliyle temel iki sınırlama ile uygulanmıştır. Bu sınırlamalar zaman ve coğrafi alan sınırlaması şeklinde olmuştur. Coğrafi kısıtlama koşulu, olayların Avrupa'da meydana gelmesini; zaman sınırlaması koşulu ise söz konusu olayların 1 Ocak 1951'den önce meydana gelmesini kapsamaktaydı. Fakat 1967 Protokolü ile *"1 Ocak 1951'den önce meydana gelen olaylar"* ve *"söz konusu olaylar sonucunda"* ifadeleri Konvansiyon metninden çıkarılmıştır. Böylelikle Konvansiyon'un, zaman sınırlaması olmaksızın uygulanmaya devam edeceği belirtilmiştir. New York Protokolü olarak da anılan 1967 Protokolü, zaman sınırlaması olmaksızın Konvansiyon maddesi 1/2 kapsamına giren tüm kişilere uygulanacaktı. Protokol ile zaman sınırlaması ortadan kalkmıştır fakat coğrafi sınırlama ülkelerin kendi inisiyatifine bırakılmıştır(1951 Cenevre Sözleşmesi ve 1967 New York Protokolü).

Sonuç olarak, bir bireyin göçmen olarak tanımlanabilmesi için herhangi bir zorlayıcı faktörün olmasına gerek yoktur. Bireyin göçmen olarak adlandırılabilmesi için göç etme sebebi önemsenmeksizin ve göç etme yolu farketmeksizin yabancı bir ülkede belirli bir süre ikamet etmesi gerekmektedir. Bununla beraber göçmen kavramının evrensel bir tanımı mevcut değildir. Bir bireyin mülteci olarak anılmasının ise çeşitli koşulları vardır. Bu koşullar:

- Bireyin ırkı, dini, toplumsal bir gruba mensubiyeti ve/veya siyasi görüşleri sebebiyle zulme uğrayacağından korkması,
- Zulüm korkusu nedeniyle vatandaşı olduğu ülkenin korumasından yararlanmaması veya yararlanmak istememesi,
- Vatandaşı olduğu ülkenin sınırları dışında bulunması,

- Ülkesine geri dönememesi veya dönmek istememesi şeklinde sıralanmıştır(Durgun&Aydın, 2021, s.420).

Mülteci olarak anılmak için bu şartlar gerekliken bireyin göçmen olarak anılması için böyle özel şartlar bulunmamaktadır. Göç politikasında mültecilik bir hak olarak görülmemiş, bununla beraber ülkeye gelen göç olarak düşünülmüştür(Topcuoğlu, 2016, s.6). Mültecilikte, devlet vatandaşının haklarını koruma altına almayarak vatandaşının başka devletler tarafından haklarının korunmasına göz yummaktadır. Dolayısıyla mültecilikte zorunlu bir kaçış vardır. UNHCR tarafından mülteciler, *“eziyet, çatışma, saldırı veya toplum huzurunu ciddi şekilde bozan diğer durumlarda, geldikleri ülkelerin dışında bulunan ve bunun sonucu olarak da uluslararası koruma talebinde bulunan kişiler”* olarak tanımlanmaktadır (UNHCR, 2016). Göçmen olmak için bu şartların oluşmasına ihtiyaç yoktur. Her mülteci göçmen olarak düşünülse de her göçmen mülteci olmak durumunda değildir.

BÖLÜM III

3. TÜRKİYE’NİN GÖÇ POLİTİKASI

Türkiye, Asya, Avrupa ve Afrika kıtaları arasında köprü konumunda olan bir ülkedir. Türkiye, bu üç bölgenin birbirine en yakın olduğu yerde bulunduğundan ayrıca konum olarak ekonomik bakımdan zengin olan Avrupa ülkelerine yakın bir ülke olmasının avantaj ve dezavantajları arasında kaldığından uzun yıllar boyunca hem göç veren hem göç alan bir ülke konumunda olmuştur(Koç& Şahin, 2020). Buradan yola çıkarak göç olgusunun Türkiye açısından sadece 2011 yılı sonrası değil her dönemde varlığını ve güncelliğini koruyan bir kavram olma özelliği taşıdığını söylemek mümkündür. Türkiye coğrafi konumu kaynaklı göç merkezi bir ülke olduğu için göçmenler tarafından çoğu zaman transit ülke olarak görülmüştür fakat son yıllarda transit ülke konumundan hedef ülke konuma evrilen bir ülke haline gelmiştir. Türkiye transit ve hedef ülke olmanın yanında kaynak ülke olarak da bilindiği için Türkiye’nin göç ile düzenli etkileşimi, göç politikasında ve yönetiminde dönemsel değişimlere gitmesine sebebiyet vermiştir. Bu çalışmada Türkiye’nin göç politikasındaki değişim dönemleri Cumhuriyet öncesi dönem; 1923-1960 yılları arası dönem; 1960-2000 yılları arası dönem, 2000-2011 yılları arası dönem ve son olarak 2011 yılı sonrası dönem olarak incelenecektir.

3.1. Cumhuriyet Öncesi Dönem

Osmanlı İmparatorluğu’nun savaşlarda aldığı mağlubiyet, toprak kaybı ve bununla beraber gelen dağılma dönemi ile Balkanlar’daki bağımsızlık hareketleri söz konusu bölgelerde nüfus hareketliliğine sebep olmuştur. Buna bağlı olarak Anadolu’dan Balkanlara devlet kurma düşüncesiyle ve Balkanlar’dan Anadolu’ya Osmanlı Devleti’nin içinde bulunduğu siyasal, sosyal ve iktisadî nedenlere bağlı olarak göç gerçekleşmiştir(Hatıpler, 2018, s.427).

1492 yılı Yahudilerin İspanya’dan kurtarılarak Osmanlı topraklarına getirilmesi, 1709 yılında İsveç kralının binlerce kişiyle Osmanlı’ya sığınması, bunlarla beraber 1849’da savaş kaybeden Lajos Kossuth ve yaklaşık 3 bin Macarın Osmanlı topraklarına göç etmesi, 1858-1864 yılları arası yaklaşık 1 buçuk milyon Kafkas nüfusunun ve 1917’de Bolşevik İhtilali ile yaklaşık 135 bin kişinin Osmanlı topraklarına sığınması Anadolu topraklarının göç olgusu ile cumhuriyet öncesi dönemde de iç içe olduğunu göstermiştir(GİGM, 2013). Sonuç itibariyle Osmanlı İmparatorluğu’nun çöküşü ile 18.

yüzyılın sonları ve 20. yüzyılın başlarına kadar olan süreci kapsayan dönemde karayolu, denizyolu ve demiryolu ile Osmanlı'ya Balkanlar, Kırım ve Kafkasya başta olmak üzere farklı coğrafyalardan kitlesel nüfus hareketleri gerçekleşmiştir (Barut, 2018, s. 166). Osmanlı'nın İttihat ve Terakki dönemi ile Birinci Dünya Savaşı'nı izleyen dönemde iç ve dış güvenlik kaygılarına bağlı gayrimüslim nüfusa uyguladığı sevk ve iskân uygulamaları ile 17.5 milyon olan nüfusunun üçte birlik kısmının yerdeğiştirdiği ve buna bağlı olarak Anadolu'da nüfus yapısının güncellendiği belirtilmiştir (İnan, 2016, s.16). Bununla beraber Cumhuriyet öncesi dönemde yani Osmanlı İmparatorluğu döneminde göç politikasında göçü teşvik edici bir yol izlendiği de söylenebilir. Osmanlı, ekonomik kalkınmanın ve güçlü savunmanın nüfusun fazlalığıyla orantılı olduğunu düşündüğü için göç olgusuna pozitif yaklaşım göstermiştir (Çakran&Eren, 2017, s.17).

3.2. 1923-1960 Dönemi

1923-1960 dönemi genç Cumhuriyet dönemi olarak ulus-devlet mantığının inşa dönemi olmuştur. Bu dönemde yaşanan göç hareketlerinin nedeni, Birinci ve İkinci Dünya Savaşı ile sarsılan Avrupa'nın güneydoğu bölgesinde varlığını sürdüren çok kavimli imparatorluk yapısına sahip Osmanlı Devleti'nin ümmet mantığını bırakarak ulus-devlet modeline geçmesi olarak açıklanmıştır (İçduygu&Sirkeci, 1999). Söz konusu yıllarda Yunanistan'dan, Balkanlardan ve Almanya'dan Türkiye'ye yönelik yoğun nüfuslu göçler gerçekleşmiş ve bu durum Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Osmanlı dönemindeki göç politikalarını yeniden düzenlenme yoluna gitmesine sebebiyet vermiştir (GİGM, 2013). Özellikle 1930'lar ile beraber dönemin siyasal yapısı Türkçülük ve milliyetçilik üzerinde yükselmiş ve Tek Parti Yönetimi ile ulus-devlet modelinde Müslümanlıktan ziyade Türklük ve Türk etnisite ve dilini ön plana çıkaran politikalar esas alınmıştır (İçduygu vd., 2009, s.122). Cumhuriyet ile beraber göçmenleri de esas alan 885 sayılı 1926 tarihli İskân Kanunu düzenlenmiştir. Bu kanun devletin iskân politikasına işaret etmiştir ve göçmenlerin iskânı açısından önem taşımıştır (İçduygu vd., 2009, s.119). 1926 tarihli 885 sayılı kanunda düzenlemeye gidilmiş, 1934 tarihli ve 2510 sayılı İskân Kanunu yürürlüğe girmiştir. Bu kanunda iskân, madde 17'de;

Bir aileye, nüfus ve ihtiyacına göre oturacak ev veya ev yeri, sanatkârlara ve tüccarlara ayrıca geçim getirecek dükkân veya mağaza yahut bu gibi yapı veya

yeri ve mütedavil sermaye; çiftçilere de ayrıca kâfi toprakla çift hayvanı, alet ve edevatı, tohumluk, ahır ve samanlık veya yeri vermekle yapılır.

şeklinde tanımlanmıştır(İnan, 2016, s.13).

Kanun metninde göçmenlerin, mültecilerin ve göçebe Romanların iskânının ve bu gruplara ait nüfus hareketlerinin Türk kültürüne bağlılığının sağlanmasının hedeflendiği Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı tarafından bildirilmiştir(Akkaya, tarih yok). Kanunda “*Türk soyundan olan ve Türk kültürüne bağlı olanlar*” düzenlemesi ile göçmenlik kavramında Türklük ölçütünün önemi vurgulanmıştır. Daha sonra Türkiye, 1934 tarihli İskân Kanunu’nun göçmenler konusunda yetersiz kalmasına bağlı olarak göç mevzuatında düzenlemeye gitmiş ve 1950 tarihli 5683 sayılı Yabancıların Türkiye’de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanun ile 5682 sayılı Pasaport Kanunu’nu yürürlüğe koymuştur.

3.3. 1960-2000 Dönemi

Osmanlı’da göç denetime bağlı ve zorunlu gerçekleşmiştir(İçduygu vd., 2009, s.88). Cumhuriyet ile ulus-devlet modeli ön plana çıkarken göç, Türkçülük ve milliyetçilik ölçütü üzerinde yükselme göstermiştir. Bu dönemde de Türkiye, 1989’da Bulgaristan’dan, 1991 yılı Birinci Körfez Savaşı’ndan sonra Irak’tan, 90’lı yılların devamında ve 2000’lere kadar geçen sürede Bosna’dan göç almaya devam etmiştir(GİGM, 2013).

Göç almaya ve kitlesel nüfus hareketleriyle karşı karşıya kalmaya devam eden Türkiye, yetersiz kalan göç mevzuatında düzenleme yoluna gitmiştir. Mevzuatta göçmenler, mülteciler ve sığınmacıları esas alarak düzenlenen ilk düzenleyici belge olan İskân Kanunu dışında da çeşitli yasal düzenlemeler yapılmıştır. Bu dönemde yabancılara özgü iş ve işlemleri esas alan 1950 tarihli 5682 sayılı Pasaport Kanunu(7564 sayılı ve 24/7/1950 tarihli RG) ve 1950 tarihli 5683 sayılı Yabancıların Türkiye’de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanun(7564 sayılı ve 15/7/1950 tarihli RG) yürürlüğe girmiştir.

Türk Hukuku’nda uluslararası koruma kapsamında ilk önemli belge 1994 Yönetmeliği olarak da geçen “Türkiye’ye İltica Eden veya Başka Bir Ülkeye İltica Etmek Üzere Türkiye’den İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılar İle Topluca Sığınma Amacıyla Sınırlarımıza Gelen Yabancılar ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” olmuştur. Söz konusu

Yönetmelik, Türkiye'ye gelen yabancılara uygulanacak usul ve esasların tespiti ile görevli kurum ve kuruluşların belirlenmesine yönelik hükümlerin yer aldığı yönetmeliktir. Bu dönemde sadece Türkiye'ye yönelik göç hareketleri gerçekleşmemiş, Türkiye'den de diğer ülke ve bölgelere göç gerçekleşmiştir. Kirişçi, bu durumu İkinci Dünya Savaşı'nın bitmesi ve sanayileşmenin hızlanmasına bağlı olarak kapitalist ülkelerin iş gücü açıklarını gelişmemiş veya gelişmekte olan ülkelere karşılamaya çalışmasına bağlamıştır. Kapitalist ülkeler, iş gücü açığını Türkiye de dahil olmak üzere çeşitli ülkelere sağlamaya çalışmıştır ve söz konusu ülkelere diğer ülkelere göç hareketliliğinin olduğunu belirtmiştir(Kirişçi, 2012).

3.4. 2000- 2011 Dönemi

Türkiye coğrafi konumu itibariyle göç merkezi ülke olmasının gereklerine uygun politikayı bu dönemde etkin şekilde izleyememiştir. Atatürk ile beraber ulus-devlet modelinin kuruluş sürecinde esas alınan iskân politikası ile homojen bir toplumun oluşması amaçlanmış, Türk kültürüne bağlı muhacirlerin Türkiye'ye gelmesinin önü açılmış ve ekonomik, askeri, siyasi gerekçelere dayalı olarak nüfusun arttırılması ve nüfusun yayılımı tanzim edilmiştir(Ceylan&Uslu, 2019, s.200). 2000 sonrası dönemde ise Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne uyum sürecinin etkisi, dış politikadaki hareketlilik, uluslararası alandaki gelişmeler Türkiye'yi mevcut bulunan göç mevzuatında Avrupa Birliği merkezli etkin ve kapsamlı düzenlemeler yapmaya itmiştir(Işıkçı, 2017, s.27).

3.5. 2011 Sonrası Dönem

2010 yılında Tunus'ta başlayıp, daha sonraları eşitlik, özgürlük ve ekonomik talepler içeren Ortadoğu coğrafyasında yaşanan ve bölgeye yayılan toplumsal hareketler bölge ülkelerinde toplumsal çatışmalara ve siyasal istikrarsızlıklara neden olmuştur. Arap Baharı olarak isimlendirilen bu olgu yıllarca iktidarda kalan siyasi rejimleri devirmeyi ve sadece bölgesel değil küresel olarak da dünyada önemli yankı uyandırmayı başarmıştır. Bu süreçle beraber Suriye'de de hareketlilik olmuş, Suriye muhalifleri yönetime karşı ayaklanmak ve yönetimi devirmek istemiştir. Fakat bu süreç Suriye'de başarıya ulaşamamış, tam aksine Esad rejimi Suriyeli halkın başta Türkiye olmak üzere komşu ülkelere doğru nüfus hareketliliğinin gerçekleşmesine neden olmuştur.

Türkiye'ye Suriye kaynaklı ilk göç hareketi Nisan 2011'de başlamıştır(Kirişçi, 2014). O dönemden sonra düzenli olarak Suriye'den Türkiye'ye yoğun nüfus hareketi

gerçekleşmiştir. Bu kitlesel nüfus hareketleri, Türkiye'nin uygulamış olduğu “açık kapı politikasına” dayandırılmıştır. Günümüz itibariyle Adana, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Osmaniye’de bulunan geçici barınma merkezlerinde 50.736; geçici barınma merkezleri dışında 3.710.531 Suriyeli Türkiye’de ikamet etmektedir(GİGM, 2022; 07.04.2022).

Türkiye, her dönemde sığınma ülkesi olmuştur. Suriyeli mültecilerle birlikte günümüzde en fazla mülteciyi kabul eden altıncı ülke konumunda olan Türkiye, kitlesel sığınmanın yanında bireysel başvurularla 2010 yılında onuncu sıradayken son yıllarda ilk beş sırada yer almıştır(Kirişçi, 2014). Türkiye bu kitlesel ve önünü alamadığı nüfus hareketine mevcut olan 1994 Yönetmeliği ile çözüm bulamamış daha kapsamlı çözüm yolu arayışına girmiştir. 2011 yılı sonrası Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’nun yürürlüğe girmesiyle ve İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’nün kurulumuyla Türkiye’de göçmenlere yönelik önemli politikalar izlenmeye başlanmıştır.

3.5.1. Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu

Türkiye, 2011 yılı sonrası karşılaştığı yoğun göç dalgasına hali hazırda uyguladığı mevzuatının yetersiz kalması ve daha kapsamlı bir uygulamaya hukuki, kurumsal ve fiziki anlamda ihtiyaç duyması doğrultusunda ayrıca AB müktesebatına uyum süreçlerinin hızlandırılması amacıyla kanun metni hazırlıklarına başlamıştır. 4/4/2013 tarihinde 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Cumhurbaşkanı onayıyla 11/4/2013 tarihinde Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir(GİGM). Bununla beraber YUKK’da Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’nün kurulumunu içeren kısım düzenlenmiş ve Müdürlüğün kuruluş, görev ve yetkileri ile merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatını düzenleyen beşinci kısmı kanun metninde belirtilmiştir. Kanun metninde son olarak söz konusu tarihte geri gönderme yasağını, yabancıları, uluslararası korumayı ve uluslararası korumaya ilişkin ortak hükümleri kapsayan kısım yürürlüğe girmiştir. Kanunda uluslararası korumadan detaylı olarak üçüncü kısımda bahsedilmiştir. Uluslararası korumaya mülteci, şartlı mülteci ve ikincil koruma statüleri dahil edilmiştir. Kanunda Geçici koruma statüsü uluslararası korumaya dahil edilmemiş ayrı bir koruma türü olarak ele alınmıştır.

Türkiye, AB de dahil olmak üzere AB gibi uluslararası kuruluşların talepleri ve kendi hukukunda ihtiyaç duyulması doğrultusunda özellikle 2011 yılı sonrasında

mülteciler ve sığınmacılar konusunda, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü kurulumunu da sağlayan ilk kapsamlı yasal düzenlemeyi Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu(RG 4.4.2013/ 28615)ile gerçekleştirmiştir.

YUKK, mülteci tanımını Cenevre Konvansiyonu'na benzer şekilde yapmıştır. YUKK, madde 61 ile mülteci tanımını yapmış ve bu maddeye göre bireyin mülteci olarak anılabilmesini, 1951 Cenevre Konvansiyonu'nda olduğu gibi belirli şartlara ve bununla beraber coğrafi sınırlamaya bağlamıştır. Kanun maddesinin mülteci statüsü almaya coğrafi sınırlama olarak getirdiği Avrupa ülkesi olma şartı ise Avrupa Konseyi olan ülkelerle Bakanlar Kurulunca belirlenecek olan diğer ülkeleri kapsamıştır. Kanun maddesine göre Bakanlar Kurulu'na belirlenecek herhangi bir ülkeden gelen kişinin de şartları sağladığı ölçüde mülteci olarak görülebileceği belirtilmiştir. YUKK, bireyin mülteci olarak anılabilmesini temel olarak olayın Avrupa ülkelerinden (YUKK, Madde 3/1c) birinde gerçekleşmesi koşuluna bağlamıştır.

Türkiye'nin, 1951 Cenevre Konvansiyonu'na coğrafi kısıtlama koymasından dolayı Avrupa dışından gelen ve sığınma talep edenler için YUKK'nın yürürlüğe girmesinden önce sığınmacı kavramı kullanılmıştır(Ekşi, 2018, s.48) YUKK ile beraber Avrupa dışından gelmiş olmanın yanı sıra mülteci tanımında sayılan kriterleri yerine getirenler ve uluslararası koruma talebinde bulunanlar için sığınmacı kavramı yerine şartlı mülteci kavramı kullanılmaya başlanmıştır(Ekşi, 2017, s.50). YUKK, madde 62 ile şartlı mülteci tanımını, 61. maddedeki mülteci tanımına benzer şekilde yapmış, sadece Avrupa ülkesi dışında gelişen olaylar sonucuna bağlamış ve buna ek olarak güvenli üçüncü ülke bulana kadar Türkiye'de ikamet etme koşuyla bir bireye şartlı mülteci statüsü verilebileceğini açıklamıştır. Kanun maddesinde ırkı, dini görüşü, tabiiyeti, belli toplumsal gruba mensubiyeti ya da siyasi düşünceleri sebebiyle zulme uğramaktan haklı gerekçeyle korktuğu için ülkesinden ayrılan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da söz konusu korku gerekçesiyle yararlanmak istemeyen yabancıya veya ikamet ülkesine dönemeyen ya da dönmek istemeyen vatansız verilecek statünün şartlı mülteci statüsü olduğu belirtmiştir.

YUKK'ya göre mülteci ve şartlı mülteci statüleri arasındaki ilk fark Avrupa ülkelerinde ya da Avrupa dışı ülkelerde yaşanan olayları kapsaması yani coğrafi sınırlamaya sahip olmasıdır. İkinci fark ise şartlı mültecinin güvenli üçüncü ülke bulana kadar Türkiye'de ikamet etmesine izin verilmesidir. Türkiye, Cenevre Konvansiyonu'yla coğrafi sınırlama şartını devam ettirdiği için uluslararası hukukta mülteci ve şartlı mülteci tanımları sorun teşkil etmemektedir. Fakat coğrafi sınırlama ile statü

belirlenmesi, Türkiye açısından özellikle son dönemde Suriye krizinden kaçıp ülkeye gelen insanlar göz önünde bulundurulduğunda sorun teşkil edebilmektedir.

Türkiye coğrafi konumu sebebiyle sürekli iç kriz yaşayan Ortadoğu ülkeleriyle yakın temas bir ülkedir. Özellikle son yıllarda Türkiye, en çok Suriyeli mülteciyi barındıran ülke olma özelliği taşımaktadır. Mülteci tanımı dikkate alındığında Suriyeli bireyler mültecilik statüsünü karşılamaktadır. Mültecilik statüsündeki coğrafi kısıtlama YUKK'da Suriyeli bireyleri şartlı mülteci konumuna getirmektedir fakat kanun bunu da Suriyeli bireyler için uygun görmemektedir. Kanun, kitlesel akın mantığında Suriyeli mültecileri değerlendirmektedir.

Türkiye'den uluslararası koruma talebinde bulunan yabancının koşulları bazen mülteci ya da şartlı mülteci statüleri ile uyuşmayabilmektedir. Bu durumda bireye ikincil koruma statüsünün verileceği kanunda belirtilmiştir. YUKK'nın 63. maddesinde ikincil koruma kapsamına giren yabancıların koşulları açıklanmıştır. Bu kanuna göre; bir kimse mülteci ya da şartlı mülteci olarak statü alamıyorsa gerekli koşulları sağladığı takdirde ikincil koruma statüsü alabilir. Kanun metnine göre bir kimsenin bu statüyü alabilmesi, menşee ülkesine ya da ikamet ülkesine geri gönderilmesi durumunda yani öncelikle söz konusu ülkenin sınırları dışında bulunmasına ve söz konusu ülkeye gönderilmesi durumunda, ölüm cezasıyla cezalandırılmasına ya da kesinleşmiş ölüm cezasının infazıyla karşılaşacak olmasına; insan onuruyla bağdaşmayacak ceza ya da muameleye maruz kalmasına ve asıl tartışılması gereken kısım uluslararası çapta veya ülke içinde gerçekleşen silahlı çatışmalarda *"ayrım gözetmeyen şahsına yönelik şiddet hareketleriyle"* karşı karşıya kalmasına ve söz konusu ülkenin diplomatik korumasından yararlanamamasına ya da yararlanmak istememesine bağlanmaktadır. Bir saldırının ayrım gözetmeyecek şekilde olması demek bütün herkese uygulanıyor olması demek iken, şahsına yönelik olması demek ise sadece bireyin kendini baz alan bir şiddet unsuruna maruz kalması anlamına gelmekte ve bu iki farklı durumun tek bir maddede uygulanabilmesi ise bu durumda çelişki oluşturmaktadır.

Türkiye yabancılara statü verme konusunda karmaşanın yaşandığı bir ülke olmuştur(Erdoğan, 2018, s.58). 1951 Cenevre Konvansiyonu'na taraf olduğu ve 1967 Protokolü'nü kabul ettiği andan itibaren Türk Hükümeti Protokol'de ülkelerin insiyatifine bırakılan coğrafi kısıtlamayı günümüze kadar geçen sürede uygulamıştır. Coğrafi kısıtlama uygulamasıyla Türkiye'de yabancılara statü verme karmaşıklığı da devam etmiştir.

Türk mevzuatı uluslararası koruma statülerini gelinen ülkenin koşullarına, gelme sebebine, bireysel nedenlere bağlamıştır. Buna bağlı olarak uluslararası koruma kapsamına mülteci, şartlı mülteci ve ikincil koruma statülerini dahil etmiştir(GİGM&UNHCR, 2021). Nisan 2011'den günümüze kadar geçen sürede Türkiye'ye özellikle Suriye'den önemli boyutta göç hareketi gerçekleşmiştir. Türkiye ulusal mevzuatı gereği Suriyelileri uluslararası koruma statülerinden herhangi birine dahil etmemiştir.

Türkiye, Suriyeliler için mevzuatta farklı bir statü tanımlaması yapmıştır. YUKK'nın 91. maddesi ile geçici koruma statüsü tanımlanmış ve Suriye'den kitle halinde gelen bireyler bu statü altında değerlendirmeye alınmıştır(YUKK m. 91). Geçici koruma uygulaması aslında ilk olarak 1990'lı yıllarda Yugoslavya'nın dağılması sırasında yaşanan savaşla birlikte uluslararası toplumun gündemine girmiştir. Yaşanan savaşlardan ve etnik temizliğe yönelik uygulamalardan kaçan insanların komşu ülkelere sığınması üzerine Avrupa Birliği Konseyi, 2001'de Geçici Koruma Yönergesi'ni (Temporary Protection Directive) kabul etmiştir(Topal, 2015, s.13). Türkiye, YUKK'dan sonra Bakanlar Kurulu tarafından hazırlanan 2014 yılının son aylarında Geçici Koruma Yönetmeliğini yürürlüğe koymuştur(RG 22.10.2014/ 29153). Suriye'de 15 Mart 2011'de başlayan rejim karşıtı gösterilerin bir iç savaşa dönüşmesiyle Türkiye sınırlarına gelen, sınırları geçen ve bulundukları bölgede yaşadıkları insanlık dışı muameleden ve maddi manevi kayıplarından dolayı, bu bölgeden bireysel olarak değil bir süre sonra akın halinde ayrılan Suriyeliler, Geçici Koruma Yönetmeliği kapsamına dahil edilmiştir.

YUKK, ülkelerinden bir sebeple ayrılmış yabancılara sağlanacak korumayı ve bu koruma kapsamında yasal olarak hareket edilmesi gereken düzeni ve bununla beraber yabancılarda Türkiye'ye girişlerini, Türkiye'deki ikametlerini, Türkiye'den çıkmaları söz konusu olduğunda yasal olarak nasıl hareket edilmesi gerektiğini maddelerle açıklayan kanundur. GKY ise sınırlarımıza gelen ya da sınırlarımızı yasal ya da yasal olmayan yolla geçen, temelde kitlesel hareketleri baz alan, acil ve geçici koruma arayan, kitlesel olarak geldikleri için uluslararası koruma talepleri bireysel olarak değerlendirilemeyen bireylere, 4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı YUKK'nın 91 inci maddesi kapsamında usul ve esasların belirtildiği, tanınacak hakları ifade eden yönetmeliktir(GİGM, GKY, 2014).

YUKK madde 91, bir kimseye geçici koruma statüsünün verilebilmesini kişinin ülkesinden ayrılmaya zorlanmış olması, zorla ayrıldığı ülkeye geri dönemeyecek olması, acil olarak geçici korunma talebinin olması şartlarıyla birlikte kitlesel olarak

sınırlarımıza gelmesi veya sınırlarımızı geçmesi koşuna bağlamaktadır(GKY, 2014). Mevzuat gereği Suriyeli halk bu tanım içine girmektedir. YUKK'dan sonra yürürlüğe giren Geçici Koruma Yönetmeliği(GKY), BMMYK ve IOM desteğiyle oluşturulan ve sığınmacıların hakları konusunda önem arz eden bir yönetmeliktir. Bu Yönetmeliğin, geçici korumanın süresi, bu süre sonunda geçici koruma altına alınanlara belirlenecek olan statünün türü, geçici korunanların yararlanacağı haklar olmak üzere çeşitli konulara açıklık getirmesi beklenirken, Yönetmelik bir çok soruya yanıt verememiştir. Örneğin geçici korumanın bir süresinin olmaması Suriyeli bireylerde her an bu koruma kapsamı dışında kalma düşüncesini doğurabilmektedir. Türk Hükümeti Suriye'de devam eden savaşın uzun sürmeyeceğini düşünerek Suriyeli halkı geçici olarak görmüştür fakat savaşın uzunluğu ve yerlerinden edilen insan sayısının çokluğu ile Türkiye, son dönemlerde Suriyeli halka bakış açısını geçici olmaktan çıkarmıştır.

Birleşmiş Milletler Mülteci Örgütü(UNHCR), evlerinden veya ülkelerinden çatışmaya, zulme, insan haklarına yönelik ihlallere, doğal afetlere ve aşağılayıcı çevrelere dayalı zorla yerinden edilen kişi sayısının 2019 yılı sonu itibariyle 79,5 milyona ulaştığını açıklamıştır. Bu sayı içinde mültecilerin sayısının 531.000 iade edilen mülteci sayısı ile beraber 26 milyona, kendi ülkeleri içinde yerinden edilen kişi sayısının 45,7 milyona ve sığınmacıların 4,2 milyona ulaştığını belirtmiştir. EASO Sığınma Raporu 2020 (Avrupa Birliğinde Sığınma Durumuna İlişkin Yıllık Rapor) (Gregori, 2020, s. 7) tarafından açıklanan veriler Suriye'den gelen 6,6 milyon kişinin küresel mülteci nüfusu içinde yaklaşık üçte birlik kısmı oluşturduğu yönünde olmuştur. Suriyeli halkın yaşadığı bu durumun sonucunda oluşan göç hareketini, BMMYK "*yakın tarihte görülen en büyük göç dalgası*" olarak nitelendirmiştir(Erdoğan, 2018). Benzer şekilde, BM Mülteciler Yüksek Komiserleri'nden António Guterres de Suriye'de yaşanan krizi, "*çağımızın en büyük insani acil durumu*" olarak tanımlamıştır(UNCHR, <http://www.unhcr.org.tr/?content=581> Erişim Tarihi: 30 Ağustos 2021).

GİGM tarafından açıklanan verilerle küresel Suriyeli mülteci nüfusu içinde yaklaşık %56'lık kısım Türkiye'de ikamet etmektedir. 2011'den bu yana Türkiye'ye gelen Suriyeliler için sağlanan koruma türü geçici korumadır. Geçici korumadan söz edebilmek için kitlesel akından söz edebilmek gerekmektedir. Suriyeliler mülteci olma koşullarını sağlamaktadır fakat sınırlarımıza kitlesel akın halinde geldikleri için Türkiye'deki yasal statüleri bu nedenle geçici koruma olmaktadır.

Mülteci, şartlı mülteci ve ikincil koruma statülerini geçici koruma statüsünden ayıran farklar mevcuttur. Bunlardan ilk ve temel olanı ilk üç statü türünün uluslararası düzeyde

koruma sağlaması fakat geçici koruma statüsünün böyle bir geçerliğinin olmamasıdır. İkinci fark ise diğer statü türleri bireysel başvuruyu esas almakta geçici koruma statüsü ise kitlesel akın olması durumunda söz konusu olmaktadır. Tanımda da kitlesel akın döneminde “bireysel olarak başvuruları alınamayan” ibaresi açıkça durumun böyle olduğunu göstermektedir.

Yönetmeliğin “Tanımlar” başlıklı 3. maddesinde “geçici koruma”, “geçici korunan” ve “kitlesel akın” kavramları tanımlanmıştır(GKY, 2014). Geçici koruma sağlanan yabancıya “geçici korunan” tanımı yapılmıştır. Söz konusu maddede “kitlesel akın” kavramı da açıklanmış ve bu kavram, aynı ülkeden veya coğrafi bölgeden kısa bir süre içerisinde ve yüksek sayılarda gerçekleşen ve söz konusu sayılar sebebiyle bireysel olarak uluslararası koruma statüsü belirleme işlemlerinin usulen uygulanabilir olmadığı durumları ifade etmiştir. Kitlesel akından, bir ülkenin kaldırabileceği yabancı yükünün üstünde bir yük oluşturacak biçimde bir göç akınıyla karşılaşması durumunda bahsedilmektedir ve kitlesel akını belirleyen etkeni siyasilerin söylemlerinde aramak gerekmektedir (Ekşi, 2017, s.55) Yani, kitlesel akının belirli bir sayısı mevcut olmamaktadır.

Türk Hukukuna göre yabancı tanımı ilk olarak Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun'da (YÇİHK, 4817 kanun numarası, 27/2/2003 kabul tarihi ve Resmi Gazete'de 6/3/2003 yayımlanma tarihi) yapılmıştır ve bu tanıma göre *yabancı "403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'na göre Türk vatandaşı sayılamayan kişi"* şeklindedir(Aybay, 2010). 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu ise yabancıyı, *"Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişi"* şeklinde tanımlamaktadır (5901 kanun numarası , 25/5/2009 kabul tarihi ve Resmi Gazete'de 12/6/2009 yayımlanma tarihi). Bu durumda Suriyeliler yabancı oldukları için geçici korumanın etkisi altındaki yabancılar olarak görülmektedirler. Geçici korumadan yararlanabilecek olan yabancıların kimler olduğu Yönetmelik md. 7'de belirtilmiş olup belirli temel şartlara bağlanmıştır. Bunlardan ilki kişinin/ kişilerin ülkesinden ayrılmaya mecbur bırakılmış ve ülkesine geri dönemeyecek olması şartıdır. Yönetmelik, ikinci olarak acil ve geçici koruma sağlanması amacıyla hareket ederek Türkiye'ye sığınma talebinde bulunmuş olma şartını koşul görmüş ve bunu kitlesel akınla ya da kitlesel akın döneminde sınırlarımıza gelenlere sağlayacağını bildirmiştir. Geçici korumadan yararlanma şartları gibi yararlanmama şartları da söz konusu olmuştur. Yönetmelik md. 8'de geçici koruma kapsamına dahil edilemeyecek yabancıların durumları düzenlenmiştir. Bunlardan bazıları;

Barişa ve insanlığa karşı suç işleyenler; terör eylemlerini gerçekleştiren, planlayan ya da bu eylemlere katılanlar; milli güvenlik, kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından tehlike oluşturanlar; Türkiye’de işlenmesi hâlinde hapis cezası verilmesi gereken suç veya suçları daha önceden işleyen ve bu suçun cezasını çekmemek için menşe veya ikamet ülkesini terk edenler; Türk Ceza Kanunu’nda düzenlenen devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk suçlarından birini işleyenler(GKY, 2014, m.8).

şeklinde belirtilmiştir.

Özetle; Türkiye, coğrafi konumu itibariyle göçü farklı boyutta ve nitelikte yaşamış ülkelerden belki de en önemlisidir. Osmanlı Dönemi’nden günümüze kadar geçen sürede özellikle bölgesel olarak gerçekleşen her göç dalgası Türkiye topraklarını etkilemiştir. Komşu ülkelerde, başta çatışmanın her daim mevcut olduğu Ortadoğu’da yaşanan göç hareketliliğinden Türkiye her daim nasibini almış bir ülke konumunda olmuştur. Dolayısıyla Türkiye’nin başarılı ya da başarısız her zaman mevcut bir göç politikası bulunmuştur. Cumhuriyet öncesi dönemde göçü destekleyen bir politika benimsenmiştir. 1923-1960 döneminde daha çok ulus-devlet mantığı ön plana çıkmış ve Cumhuriyet Dönemi ile birlikte göç politikası bu yönde bir değişime uğramıştır. Ayrıca bu dönemde iskân politikası ön plana çıkmıştır. 1960-2000 yılları arasını kapsayan dönemde Türkçülük ve milliyetçilik ölçütü üzerine bir politika benimsenmiştir. Bu dönemde İskân Kanunu dışında yasal düzenlemelere gidilmiştir. 2000 yılından sonraki dönemde ise Türkiye’nin etkin bir göç politikası olmamıştır. 2011 yılından sonraki süreç ise Türkiye’yi hem bölgesel hem küresel bir göç sınavının içine sokmuştur. Avrupa, istemediği her mülteciyi Türkiye’nin sorumluluğunda görmüştür. Dünya, Suriye krizi gibi büyük bir insani krizde Türkiye’yi yalnız bırakmıştır. Türkiye bu yoğun insan hareketliliğine kendi çözüm yollarını bulmaya çalışmıştır ve yeniden yasal düzenlemelere gitmiştir. Türkiye’de GİGM kurulmuştur. Bunlarla beraber, AB özelinde ise Türkiye’nin göç politikası 6 temel dayanağa yaslandırılmıştır. Bunlar,

- Vize Politikası
- Sınır Yönetimi Politikası
- Yasal Göç Politikası
- Düzensiz Göçle Mücadele Politikası
- Mülteci Hareketlerine Yönelik Politikalar

- Mültecilere AB'nin Güvenlik Eksenli Yaklaşım Politikası şeklinde sıralanmıştır(Bozkaya&Kıncal, 2018, s.100).

BÖLÜM IV

4. SURIYE GÖÇÜNÜN GÜVENLİKLEŞTİRİLMESİNDE SİYASİ PARTİ SÖYLEMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

4.1. Güvenlik

Güvenlik, ulusal ve uluslararası boyutları olan, egemenliği doğrudan ilgilendiren ve bu nedenle ‘*ulus-devlet, devlet üstü ve devlet dışı*’ aktörleri içine alan ve olağanüstü önlemler gerektiren bir olgu olarak tanımlanmaktadır(Şener, 2017, s.6). Arnold Wolfers(1952) tarafından güvenlik, ‘*Nesnel (objektif) anlamda kazanılmış değerlere yönelik tehditlerin yokluğunun ve öznel (subjektif) anlamda da bu değerlere yönelik herhangi bir saldırı olması korkularının yokluğunun ölçütüdür.*’ şeklinde ifade edilmektedir(Wolfers, 1952, s. 484). Wolfers, güvenliğin tanımını bu şekilde yaparken aslında kavramın tanımında ‘*hangi değerlere yönelik ve hangi araçlarla olan tehditler*’ sorularına vurgu yapmaktadır(Wolfers, 1952, s.485). Benzer şekilde Baldwin, güvenliğin tanımını belirli sorularda aramaktadır: ‘*Kim için ve hangi değerler için ve hangi araçlarla olan, hangi tehditleri esas alan, ne pahasına, ne kadar zamanda, ne ölçüde olan güvenlik?*’. Bununla beraber Baldwin, güvenliğin tanımı yapıldığında tüm sorulara cevap vermenin gerekli olmadığını ama ‘*tehdit, özne ve güvenlik*’ değerleri hakkında muhakkak bir referansa ihtiyaç duyulduğunu belirtmektedir(Baldwin, 1997, s. 15). Güvenlik bu şekilde ele alınırken güvenliğe yaklaşım, SSCB’nin yıkılması ve Soğuk Savaş’ın bitmesi ile birlikte değişime uğramıştır. Bu süreç ülkelerin dış ilişkileri ve güvenliği konularında önemli değişikliklerin meydana gelmesine zemin hazırlamıştır. Devlet merkezli, askeri güvenliği ve ideolojik unsurları esas alan güvenlik anlayışı yetersiz kalmış, güvenlik çalışmaları boyut ve kapsam olarak değişim ve dönüşüm yoluna gitmiştir(Mandacı ve Özerim, 2013, s.107). 1980’lerle ve 1990’larla başlayan bu değişim süreci ülkelerin yeni gündem maddelerini oluşturmuştur. ‘*Etnik sorunlar, ekonomik güvenlik, toplu göç, kaçakçılığın önlenmesi, çevrenin korunması*’ gibi insanı merkeze alan sorunlar geleneksel güvenlik sorunlarının önüne geçmiştir(Aktaş, 2011, s.10). Soğuk Savaş sonrası 1994 yılında BM Kalkınma Programı tarafından ilan edilen ‘*İnsani Gelişme Raporu*’ ile insani güvenlik olgusu güvenlik olguları arasında ön plana çıkmıştır(1994 BM Kalkınma Raporu).

Soğuk Savaş boyunca ideolojik çerçeve içerisinde daha çok askeri ve militarist bir formda gelişen güvenlik olgusu, Soğuk Savaş sonrası süreçte saf devlet merkezci anlayışından toplum, birey, kimlik ve insan merkezli güvenlik anlayışını da içeren daha kapsamlı ve çok bileşenli bir forma doğru evrilmeye başlamıştır. Bu konu halen daha güvenlik çalışmalarında tartışılmaya devam etmektedir. Soğuk Savaş sonrası dönemde ortaya çıkan devletlerin güvenliğini değil insanların güvenliğini esas alan bu yeni güvenlik anlayışı *“korkudan ve ihtiyaçtan özgür olmak”* şeklinde biçimlenmektedir(Aksu&Turhan, 2012, s.74-75). BM İnsani Gelişim Raporu’nda bireylerin ya da toplumların güvenliği esas alınmıştır. Raporda ihtiyaçtan özgürlük ile salgın hastalıklarla, doğal afetlerle, açlıkla veya kıtlıkla mücadele anlaşılırken korkudan özgürlük yaklaşımında ise yoksulluktan, siyasal veya toplumsal eşitsizliklerden, etnik veya dinsel kaynaklı çatışmalardan kaynaklanan savaşların önlenmesi anlaşılmaktadır(1994 BM Raporu). 2003 yılında kurgulanan insani güvenliğin ikinci boyutu ise *“hukukun üstünlüğüne ve demokratik yönetim anlayışına”* dayandırılmıştır(2003 BM İnsani Güvenlik Komisyonu). 2005 yılında insani güvenliğin üçüncü boyutu ele alınmıştır ve bu boyut *“onurlu yaşama özgürlüğü”* çerçevesinde şekillenmiştir(2005 BM İnsani Güvenlik Raporu). İnsani güvenliğin son boyutu ise 2009 yılında *“tehlike etkisinden uzak olma”* şeklinde betimlenmiştir(2009 BM İnsani Gelişim Raporu). Genel hatlarıyla güvenlik olgusuyla Soğuk Savaş sonrası dönemde devlet merkezli değil insanı merkeze alan bir anlayış benimsenmiş olsa dahi güvenlik çalışmaları literatürü güvenliğin *“kim için güvenlik, kim tarafından güvenlik, hangi tehditlere karşı güvenlik?”* sorularının yanıtının arandığı yer olmuştur(Akgül&Açıkmeşe, 2011, s.44). Bundan sonraki süreçte de *“güvenlikleştirme”* kavramı uluslararası ilişkiler literatüründe sıkça duyulmaya başlamıştır.

4.2. Güvenlikleştirme

Uluslararası ilişkiler çalışmalarında *“güvenlikleştirme”* teorisi Kopenhag Okulu ve Paris Okulu öncülüğünde geliştirilmiş ve incelenmiştir(Demirtaş, 2019, s.2). Bu çalışmada Kopenhag Okulu’nun güvenlikleştirme yaklaşımı esas alınmıştır. Okulun öncüleri Barry Buzan, Ole Wæver ve Jaan de Wilde güvenlikleştirme ile siyasal aktörlerin ve siyaset alanında karar vericilerin ülke iç ve dış siyasinin hassas ve yapısal

buldukları bazı konularının ve sorunlarının siyasal alandan çıkarılıp güvenlik alanına taşınabileceğini belirtmektedir(Buzan, Wæver & Wilde, 1998).

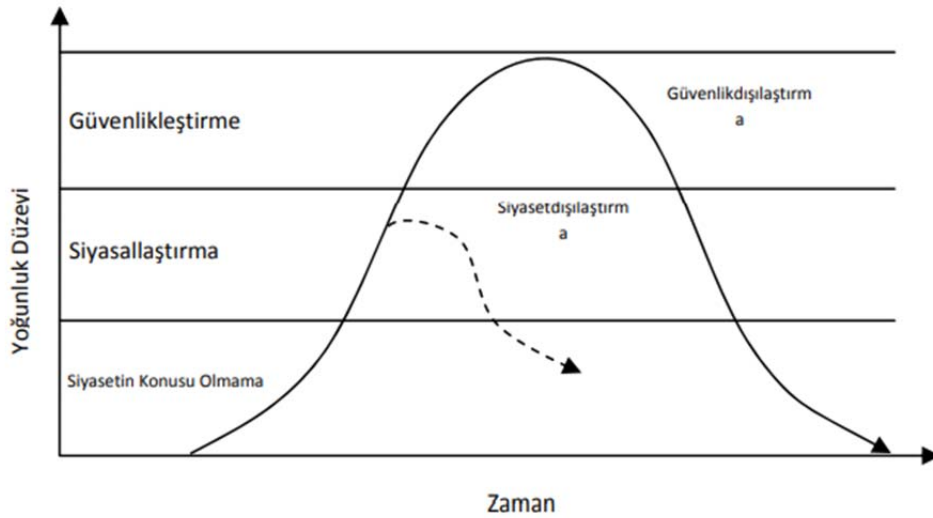
Okul, devletin tek başına bir güvenlik aktörü olarak nitelendirilmesine, klasik ve gelenekselci güvenlik yaklaşımlarına alternatif olarak ortaya çıkmıştır(Özen vd., 2021, s.23). Okul'un yaklaşımı ile bir konunun ya da durumun güvenlikleştirilmesi yoluyla söylem üretilmesi ve üretilen söylem üzerinden inşa edilen güvenlik tehdidi ortaya konularak ilgili konu ve konuların önce siyasal alana çekilmesi ardından varoluşsal bir tehdit olarak algılanması sağlanmaktadır(Tüysüzoğlu, 2019, s. 28). Bir başka ifadeyle, Kopenhag Okulu, güvenliğin veya tehditlerin ortaya nasıl çıktığını analiz konusu yapmaktadır. Bu bağlamda güvenlikleştirme ile söz-edim mantığı araçsallaştırılarak devreye sokulmuş olmaktadır. Dolayısıyla güvenlikleştirme kavramı, teori olarak söz-edim (discourse as practice) mantığına dayanmaktadır. Söz-edim yaklaşımı ise bir eylemin söyleyiş ve telaffuz edilmesi arasındaki ilişki olarak tanımlanmaktadır. Wæver, söz edim yaklaşımının güvenlik ile olan ilişkisini:

Güvenlik kendinden daha gerçek olana dair bir gösterge değildir, ifade etmek eylemin kendisidir. Eylem, söylemek yolu ile gerçekleşir (bahse girmek, söz vermek ya da bir gemiye isim vermek gibi). Belirli bir hususu spesifik bir kategorinin (güvenlik) alanına dahil ederek, devlet bu hususla mücadele etmek için tüm yöntemleri kullanma eğilimindedir.

şeklinde açıklamaktadır(Taureck, 2006, s.7).

Bu teoriye göre bir konunun siyasal aktörler tarafından güvenlikleştirilmesi gerekiyorsa söz konusu alanın bir güvenlik tehdidi formatına dönüştürülmüş olması gerekmektedir ve güvenlik tehdidine karşı politika oluşturmak için iktidar sahipleri olağanın dışındaki uygulamaları meşrulaştırabilme hakkına sahip olmaktadır(Baysal&Lüleci, 2011, s.62-63). Güvenlikleştirme, güvenlikleştirilen durumun, eylemin ya da olayın gerçek bir tehlike teşkil etmesinden ziyade o konuyla ilgili önlemlerin ve politikaların alınmasına yönelik güvenlikleştirmenin gerçekleştirilmiş olması anlamını taşımaktadır. Kopenhag Okulu'nun yaklaşımı bu açıklamayı destekler niteliktedir. Okula göre sorgulanması gereken şey “*bir sorunun gerçek bir güvenlik tehdidi olup olmaması*” değil, bu durum karşında oluşan söylemlerin nasıl şekillendiği ve üretildiğidir(Hisarlıoğlu, 2019, s.2). Ayrıca güvenlik tehdidi olarak görülen mesele devlet ve toplum tarafından “*varoluşsal tehdit(existential threat)*” olarak da kabul edilmelidir(Demirtaş, 2019, s.3).

Teoride, herhangi bir kamusal mesele, siyaset dışı olmaktan (bunun anlamı devletin meseleyle ilgilenmemesi ya da meselenin başka herhangi bir şekilde kamusal tartışma ve karar meselesi hâline getirilmemesidir) siyasallaştırılmaya (bunun anlamı meselenin yönetsel karar alımını ve kaynak aktarımını gerektiren bir kamu politikasının, ya da daha nadiren, müşterek yönetişimin başka biçimlerinin bir parçası olmasıdır) ve oradan güvenlikleştirilmeye (bunun anlamı meselenin olağanüstü tedbirleri gerektiren ve siyasi işleyişin olağan sınırları dışındaki eylemleri gerekçelendiren varoluşsal bir tehdit olarak sunulmasıdır) uzanan bir spektrumda konumlandırılır. Prensip, meselelerin bu spektrumda konumlandırılması açıktır: Herhangi bir mesele, koşullara bağlı olarak bu spektrumun herhangi bir parçasında konumlanabilir''(Buzan vd., 1998, s. 23-24).

Grafik: Sorunların Güvenlikleştirme Süreci (Atland ve Bruusgaard, 2009, s. 336)

Güvenlikleştirme teorisi bu çerçevede 3 ana argümana dayanmaktadır:

- *Referans nesneleri*(Tehdit altında olan argümadır ve geleneksel referans nesneleri 'devletler'dir.)
- *Güvenlikleştirici aktör*(Siyasi liderler/elitler, ordu, hükümet ve baskı gruplarıdır.)
- *İşlevsel aktörler*(Güvenlik alanında alınması planlanan kararları etkileyen faktördür.) (Balcı&Kardaş, 2012, s.416-417).

4.3. Göçün Güvenlikleştirilmesi

Kopenhag Okulu, devletlerin ve toplumların sınırlarının belirli ölçülerde de olsa birbirleriyle harmonize olmasının temel nedenlerinden birini toplumların güvenlik anlayışının ön plana çıkması olarak görmektedir(Wæver, 2008, s.154). Bu bağlamda Wæver yaklaşımıyla, bir ülkeye yönelik yoğun ve düzensiz göç hareketliliği ülke toplumu tarafından siyasal ve ekonomik anlamda, toplumsal güvenliğe yönelik önemli tehditlerden biri olarak görülebilmektedir.

Dünya genelinde güvenlikleştirmeye verilebilecek en iyi örneklerden biri bu yaklaşımla mülteciler olarak kabul edilebilir. Son yıllarda artan sayılarıyla mülteciler, devlet ve toplum kimliğine en fazla etki eden faktörlerden biri olarak kabul edildikleri için Türkiye ve diğer ülkelerde (AB ülkeleri, ABD gibi) göç, en fazla güvensizleştirmeye konu olan olgulardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Güvenlikleştirmeye göre referans nesnesi olarak görülen devlete yönelik söz konusu tehdidin(mültecilerin) varlığı önem taşımaktadır. Mülteciler toplum yapısını bozacak ve toplum kimliğini tehlikeye atacak kişiler olarak kabul edilmektedir. Hükümetler, siyasi partiler ve diğer toplumsal örgütler göç olgusunu güvensizleştirirken toplumsal yapıya ve ulus-devlet kimliklerine zarar verecek bir tehdit unsuru olarak gördükleri bu konuyu araçsallaştırmaktadırlar. Güvenlikleştirme için son basamakta ise kitleleri etkilemek ve ikna etmek vardır. Son yıllarda en fazla mülteciye ev sahipliği yapan Türkiye’de bu durum, özellikle medyayı aktif ve önemli bir ikna aracı olarak kullanan siyasi liderler için önem taşımaktadır. Seçmeni etkilemeye çalışan siyasi partiler ve liderler, sosyal ve görsel medya da dahil olmak üzere her türlü platformu kullanarak kitleler üzerinde güvenlikleştirici söylemler üreterek seçmen üzerinde etki oluşturmak istemektedirler. Siyasi liderler Türkiye’deki mültecilerin ülke ve toplum adına tehdit olduklarını belli başlı söylemleri sıkça tekrarlayarak dile getirmektedirler.

Güvenlikleştirme sürecinde siyasal aktörler ve karar alıcılar, devlet, toplum ve ekonomik yapının tehdit altında olduğunu ileri sürerek, politikalarına meşruiyet kazandırmak için çaba gösterirler. Güvenlikleştirmede mülteciler devlete, topluma ve ekonomik yapıya zarar veren kitle olarak sunulmaktadırlar. Bu nedenle siyasal aktörler tarafından mülteciler, bir devlette güvenlikleştirilmesi gereken konu olarak görülmektedirler. Mülteciler savaştan ve zulümden zorunlu olarak kaçanlar oldukları için ülkelere sığınma hakları vardır. Mültecilerin yasal yollarla ülkelere geçişlerine izin verilmediği zaman düzensiz göç oluşmakta ve mülteciler yasadışı yollarla ülkelere giriş

yapmaktadırlar. Yasadışı yollarla geçiş yapan mülteciler de geçiş yapılan ülke toprakları için tehlike olarak görülebilmektedir.

Göçün güvenlikleştirilmesi yoğun şekilde birçok ülkede görülse de, göç olgusuna pozitif yaklaşan ulusal ve uluslararası aktörlerin varlığını dikkate almakta fayda bulunmaktadır. Örneğin, BM Mülteciler Yüksek Komiseri Filippo Grandi'nin aşağıdaki açıklamaları bunu göstermektedir:

Bu sayılar; savaş, çatışma ve zulümden kaçan, güvenlik ihtiyacı içindeki insanların sayısının uzun süre artmaya devam edeceğinin ispatıdır. Çoğu zaman mülteci ve göçmenlere yönelik ayrımcı bir dil kullanılırken, özellikle çok sayıda mülteciye kucak açmış toplulukların sergilediği bir cömertliğe ve dayanışmaya da tanık oluyoruz. Aynı şekilde, kalkınma aktörleri, özel şirketler ve bireyler olmak üzere yeni aktörlerden daha önce benzeri görülmemiş bir katılım olduğunu gözlemliyoruz. Bu, Mültecilere İlişkin Küresel Mutabakat'ın ruhunu yansıtmakla kalmayıp aynı zamanda hayata geçiriyor. Bu olumlu örnekleri artırarak evlerini terk etmek zorunda kalmış binlerce masum insanla sağladığımız dayanışmayı iki katına çıkarmalıyız(UNHCR, 2019).

Her ne kadar BM temsilcisinin pozitif açıklamaları belirli bir perspektifi yansıtıyor olsa da Suriye Krizi ile birlikte mülteci konusu komşu ülkelerde ve AB ülkelerinde iç siyasetin ana konularından biri olarak görülmektedir. Suriye'de iktidar ve muhalifler arasında yaşanan savaş sonucunda meydana gelen yoğun insan hareketliliği başta komşu ülkeleri etkisi altına aldığı için devletler bu krize yönelik uygulayacakları önlemlerde her türlü güvenlik önlemine başvurma eğilimi gösterebilmektedirler. Başka bir ifadeyle göçmenlerin ‘‘refah avcısı, hastalık taşıyıcısı, toplumsal düzene karşı bir tehdit, potansiyel suçlu’’ olarak görülmeleri ve artan terörizm olaylarıyla ilişkilendirilmeleri toplumun her kesiminde göçmenlerin tehdit olarak görülmesine sebebiyet vermektedir(Rumelili&Karadağ, 2017, s.70). Süreçle beraber devletlerin belirli ölçüde göçü ulusal güvenliğe, toplumsal refaha ve normlara tehdit olarak görme eğilimi içerisinde politikalar üretmeye başladıkları gözlemlenmektedir.

Siyasi partiler ve siyasal liderler göçmenleri toplumsal barışa tehdit olarak ifade ettiğinde bu durum güvenlikleştirme teorisinden yola çıkılarak siyaset dışı alandan siyaset içi alana buna paralel güvenlik alanına girmiş olmaktadır. Bu konuya hem Avrupa'dan hem Türkiye'den örnek verilebilir. Örneğin, 2011 yılında başlayan ve 2015 yılında üst seviyeye ulaşan ve devam eden Suriye krizine bağlı insan hareketliliği Avrupa'yı tedirgin etmiştir. Avrupa'nın Sağ Popülist Partileri Avrupa'ya yönelen

mülteci krizinin Avrupalı kimliğine zarar vereceğine referans vererek göçmen ve mülteci karşıtı söylemleri çoğaltmışlardır. Macaristan Başbakanı Victor Orban, Avrupa’da mülteci karşıtı söylemlerde öne çıkan siyasi isimlerden biridir. Orban’a göre göçmenler ve mülteciler ülkesi için tehdittir ve bu konuda güvenlik önlemleri Macaristan için vazgeçilmezdir. Orban, “*Tüm teröristler göçmendir*(Politico, 2015)” söylemiyle yetinmemiş ve seçmenleri etkilemek adına mültecileri terörle ve cinsel tacizle ilişkilendirmiştir. Bununla da yetinmemiş yasadışı göçü engellemek adına sınırlarına tel örgü çektirmiş, ülkesi için tehdit olarak gördüğü mültecilerin ülkeye geçişini engellemek adına sınır güvenliğini artırmıştır. Macaristan Hükümeti, yasadışı yollarla ülkesine giriş yapamaya çalışan mültecileri öldürücü etkisi taşımayan silahla geri itmeye, bunun yetersiz kalması sonucunda da gerçeğini devreye sokmaya karar verdiğini belirtmiştir(Politico, 2015). Ayrıca Orban, Müslümanları kendi ülkesindeki azınlık Hristiyanlara tehdit olarak gördüğünü belirterek mülteci karşıtı söylemlerini en üst seviyeye taşımıştır(Tahincioğlu, 2020, s.285-286). Macaristan ilk tel örgü çalışmasından sonra Sırbistan sınırına çektiği ikinci tel örgü çalışmasını da tamamladığını duyurmuştur. Macaristan Hükümeti, 150 km uzunluğuna sahip tel örgü ile koruma altına alınan sınırın termik kameralarla, reflektörle, gece görüş ve alarm sistemi ile korunacağını açıklamıştır. Bunun gerekçesini ise Macaristan İçişleri Bakanı Karoly Kontrat:

Hükümet olarak ikinci bir tel örgü çekilmesine karar verdik çünkü olası bir göçmen akınına karşı hazırlıklı olmalıyız. Son iki yıldır Avrupa göç konusunda büyük bir baskı altında. Balkan hattı hala aktif, yaz ayları da yaklaştığı için Avrupa’ya doğru yeni bir mülteci akınının başlaması bekleniyor(Euronews, 2017).

şeklinde açıklamıştır. Macaristan Hükümeti’nin mülteci krizine karşı sınırlarına tel örerek ve sınır güvenliğini artırarak hareket etmesi ve bunu önce siyasal alana oradan güvenlik alanına taşıması ülkeye yönelik göçü güvenlikleştirmesine örnektir.

Türk Hükümeti 2011 yılından günümüze kadar geçen sürede Suriye’den gelen mültecilere ve 2021 yılıyla beraber Türkiye sınırlarını yasal olmayan yollarla geçerek Türkiye’ye gelen ve Türkiye için tehdit olarak görülen Afganlara, Pakistanlılara ya da İranlılara yenilerinin eklenmemesi adına sınırlarına duvarlar örmüştür. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan 2017 yılında gerçekleştirdiği konuşmada Suriye sınırına örülen duvar çalışmalarına dair bilgi verirken açıklamalarına, “*Irak sınırında aynı şeyi yapacağız ve İran sınırının da uygun olan yerlerinde bunu gerçekleştireceğiz, çünkü giriş çıkışlar ülkemizde artık daha kontrollü bir şekle dönüşsün.*” şeklinde devam

etmiştir(DW, 2017). 2021 yılında ise Türkiye’de bir haber sitesinin attığı başlık “*Türkiye doğu sınırına hem görünür hem görünmez duvar örüyor.*” şeklinde olmuştur(CNNTÜRK, 2021). Haberin devamı ise aşağıdadır:

Suriye sınırına yaklaşık 900 kilometrelik beton duvar ören Türkiye, Afgan göçü tehdidi nedeniyle şimdi de İran sınırında hum-malı bir çalışma yürütüyor. 560 kilometrelik İran sınırında Ağrı, Iğdır, Hakkâri ve Van sınır illeri bulunuyor. Ağrı ve Iğdır il sınırlarında 157 kilometrelik beton duvar yapımı tamamlandı. Hakkâri ve Van’daki duvar yapım çalışmaları da sürüyor. İran sınırının 109 kilometresi aydınlatma sistemiyle, 79 kilometresi düzensiz göç hareketlerini gözlemek için kemara ve algılayıcılarla donatıldı. 110 gözetleme kulesinin tamamlanmasıyla bölgede 740 kilometrelik bir entegre sınır yönetimi oluşturulacak. Sınıra aynı zamanda gece ve gündüz elektronik takibin yapılabildiği görünmez duvar da çekiliyor. Beton duvarlara entegre şekilde ileri teknolojiye sahip, elektro-optik ve haberleşme sistemleriyle donatılmış kulekollar kuruluyor. Bu kuleler, havan ve roket saldırılarına karşı dayanıklı duvarlar, kurşun geçirmez camlar ve balistik kapılara sahip. Kulelerde, insani ihtiyacı karşılayacak tüm yaşam üniteleri bulundurulacak(CNNTÜRK, 2021).

Türkiye Hükümeti’nin bu kararı Türkiye’ye yasal olmayan yollarla gelenleri engellemek, kaçakçılık faaliyetlerinin önüne geçmek ve Türkiye’ye yönelik göçü güvenli hale getirebilmek adına olmuştur(Euronews,2021). Türk Hükümeti başlarda Suriye’den Türkiye’ye yönelik göç hareketine insani yaklaşımla “*açık kapı politikası*” uygulamıştır ve sınır güvenliliğin bu durumda önemi kalmamıştır. Fakat Hükümet, bir süre sonra Suriyelilerle beraber 1 milyon başka göçmenin Türkiye’ye geldiğini farketmiş ve sınır güvenliğinin korunmasına yönelik atılımlar gerçekleştirmiştir(Erdoğan, Nisan, 2022).

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, İtalya’da düzenlenen 45. Ambrosetti Forumu’nda,

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın Suriye’den gelebilecek yeni göç dalgasına ilişkin söylediği "kapılarımızı açarız" açıklamasının Avrupa’da yankı bulduğunun hatırlatılması üzerine Oktay, "Yankı bulması beklenen bir şeydir. Sayın Cumhurbaşkanımızın açıklaması ne bir tehdittir ne de bir blöftür. Bu bir gerçektir. Suriye’de bir kriz vardır. Türkiye kapılarını sonuna kadar açmıştır. Komşuda bir yangın varsa bizim buna uzaktan bakma şansımız yok ve oradaki kardeşlerimizde bir sıkıntı varsa biz 'komşusu açken tok yatan' bir durumda olmayız dedik.

Yeni bir göç akımı başlarsa Türkiye bunu göğüsleyecektir yaklaşımı ve rahatlığı kesinlikle yanlış bir rahatlık ve yaklaşımdır. Türkiye, hiçbir ülkenin bekçisi değildir. Onların göçmen deposu değildir. Oluşturdukları krizlerin de faturasını ödeyecek ülke değildir. Hiç kimse de kusura bakmasın. Sayın Cumhurbaşkanımızın da söylediği budur. Evet biz göçmenlerle ilgili sonuna kadar görevimizi yaptık, yapıyoruz, bundan sonra da yapacağız. Özellikle kapıların tutulmasıyla alakalı, eğer İdlib krizi devam ederse, bölgedeki kriz devam ederse, ilave göç krizi başlayacak olursa, Avrupa'nın bundan kaçma şansı yoktur, yüzde sıfırdır. Bununla yüzleşmek zorundadır. Dolayısıyla hiç kimsenin Türkiye'den daha fazla bu çerçevede bedel ödemesini bekleme hakkı da yoktur. Cumhurbaşkanımızın da söylediği budur. Bu mesaj da alınmıştır(45. Ambrosetti Forumu, 2019).

şeklindeki değerlendirmeleriyle Türkiye'nin yeni göç dalgasında duruşunun ne olacağını açıklamıştır. Açıklamalarla Türk halkının yeni göç dalgası karşısında tedirgin olmaması gerektiği belirtilmek istenmiştir.

T.C. İçişleri Bakanı Süleyman Soylu yakın tarihte yaptığı bir açıklamada 2022 yılı Ramazan Bayramı için Suriyelilerin giriş çıkışına sınırlamalar getirildiğini belirtmiştir. Bakan, *“Bayram için gidip dönmek isteyenlere izin verilmeyecek.”* açıklamasında bulunmuştur. Soylu, bu kararı sınırlara yönelik güvenlik önlemlerine dayalı aldıklarını belirterek *“Sınır güvenlik önlemlerinin tamamını almaya çalışıyoruz.”* diyerek açıklamalarına devam etmiştir. Son olarak, Bakan Soylu *“Önlem almasaydık kaçak göçmen sayısı 10 milyonu geçerdі.”* açıklamasında bulunarak, sözlerine güvenliğin temin edildiğini ve mültecilerin onurlu geri dönüşlerini sağlayacaklarını eklemiştir(TRT Haber, 2022).

Çalışmanın diğer bölümlerinde söz konusu argümanlar, güvenlikleştirme teorisi kapsamında ele alınacaktır. İlk olarak Suriyeli mülteciler konusunun devlet dışı aktörler yardımıyla referans nesnelere yani devletin güvenliğine tehdit oluşturma algısı incelenecektir. Çalışmada, ikinci olarak referans nesnesi olan devletin varlığının göç olgusuyla tehdit edildiğine dair güvenlikleştirici aktörlerin kitlelere seslenişi ve diğer toplumsal aktörleri tehdidin varlığına yönelik ikna çabaları işlenecektir. Çünkü güvenlikleştirme söz-edim yöntemiyle amacına ulaşmaktadır.

4.4. Türkiye’deki Siyasal Partilerin Suriye Göçünün Güvenlikleştirilmesine Yönelik Yaklaşımları

4.4.1. İktidar Partisi: Adalet ve Kalkınma Partisi

Suriye’de yaşanan olaylar 15 Mart 2011 tarihinde başlamış, Suriye muhalifleri ile Baas rejiminin karşı karşıya gelmesiyle iç savaşa dönüşmüştür(Şen&Vural, 2014, s. 29). Suriye’deki çatışma, Suriye’den ayrılmak isteyen Suriye halkını başlangıçta komşu ülkelere yönlendirmiştir. Suriyeli halkın sığınmak için seçtiği ülkelerden birisi de bilindiği üzere Türkiye olmuştur. Suriye’den Türkiye’ye gelen ilk kafile 252 kişi olup bu yerdeğiştirme hareketi 29 Nisan 2011 tarihinde gerçekleşmiştir(Erdoğan, 2019, Tablo 1). Bu tarihten sonra da yoğun göç dalgası Türkiye sınırlarını zorlamıştır.

2015 yılında ilk kez Suriyeli mültecilere yönelik açıklamaların yer aldığı seçim beyannamesinde AK Parti, *“AK Parti iktidarlara, insani ve vicdani sorumluluk gereği, rejimin zulmünden kaçarak ülkemize sığınan Suriyelilerin yaralarının sarılması için gerekli yardımı sağlamaya, zor günlerinde Suriyeli kardeşlerimizin yanında yer almaya devam edecektir.”* şeklinde açıklamalarda bulunmuştur(2015 Yılı AK Parti Seçim Bildirgesi). Recep Tayyip Erdoğan’ın yaptığı açıklamalarda AK Parti olarak Suriyeli mültecilere yönelik yaklaşımlarının insani değerlerle ve vicdanen sorumluluk duygusuyla şekillendiği belirtilmektedir. Erdoğan, Suriyelilerden bahsederken *“kardeş”* söylemini tercih etmektedir. Kardeş söyleminin tercihi ile Suriyelilerle Türkler arasında bağ kurulması konusunda yaklaşım gerçekleştirilmektedir.

Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye İhracatçılar Meclisi’nin 22. Genel Kurul Toplantısı’nda 7 Haziran seçimlerine yönelik değerlendirmelerde bulunmuştur. Erdoğan’ın yaptığı değerlendirmelerde Suriyeli mülteciler konusu gündem başlıklarından biri olmuştur. Cumhurbaşkanı Erdoğan, açıklamalarında öncelikle BM Mülteciler Yüksek Komiseri ve Angelina Jolie’nin *“Biz dünyanın hiçbir yerinde böyle bir mülteci kampı görmedik. Bundan dolayı Türkiye’ye hayranız, Türkiye’yi takdir ediyoruz.”* şeklindeki söylemlerine değinmiştir. Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan açıklamalarına Türkiye’ye sığınan herkesin bize emanet olduğunu ekleyerek devam etmiştir(TCCB, 2015):

Aynı şekilde, İstanbul’da, pek çok farklı ülkeden gelen muhacir kardeşlerimiz bulunuyor. Bunların da bir kısmı sıkıntı içinde hayatını sürdürüyor. Şunu hiçbir zaman aklımızdan çıkarmamalıyız: Bu ülkeye sığınan her insan, bize Allah’ın bir emanetidir. Canlarını, namuslarını, onurlarını kurtarmak için sınırlarımızdan

içeri giren bu insanlara sahip çıkmak, devlet ve millet olarak boynumuzun borcudur. Tarihin hiçbir döneminde bu millet, kendisine sığınana yüz çevirmemiş, sırtını dönmemiştir. Bugün de böyle bir ayıbın içine asla düşmedik, düşmeyeceğiz’’ (TCCB, 2015).

Cumhurbaşkanı Erdoğan Suriyelilerden bahsederken ‘‘*muhacir*’’ söylemini tercih etmekte ve söz konusu açıklamalarında tarihe vurgu yaparak ortak dini değerler üzerinden Suriyelilere yaklaşmaktadır. Erdoğan’ın bu yaklaşımı Suriye’den Türkiye’ye gelecek olanlara yol göstermektedir.

Suriye’deki krizin yakın zamanda çözüleceğini, Esad’ın düşeceğini düşünen Türk Hükümeti, Suriye’den gelen mültecilere ilk olarak ‘‘*açık kapı politikası*’’ ile yaklaşmıştır. AK Parti, Ekim 2011’de uygulamaya koyduğu bu politikayla krizde önceliği insani değerlere vererek sınır güvenliğini geri plana atmıştır ve sınırına ulaşan herkesi kabul etmiştir(Bayır&Aksu, 2020, s.330). 2015 yılında Brüksel Stefanie Meydanı’nda Avrupalı Türk Demokratlar Birliği tarafından düzenlenen ‘‘Birlik, Huzur, Sevgi, Barış Buluşması’’ temalı görüşmede konuşma gerçekleştiren Recep Tayyip Erdoğan,

Ülkemizde barınanlara adeta bir ensar muamelesiyle muamele ediyoruz. Kamplarımızda, çeşitli vilayetlerde bu devam ediyor. ‘Bu Ezididir, Hristiyandır, Müslümandır’ demedik. Herhangi bir ayrıma tabi tutmaksızın sadece ‘bu insandır’ dedik ve kabul ettik. Çünkü bizde ayrımcılık, bölücülük yoktu ve bunu yapmamakta kararlıydık. 5 yıldır da bu devam ediyor. Açık kapı politikamız devam edecek. Bundan sonra da yine aynı şekilde bunu devam ettireceğiz. Ülkemizdeki bazı siyasiler maalesef Suriye ve Iraklıları Suriye’ye ve Irak’a geri göndermenin taahhüdü içerisinde. Biz, bize sığınmış olan bu masum ve mazlumlara, gökten yağın varil bombalarına asla teslim edemeyiz.

şeklinde gerçekleştirilen açıklamalarla Türkiye’deki Suriyelilere ve göçmenlere yönelik Türk Hükümeti’nin koruyucu bir yaklaşım gerçekleştirdiğini ve Türkiye sınırlarının Suriyelilere her zaman açık olacağını ifade etmektedir (TCCB, 2015).

Cumhurbaşkan Erdoğan, 30 Ekim 2018 tarihli grup toplantısında ise Türkiye sınırlarının güvenliğine yönelik bir konuşma gerçekleştirmiştir:

Türkiye’nin Suriye’nin toprak bütünlüğüne, Suriye halkının kendi kendini yönetme ve kendi geleceğini belirleme hakkına saygısı konusunda en küçük bir şüphe yoktur. Biz bu anlayışla çok uzun bir süre Suriye’deki krizin ülkenin kendi dinamikleriyle çözülmesini temenni ettik. Ancak bir süre özellikle bölgemizle ve

hatta ülkemizle ilgili planları, hevesleri olan herkesin elinin Suriye'nin içinde olduğunu gördük. Sadece bu kadarla kalınmadı, sınırlarımız ötesindeki terör örgütleri ülkemiz topraklarına yönelik saldırılara başladı. Kimi sınır hattımızda tacizler, kimi de büyük şehirlerimizde canlı bomba saldırıları şeklinde süren bu terör eylemleri karşısında elimiz-kolumuz bağlı bir şekilde beklememiz herhalde düşünülmeydi. Bu noktadan sonra artık önümüzde Suriye'de güven ve huzur ortamını bizzat sağlayacak adımları atma dışında bir alternatif kalmadığını görüyoruz. Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı Harekatlarını başarıyla gerçekleştirdik. (AK Parti, 2018).

Erdoğan'ın yaptığı açıklamalarla Türkiye'de Suriye krizinin başladığı dönemde ortaya konulan “açık kapı politikasının” yerini “sınır politikasına” bıraktığı anlaşılmaktadır.

AK Parti'nin grup metinlerinden ya da yazılı/ sözlü medya söylemlerinden yola çıkılarak AK Parti'nin başlangıç için Suriye göç politikasına yaklaşımının insani ve dini temeller üzerinden şekillendiğini söylemek mümkündür. Bu sonuca Adalet ve Kalkınma Partisi(AK Parti) Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından gerçekleştirilen ve partinin resmi internet sitesinde paylaşılan 32 tane TBMM grup toplantısı metni incelendikten sonra varılmıştır. Bu metinlerde Cumhurbaşkanının Suriye/Suriyeli söylemine bakılmıştır. Bu metinlerin 30 tanesinde toplamda 342 kez Suriye/Suriyeli söylemine rastlanmıştır(AK Parti TBMM Grup Toplantısı Metinleri, 2018-2021). Erdoğan'ın Suriyeli mültecilere yönelik açıklamalarında “*mazlum, sığınmacı, misafir, mülteci, muhacir*” söylemleri öne çıkarken aynı zamanda “*Suriyeli kardeşlerimiz, dostlarımız*” söylemleri de yer almaktadır. Söz konusu söylemler ile halkın ortak hafızasına etki ederek durumdaki geçicilik algısı zihinlerde oluşturulmak istenmektedir(Korkut, 2017, s.151-153).

Recep Tayyip Erdoğan'ın TBMM grup toplantılarında Suriye konusuna sıklıkla değindiği görülmektedir. Bu krizi kısa sürede çözüme kavuşturabilmek adına iktidar parti olan AK Parti hem kendi topraklarında hem Suriye'de çeşitli adımlar atmıştır. Krizin başlangıç döneminde AK Parti, Esad rejimi ile çeşitli görüşmeler gerçekleştirmiştir ve krize yönelik çözüm yolları aramıştır. Suriye yönetiminin sözünde durmayışı ve Suriye'de iktidar yönetimin muhaliflere yönelik saldırılara devam etmesi iktidar parti olan AK Parti'yi Suriye halkından yana olmaya itmiştir(Devran&Özcan, 2016, s.40). Esad rejimin tavrı ve ülke içinde gerçekleştirdiği katliamlara devam etmesi Suriye ile 911 km sınır komşuluğu bulunan Türkiye'yi zor durumda bırakmıştır. Türkiye'de Suriyeli mülteci sayısı günden güne artmaya devam etmiştir. Bir süre sonra

Türkiye 3,7 milyon Suriyeli sayısı ile en çok Suriyeli mülteciyi kabul eden ülke konumuna geçmiştir(GİGM, 2021). Dolayısıyla AK Parti, artık Suriye sorununu sadece göç politikası olarak ele almayı bırakmış, göçmen krizi sorumluluğunu jeopolitik bir mesele üzerinden de tartışmak durumunda kalmıştır(Balkılıç&Teke Lloyd, 2012, s. 549).

Türk Hükümeti, Suriyeli mülteciler konusunda hem mevzuat hem kurumsal olarak önemli adımlar atmıştır. Fakat Türk Hükümeti'nin göç sürecini yönetme hususunda karmaşık ve değişken bir yapıya sahip olduğu bilinmektedir ve konunun sadece insani sorun olarak değil siyasi sorun olarak da ele alınması gerektiği vurgulanmaktadır(Erdoğan, 2015, s. 25).

İdlib süreci sonrası AK Parti Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, TBMM grup toplantısında Suriye'ye yönelik değerlendirmelerde bulunmuştur. Suriye'de güvenli bölge oluşturma'nın önemine değinerek Suriye'de güvenli bölge oluşturdukça Türkiye'de ikamet eden Suriyeli "misafirlerimizin" ülkelerine dönmelerinin kolaylaşacağına vurgu yapmıştır. Recep Tayyip Erdoğan 2 Ekim 2018 Tarihli AK Parti Grup Toplantısı'nda Suriyelilerin ülkelerine dönmelerinin sağlanabileceğini belirtmiştir:

Suriye'deki iç savaşı ülkemize taşıma hesaplarından, Suriye halkının geleceğini kendi topraklarında güvence altına alma inisiyatifine gelmiş olmamız, gerçekten de tarihi bir başarıdır. Ülkemizdeki Suriyeli misafirlerimizin kendi topraklarına dönüşünü, ancak bu coğrafyayı bir bütün olarak güvene, huzura, refaha kavuşturarak sağlayabiliriz(AKP, 2018).

Erdoğan, ülkede ikamet eden Suriyeliler için "misafir" söylemini tercih etmiştir. 2015'ten 2018'e kadar geçen sürede AK Parti'nin Suriye politikasındaki söylemsel değişiklik dikkat çekmektedir. Misafir kavramının günlük kullanım dilinde "evinde olmayan, başka bir evde olan ve evine tekrar dönecek kişiyi ya da kişileri yansıtmaları" bilinciyle Suriyelilerin de Türkiye'de misafir olup Suriye'ye zamanı gelince dönecekleri mesajı verilmektedir.

2021 yılı haziran ayında AK Parti İnsan Hakları Başkanlığı(İHB) tarafından "Bir İnsan Hakkı Olarak Sığınma Hakkı" başlıklı rapor yayınlanmıştır(AKP, 2021). Söz konusu raporda AK Parti Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan iktidarın Suriyeli mültecilere yaklaşımında "ensar-muhacir" ilişkisinin olduğunu belirtmektedir(İHB, 2021, s. 13). Buradan yola çıkarak AKP cephesinde mültecilere yönelik dini temelli bir politika benimsendiğini söylemek mümkündür. Raporun tamamı

incelendiğinde Suriyeli mültecilere yönelik iktidar parti yaklaşımının özellikle kardeş ve misafir söylemi üzerinden şekillendiği de dikkat çekmektedir:

Suriyeli kardeşlerimiz muhacir oldular. Mecburiyet içerisinde yurtlarını terk ettiler. Bizler de ensar olduk ve imkânlarımızı seferber ettik. Kim ne derse desin sizler bize asla yük değilsiniz. Bizim medeniyetimizde, kültürümüzde, geleneklerimizde misafir berekettir, misafir şereftir. Siz hem bize ensar olma vasfını bahşettiniz, hem de evimizi bereketlendirdiniz... Biz ensar bilincine sahip bir milletiz. Ülkemize gelen her kardeşimizi muhacir olarak görür, muhabbetle karşılarız. Onlara evimizi açar, ekmeğimizi bölüşürüz...(AKP, 2021).

2015 sonrası dönemde her ne kadar TBMM grup toplantılarında ve diğer resmi raporlarda Suriyeli mülteciler özelinde ön plana çıkan siyasi söylemler insani değerleri ön plana çıkarsa da AKP'nin bir noktadan sonra Suriyeli mültecilere farklı bakış açısı sergilediği de dikkat çekmektedir.

Recep Tayyip Erdoğan'ın 15 Ocak 2019 tarihli TBMM grup toplantısında,

Bir süredir gündemimizdeki konular arasında yer alan Suriye meselesinde son dönemde önemli kazanımlar elde ediyoruz. Ülkemizde bulunan 3,5 milyonun üzerinde sığınmacı ve sınırlarımızda yol açtığı ciddi güvenlik tehditleri yanında, siyasi ve ekonomik geleceğimiz bakımından da bu meselenin üzerine kararlılıkla gitmek zorundayız. '' (AKP, 2019).

şeklinde yaptığı açıklamalar Suriyeliler konusunda Türkiye'nin siyasi, ekonomik ve güvenlik kaygılarının olduğunu göstermektedir. AK Parti'nin Suriyeli mültecilere yönelik insani yaklaşımı zamanla yerini farklı kaygılara bırakmıştır. Bu noktada da AK Parti iktidarının Suriyeli mültecilere yönelik politikaları ve söylemleri muhalefet tarafından sıkça eleştirilmektedir. Özellikle Suriyeli mültecilerin Türkiye'de geçici mi kalıcı mı oldukları muhalefet cephesinde sürekli olarak tartışılmaktadır. Muhalefet bu yaklaşımın üzerine giderek konuyu tamamen siyasal alana oradan güvenlik alanına taşımaktadır. Muhalefet, söylemler ve halkı etkilemek konusunda medyanın gücünün bilince hareket etmektedir. AKP Genel Başkan Danışmanı Yasin Aktay son dönemde Suriyelilerin Türkiye'den gitmesine yönelik muhalefetin söylemlerine,

Pratik olarak bu mümkün değil. Pratik olarak ülkenize sığınmış, belli koşullarda göçmen ve mülteci statüsü elde etmiş olan insanları apar topar, paldır küldür dışarı atmak veya göndermek diye bir durum zaten söz konusu olamaz. Bunu yapamayacağını biliyor Kılıçdaroğlu. Belki de bilmiyordur, danışmanları kendisine söylemiyordur. Neden yapamaz? Bu sadece mültecileri sevip

sevmemek ile alakalı değil sadece. Netice itibariyle ülkeye sığınan Suriyeli mülteciler belli bir hukuki statü elde etmiş oluyorlar. Uluslararası göçmen hukukuna göre bu insanlar gerekçesiz bir biçimde herhangi bir suç işlememişlerse bu insanları gönderemezsiniz(Cumhuriyet, 26.07.2021).

şeklinde cevap vermiş ve kendi söylemlerine "*Çok önemli bazı yerlerden Suriyelileri bir çekin, Suriyeliler bir gitsin ülke ekonomisi çöker*" yaklaşımını getirerek Suriyelilerin Türkiye'den gitmelerinin mümkün olmayacağını ve Suriyelilerin Türkiye ekonomisi için oldukça önemli bir konumda olduklarını belirtmiştir. Bunu destekleyen bir açıklama da AKP Genel Başkan Yardımcısı ve Yerel Yönetimler Başkanı Mehmet Özhaseki'den gelmiştir. Özhaseki, Kayseri'de bir televizyon programına katılmış ve mültecilerin sanayi ekonomisine katkılarının fazla olduğunu belirtmiştir:

Şimdi bazı şehirlerde sanayiye onlar ayakta tutuyorlar. Gaziantep sanayisine gidin yüzbinlerce insan en ağır ve en zor işlerde çalışıyorlar. Kayseri sanayisinde de öyle. İşçi bulamıyorlar, bu adamlar çalışıyor. Asayiş yönünden de öyle. Bizim aramızdaki oranlara bakıldığı zaman bizi geçen bir asayişsizlik yok. Her toplumun içerisinde iyisi de olur, kötüsü de olur. Gelenler içerisinde mutlaka olumsuz insanlar da vardır. Bunların sayı olarak suç işleme oranı bizden çok yüksek değil. Şu ana kadar da herhangi bir sıkıntı doğmadı. Bu insanların ekonomimize de katkıları var. İçlerinde okumuş tahsilli olanlar da var. (Cumhuriyet, 27.07.2021).

Fakat 2016 yılında gerçekleştirilen Somali 6. Yüksek Düzeyli Ortaklık Forumu'nun açılış töreninde Recep Tayyip Erdoğan Türkiye'deki Suriyeliler sorunun ekonomik boyutuna değinmiştir:

Türkiye, Suriye meselesindeki bu duruşuyla, küresel vicdanın sesi olmuş, insanlığın onurunu kurtarmıştır. Bakınız biz bunları, çıkar hesabıyla veya bir karşılık beklediğimiz için değil, tamamen insani duruşumuzun bir gereği olarak yapıyoruz. Fakat durum artık Türkiye'nin tek başına, kendi imkânları ile kaldırabileceği bir yük olmaktan çıkmış bulunuyor.'' (TCCB, 2016).

Erdoğan, Suriyeli mültecileri direkt ekonomik tehdit olarak gördüklerini belirtmese dahi Suriyeli mültecilerin iktisadi anlamda Türkiye'ye yüklerinin arttığını belirtmektedir. Erdoğan, her ne kadar Suriyeli mültecilere yönelik dini temeller, ortak kültür ve tarih üzerinden yaklaşımda bulunuyor ve söylemlerini bu noktada şekillendiriyor olsa da ekonomik vurguya da dikkat çekmektedir.

Suriyelilerin iktidar parti tarafından yansıtılan durumu normalde “*bir gün, zamanı gelince, güvenli ortam oluşunca*” geri dönecekleri üzerine olduğu için halk da bu sürecin bir gün biteceğine inanmaktadır. Fakat muhalefin halkı mülteciler üzerinden etkilemeye çalışması Türk halkında kafa karışıklığına sebep olmaktadır. Suriyeliler söylemlerde yansıtıldığı gibi artık toplum tarafından “*mağdur, mazlum*” olarak görülmemekte Suriyelilerin tehdit unsuru olarak görülme eğilimi ortaya çıkmaktadır. Türk toplumu tarafından Suriyelilerin geri dönmeyeceği kabul görmeye başlayınca söz konusu süreç, iktidar tarafından siyasal alana taşınmak durumunda kalmaktadır. Dolayısıyla zaman ilerledikçe Suriyeli mültecilere yönelik söylemlerde de bu çerçevede değişiklik olmuştur. Öncelikle Türkiye’deki Suriyeliler meselesi artık sadece ensar-muhacir söylemi ya da misafir söylemi ile değil siyasal alanın içine girmiş olan söylemler üzerinden şekillenmeye başlamıştır. Burada da güvenlikleştirme(securitization) söylemi gündeme gelmiştir ve göçmenlerin güvenlik sorunu oluşturduğu algısı oluşturulmuştur(Perspektif, Nisan, 2022). Bu süreç öncelikle AKP’nin sınırları güvenlikleştirme politikasını ön plana çıkarmıştır. AK Parti 2018 yılı seçim beyannamesinde “Dış Politika ve Milli Güvenlik” başlığı altında Kuzey Afrika ve Ortadoğu bölgesi ile olan ilişkileri ele almıştır. Beyanname, 2018 sonrası dönemde Türkiye’nin Suriye politikasında terörle mücadeleyi esas aldığını göstermektedir:

Suriye krizi kaynaklı terör belasıyla yılmaz mücadelemizi başarıyla sürdürüyoruz. Türkiye-Suriye sınırındaki 4.000 kilometrekarelik alanı DEAŞ ve PKK/PYD/YPG unsurlarından temizledik. Geline nokadaki çabalarımızın hedefi, bu bölgelerde güvenlik ve istikrarın kalıcı hale gelmesi ve Türkiye’ye bir daha asla tehdit oluşturmaması için gerekli koşulların yaratılması oldu. (2018 AK Parti Seçim Beyannamesi, s. 291)

Söz konusu açıklamayla AK Parti’nin Suriye politikasında güvenlik kaygılarının olduğu dikkat çekmektedir. İlerleyen süreçte güvenliğe dayalı önlemlerin sergileneceği belirtilmektedir. Burada sınırların güvenlikleştirilmesi politikasını ülkenin huzur ve refahını bozacak terör eylemlerinin ve ülkeye yasadışı yollarla giriş yapan teröristlerin engellenmesi olarak düşünmek gerekmektedir.

Güvenlikleştirme teorisinin öncülerinden olan Weaver, “*Güvenlik beka ile ilgilidir.*” açıklamasıyla güvenlik kavramının beka ile ilişkili olduğunu savunmaktadır(Weaver, 2003, s. 9). Herhangi bir sorun karşısında devlet kendi bekası için bu sorunu tehdit olarak algılayorsa söz konusu sorunu çözmek adına kendisinin özel hakları olduğu görüşünü benimseyebilmektedir(Miş, 2011, s.350). Dolayısıyla devlet, bu sorunun

çözümü adına atacağı adımlar doğrultusunda soruna yönelik güvenlikleştirme sürecini başlatmış olacaktır. AKP iktidarı da 2018 yılı sonrası Suriye meselesinin tehdit olduğunu belirli ölçüde kabullenerek Suriye meselesinin Türkiye'nin bekası için tehdit olabileceğini benimsemiş olsa gerek ki sınır politikasını yeniden revize etmiştir. İktidarın göçü güvenlik meselesi olarak algılaması ve sınıra duvar örme meselesinde olduğu gibi, bir aktörün bir sorunu güvenlik meselesi olarak algılaması ve bu soruna kendi siyasi prosedürleri dışında olan eylemleri kullanması güvenlikleştirme kavramına zemin hazırlamıştır(Aktaş, 2011, s. 13).

Suriye göçünün 11 yılı geride kalmasına rağmen gündemdeki güncelliği her zaman devam etmiştir. Buna 2021 yılı Afgan göçü eklenince 2018 yılı sonrasında sıkça duyulan güvenlikleştirme politikası daha da ivme kazanmıştır. AK Parti'nin göçü güvenlikleştirmeye giden yolunu konunun uzmanları,

Ensar(dışarıdan gelenler) politikası Türkiye'nin açık kapı politikasıdır. Ensar Mekke'den Medine'ye gelenleri hatırlatır. Türkiye'nin Ensar politikası yürümedi. Türkiye hem mülteci sayısını doğru hesaplayamadı hem de bu kadar maaliyetli olacağını düşünmedi. Mülteciler tamamen siyasi malzemeye dönüşünce de AKP Hükümeti geri adım atmak zorunda kaldı.

şeklinde yorumlanmıştır(DW,2021).

AK Parti'nin muhalefetten aldığı eleştirilerden biri Suriyelilerin ve diğer mültecilerin Türkiye topraklarında kontrolsüzce ve serbestçe hareket etmesi yönünde olmaktadır. Bu durumun Türkiye toprakları için tehdit ve tehlike olduğu her fırsatta muhalefet tarafından gündeme getirilmektedir. Daha önce 62 il mahallesini mültecilere kapatan hükümet, 30 Haziran 2022 tarihinde T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından açıklanan verilerle bu sayının 1169'a çıktığı belirtilmiştir.

Ülkemizde çeşitli bölgelerdeki yabancı yoğunluğu göz önünde bulundurularak Bakanlığımızca daha önce belirli illerimizdeki 781 mahalle yeni doğan ve çekirdek aile birleşimi dışında geçici koruma kaydına, uluslararası koruma kaydına, ikamet iznine, geçici koruma veya uluslararası koruma ile ikamet izni kapsamındaki yabancılardan ikamet ili değişikliği yapılması işlemlerine kapatılmıştır. 1 Temmuz 2022 itibarıyla kapalı mahalle sayısı 1169'a çıkarılmış olup kapalı mahalleler ekte yer almaktadır(GİGM, 2022).

Yapılan açıklamalar ile AK Parti Hükümeti'nin yaklaşımı ülke genelindeki göçün kontrol altında tutulması, kontrolsüz nüfus hareketliliğinin engellenmesi ve göçün güvenlikleştirilmesi anlamını taşımaktadır.

Sonuç olarak, Suriye’den Türkiye’ye gelen mültecilerin sayısı Türkiye topraklarında artmaya ve uluslararası kurumların(BM, AB gibi) Türkiye’ye mali destekleri mülteciler konusunda yetersiz kalmaya başlayınca Suriyeli mültecilerin Türk ekonomisine yükünün ağırlaşmaya başladığı görülmektedir. Bu bağlamda son dönemde Türkiye’de iktisadi krizlerin de etkisiyle Suriyeli mülteciler konusu özellikle muhalefette sıklıkla eleştiri konusu olmaktadır. Bu durum iktidarın Suriyeli mültecilere yönelik yaklaşımlarını değiştirmek durumunda kalmasına sebebiyet vermektedir. Bir başka ifadeyle Hükümet’in, Suriye’nin kuzey bölgesinde güvenli bölgeler oluşturması ve bu güvenli bölgelere konutlar inşa etmesi Suriyeli mültecilerin bu bölgelere yönlendirilmesini ve teşvik edilmesini sağlamaktadır.

4.4.2. Ana Muhalefet Partisi: Cumhuriyet Halk Partisi

Ana muhalefet partisi CHP’nin Suriyelilere yönelik söylemleri incelendiği zaman CHP’nin ilk olarak 7 Haziran 2015 seçimleri için hazırladığı bildiride uluslararası göçe “Yurttaş ve Değer Temelli Dış Politika” başlığı ve “Orta Doğu” alt başlığında yer verdiği görülmektedir(CHP, 2015). Hem 2015 beyannamesinde hem daha sonra CHP tarafından gerçekleştirilen grup toplantılarında CHP gündeminde Suriye meselesi sıkça yer almıştır. Kemal Kılıçdaroğlu, AK Parti’nin Suriye politikasındaki yanlış uygulamalarından dolayı Türkiye’nin kontrolsüzce Suriye’den ve diğer ülkelerden göç aldığını TBMM grup toplantılarında ya da medya söylemlerinde sürekli vurgulamıştır. Kılıçdaroğlu, Suriyelilerin ülke içindeki dağılımlarının düzensiz olmasından kaynaklı Suriyeli mültecilerin Türkiye’de ekonomik olarak olumsuz etkilerinin olduğunu belirtmiştir:

1 milyon 700 bin Suriyeli Türkiye’de, onlara iş veriyorlar Sana iş vereceğiz diyorlar. Şanlıurfa Amale pazarında bekliyor, kayıt dışı “60 liraya çalışacağım” diyor. “Sekiz saat, on saat, bana yeter ki bir gün için 60 lira ver.” Suriyeli diyor ki “60 lirayı ona veriyorsun, ben 20 liraya çalışırım”(CHP, 17 Şubat 2015).

Kılıçdaroğlu benzer bir söylemi 24 Mart 2015 tarihli TBMM grup toplantısında dile getirmiştir. Kılıçdaroğlu’nun ekonomik perspektifle baktığı Suriyeliler meselesinde bu kez vurguladığı şey Suriyeli mültecilerin Türk gençlerinin sahip olması gereken ekonomik refahın önünde engel oldukları olmuştur:

Her 5 gencimizden biri işsiz. Yazık, günah. AKP TBMM’ye yeni bir kanun teklifi getirdi. Yabancılarla Türkiye’de iş bulacaklarmış. Akıl tutulması var bunlarda.

Sen önce kendi işsizine iş bul. 6 milyona ek olarak 2 milyonda Suriyeli var işsiz, onlar bırakmış bu 8 milyonu, yabancılara iş bulacaklarmış.(CHP, 24 Mart 2015)

2016 yılında da CHP'nin Türkiye'deki Suriyelilere yönelik yaklaşımında değişiklik olmamıştır. Kılıçdaroğlu, Suriyelilerin Türkiye'de kira artışlarına, yerli esnafla aralarında rekabet oluşmasına ve yerli esnafın gelirinin düşmesine neden olduklarına dikkat çekmiştir(CHP, 26 Nisan 2016).

CHP 2016 yılında “Türkiye'deki Suriyeli Göçmenlerin Toplumsal Kabul ve Uyumlarına İlişkin Rapor” başlıklı bir rapor yayınlamıştır. Raporda “Toplumsal Gerilim” alt başlığı altında Suriyeli mültecilere yönelik çeşitli açıklamalar bulunmaktadır:

Suriyeli sığınmacıların bulundukları yerlerde şiddet, hırsızlık, kaçakçılık ve fuhuş gibi suçlara bulaşarak, toplumsal ahlak ve huzuru bozduğunu düşünenlerin oranı Adana, Gaziantep, Hatay, Mardin, Şanlıurfa, Kilis gibi sığınmacıların yoğun olarak yaşadığı illerde %80 oranındadır. Buna karşın, bu oran bölge dışı illerde %70'e düşmektedir.

Suç işleyen Suriyeli sığınmacılara karşı gösterilen tepkileri “haklı ve yerinde” bulanların oranı %48, iken “haklı ama aşırı” bulanların oranı %26'dır. Bu tepkileri “haksız” bulanların oranı %25 dolaylarındadır. Tepkileri en fazla haklı gören grubun seçimlerde MHP'ye oy vereceğini söyleyenler, en az haklı bulanların ise seçimlerde BDP-HDP'ye oy vereceklerini söyleyenler olduğu anlaşılmaktadır. (CHP, 2016, s.5).

Kılıçdaroğlu'nun söylemlerinde Türkiye'de ikamet eden Suriyeli mültecilerin Türk toplumunun yapısını bozdukları ve Suriyelilerin Türkiye'de karıştıkları suçlarla Türk toplumu için tehlike ve sorun teşkil ettikleri belirtilmiştir. Partinin yaptığı çalışmada kamuoyunun Suriyelilerin yoğun yaşadığı illerde göç üzerindeki algıları paylaşılmıştır. Raporda Türkiye'deki Suriyelilerin Türk toplumu tarafından kabulü ve bu kabulün dayancı araştırılmıştır. Buna yönelik kamuoyu algısı verileri aşağıdaki gibidir:

Suriyeli sığınmacıların; insani nedenlerle Türkiye'ye kabul edilmesinin, bir zorunluluk olduğu görüşü %70 dolayındadır. Bunun yanı sıra, Suriyeli sığınmacıların kabulünün ülkemize yararlı olduğunu düşünenlerin oranı %18 dolaylarındadır. Ayrıca Metropol Stratejik ve Sosyal Araştırmalar şirketinin “Türkiye'nin Nabzı” Şubat 2016 kamuoyu araştırmasında sorulan “Suriye'den gelen sığınmacıları Türkiye kabul etmeli mi?” sorusuna verilen cevabın partilere göre dağılımında AKP'ye oy verenlerin %33,4'ü Suriyeli sığınmacılara

yurttaşlık verilmemesini isterken, CHP'ye oy verenlerde bu oran %66,6'ya çıkmaktadır. Görüleceği üzere, AKP ve CHP seçmenler arasında iki kat fark vardır.(CHP, 2016)

Raporda Suriyelilerin Türk halkı tarafından nasıl görüldükleri de ele alınmıştır.

Suriyeli sığınmacıları, ülkemizde “konuk/misafir”, “zulümden kaçan”, “din kardeşlerimiz” şeklinde görenlerin oranı %74'dür. %26'lık bir kesimse, sığınmacıları, “dilenci/asalak”, “bize yük olan insanlar” olarak görmektedir.

CHP'nin vurguladığı ekonomik yük vurgusuna kamuoyu cevabı, “Toplumumuzun %76'lık kesimi, sığınmacıların ekonomimize zarar verdiğini düşünmektedir.” şeklinde olmuştur(CHP, 2016).

CHP 2018 seçim bildirgesinde Suriye konusuna “Dış Politika: İstikrar ve İtibar” başlığı ve “Suriye’de Savaşın SonaErdirilmesi” alt başlığında değinmiştir(CHP 2018 Seçim Beyannamesi, s. 125). CHP'nin 2018 seçim beyannamesinde Suriyeliler özelinde daha yumuşak bir tavır gözlemlenirken TBMM grup toplantılarında CHP daha sert bir uslubu seçerek Suriye'ye ve Suriyeli mültecilere yapılması gerekenlerden ziyade iktidar partinin Suriye politikasını eleştirme yoluna gitmiştir. CHP'nin yaptığı eleştiriler genel olarak iktidar partinin yanlış Suriye politikası izlediği, bu politikayı izlerken tek başına hareket ettiği, fikir birliğine gitmediği ve Türkiye topraklarını tehlikeye attığı yönünde olmuştur(CHP, 2018).

Ana muhalefet parti olan CHP'nin Suriyeli mülteciler konusunda yaklaşımının güvenlik söylemleri ile şekillendiği ve söylemlerini söz-edim çerçevesinden yürüttüğü gözlenebilmektedir(Ekinci&Acar, 2021, s. 285). CHP'nin Suriyeli mültecilerin devlete, topluma, toplum kimliğine, sınır güvenliğine, ekonomiye verdiği zararlar noktasındaki söylemlerine güvenlik algısıyla yaklaştığı söylenebilmektedir.

Kemal Kılıçdaroğlu, Suriyelilerin ekonomik anlamda Türkiye'ye yük olduklarını 2018 yılında da gündemine almıştır. 8 Mayıs 2018 tarihli grup toplantısında Kılıçdaroğlu, Suriyelilerin Türkiye'ye ekonomik yükünden dolayı bir kez daha Türk vatandaşlarının hakkının yendiği belirtmiştir:

30 milyar dolar Suriyelilere harcadı, 30 milyar dolar! Ne oldu? İtibar sahibi mi olduk biz, saygın bir ülke mi olduk biz? Ağlıyorlar, efendim para yok Suriyelilere bakmak için. O Suriyeliler Türkiye'ye niye geldi? Senin yanlış politikaların yüzünden! Bakın daha henüz başımız belaya tam girmiş değil. Bu Suriyelilerin bir kısmı yarın öbür gün yer altı dünyasına kayacaklardır. Geçinmek istiyorlar bunlar. Bugün görüyorsunuz çoğu yerlerde, saldırılar da

başladı ve bizim vatandaşımız Suriyeliler karşısında ikinci sınıf vatandaş. Önce doktor onları muayene eder, sonra sıra bizim vatandaşımıza gelir. Bizim vatandaşımız vergi verir, o dükkân açar vergi ödemez. Ben bunları söylediğim zaman da bana kızıyorlar, niye bunları söylüyorsun diye. Gerçekleri söyleyeceğim, yanına ister doktorunu al, ister alma kardeşim, ben gerçekleri söyleyeceğim. (CHP, 2018)

Ana muhalefet partisi lideri Kemal Kılıçdaroğlu'nun Suriyeliler özelindeki söylemleri temelde toplumsal ve ekonomik çerçevede olsa dahi Kılıçdaroğlu en çok AK Parti'nin yanlış göçmen politikasını eleştirmektedir.

Ne oldu? Hadi bize cevabını vermiyorlar, sen sor kardeşim, sana bir cevabını versinler. 3,5 milyon Suriyeli var Türkiye'de, 3,5 milyon Suriyeli! 3 milyon 600 bini aştı, rakamı da vereyim 3 milyon 600 bini aşkın Suriyeli var. Her ay çoğalıyorlar. Bazı vilayetlerimizde Suriyelilerin nüfusu, orada yaşayanlardan daha fazla, Kilis gibi; yani belediye başkanlığı seçimini yapsak, Suriyeli kardeşlerimiz belediye başkanlığını alacaklar. Türkiye'nin 81 ilinde de Suriyeliler var(CHP, 2 Ağustos 2019).

CHP'nin AK Parti ve Suriyeliler konusunda eleştirdiği noktalardan bir diğeri de Suriyeli mültecilere vatandaşlık verilmesi olmuştur. CHP, Suriyeli mültecilere verilen vatandaşlığı “*millî iradeyi gasp eden ithal seçmen yaratımı*” şeklinde kabul etmiştir. CHP, bu durumun Türk kimliği ve yapısına zarar veren bir politika ve yaklaşım olduğunu belirtmiştir(TUIÇ, 2021).

Sonuç olarak CHP'nin Suriyeli mültecilere yönelik politikaları sürdürülebilirlik, ekonomik ve toplumsal güvenlik çerçevesi temelli olmuştur. 2011 yılında CHP Alt Komisyonu tarafından “Sınırlar Arasında; İnsanlık Dramından İnsanlık Sınavına” başlıklı rapor yayınlanmıştır(CHP Alt Komisyonu, 2011, s. 11). CHP, raporda ilk olarak sığınmacılar ve mülteciler konusuna dini temelli yaklaşmamak gerektiğini belirtmiştir. CHP tarafından sığınmacılara ve mültecilere hak temelli yaklaşılması ve kalıcı politikalar izlenmesi gerektiği vurgulanmıştır. CHP, burada iktidar partinin mültecilere yönelik ensar-muhacir yaklaşımını eleştirmiştir. Raporda dikkat çeken bir diğer yaklaşım Göç ve Entegrasyon Bakanlığı'nın kurulması olmuştur. CHP'nin sığınmacılara ve mültecilere yönelik bu politika önerisi Türkiye'de konu özelinde bulunan kurum ve kuruluşların makro ve mikro düzeyde farklılıklar içerdiği düşüncesine dayandırılmıştır(CHP, 2011, s. 143). Ayrıca Suriyeli mülteciler meselesi CHP'nin seçim beyanalarında ve grup toplantılarında sıkça gündeme gelmiştir.

CHP'nin 7 Haziran 2015 seçimleri için hazırladığı bildiride göç olgusundan 5, sığınmacı kavramından 3, Suriyeli ve göçmen kavramlarından ikişer kez bahsedilmiştir(Ceylan&Uslu, 2019, s. 107). CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu tarafından gerçekleştirilen ve partinin resmi internet sitesinde paylaşılan 88 tane TBMM grup toplantısı metni bu çalışma içinde incelenmiştir. Gerçekleştirilen 88 grup toplantısının 38 tanesinde 309 kez Suriye/Suriyeli söylemine rastlanmıştır(CHP 2018-2021 Grup Toplantıları).

4.4.3. Diğer Siyasal Partiler

HDP 2018 seçim bildirgesinde mültecilere “Sığınmacılar ve Mültecilere Eşit ve Özgür Yaşam” başlığı altında değinmiştir(HDP 2018 Seçim Bildirgesi, s.18). HDP bildirmede CHP'ye benzer bir tutumla Suriyelilerden çok AK Parti hükümetinin Suriye politikasını ele almıştır. Beynamede HDP tarafından Suriyelilere yönelik özellikle belirtilen bir güvenlik söylemi göze çarpmamaktadır.

HDP'nin TBMM grup metinleri incelendiğinde öne çıkan söylemlerde AK Parti'nin Suriyeliler için tercih ettiği “misafir” söyleminin HDP tarafından eleştirildiği görülmektedir. HDP tarafından bu ve benzeri söylemlerle sözleşmelerin Türkiye'ye yüklediği sorumlulukların yok sayıldığı belirtilmektedir(HDP, 2018). HDP komisyonu tarafından kullanımda tercih edilmeyen “misafir” söylemi ile Suriyelilerin geçiciliğine yönelik algı oluşturulmasının hedeflendiği belirtilmektedir. Geçiciliğe dayanan tüm söylemlerin Suriyelilerde oluşturacağı sosyo-psikolojik etkinin uzun vadede tüm toplumu tehdit eder hale gelebileceği HDP söylemlerine eklenmiştir.

MHP'nin 2015 Seçim Beyannamesi'nde “Güvenlik ve Savunma Politikası” başlığı altında kaçakçılık ve göç nedeniyle oluşan güvenlik sorunlarına değindiği ve Türkiye'ye yönelik göçe güvenlik perspektifinden bakılması gerektiği belirtilmektedir(MHP 2015 Seçim Beyannamesi, s. 238). MHP'nin 2018 Seçim Beyannamesi'nde Suriyelilerin ülkelerine dönmelerinin desteklendiği ve ülke geneline dağılmalarından ziyade belirli bölgelerde ve kontrol altında ikametlerinin sağlanması gerektiği açıklanmaktadır:

Ülkemize yönelik toplu göçlerin kaynağında çözülmesi ve ülkemize kabul edilenlerin geldikleri ülkeye sınır olan alanlarda ikametlerinin sağlanması, sığınmacıların 14 yurt içine dağılımlarının kayıt altında ve belirlenen yerlere yapılması, yeme, içme, barınma ve giyinmelerinin sağlıklı şartlarda temin edilmesi, sığınmacılardan süratle vatanlarına kavuşturulmaları yönündeki

politikalarımız aynen devam ettirilecektir.(MHP 2018 Seçim Beyannamesi, s.13).

Bununla beraber MHP'nin Suriyeli mültecilere yönelik söylemlerinde ekonomik yaklaşımın olduğu ve göçün sadece Türkiye'ye ait bir sorun olmadığına bilinmesinin gerektiği vurgulanmaktadır(Tuğsuz&Yılmaz, 2015, s.4).

2018 yılı sonrası MHP'nin TBMM grup metinleri incelendiğinde MHP'de BM'nin göç konusundaki tutumu eleştirilmektedir(MHP, 2018). MHP grup metinlerinde ABD'nin bölgedeki terörizmi destekleyerek bölgenin ve Türkiye'nin güvenliğini riske attığını, aslında MHP'nin direkt Suriyelileri hedef alarak söylemlerde bulunmadığını, Suriye ve Suriyeliler meselesine güvenlik bakış açısıyla yaklaşım gerçekleştirdiğini ve güvenlik sorununu ABD üzerinden şekillendirdiğini söylemek mümkündür.

ABD teröristlere kalkan olurken, PKK/YPG aldığı cesaretle sözde kantonları birleştirip “Kuzey ve Doğu Suriye Öz Yönetimi” isimli alçak bir yapılanmaya gitmiştir. Suriye'nin petrol zengini Deyrizor kenti teröristlerin tasallutu altındadır. Terör örgütü PKK/YPG'nin Tel Abyad merkez olmak üzere, sözde Kuzey Suriye Merkezi Hükümeti kurma hedefine sabitlendiğiyle ilgili iddialar medyaya kadar yansımıştır. (MHP, 9 Ekim 2018).

Bahçeli tarafından 10 Mart 2020 tarihinde gerçekleştirilen TBMM grup toplantısında sınırların güvenlikleştirilmesi desteklenmiştir. Sınır güvenliğin kontrolü ile ülkeye yasadışı yollarla gelebilecek olanların önünün kesilmesi hedeflenmiştir:

Suriye kaosunun sosyal ve ekonomik faturasını ödeyen devlet bellidir. Ülkelerindeki çatışmalardan kaçan Suriyeliler 29 Nisan 2011 tarihinden itibaren kitlesel olarak ülkemize gelmeye başlamışlardır. 2011 yılının Mayıs ayında sığınmacı kampları açılmıştır. Türkiye'de 28 Şubat 2020 tarihinde sınır kapılarının açılmasından önce yaklaşık 5 milyon yabancı bulunuyordu. Ülkemizde geçici koruma altındaki Suriyeli sayısı kamp içinde yaklaşık 60 bin, kamp dışında da 3 milyon 600 bin düzeyindedir.

Bir milyona yakın Suriyeli'nin geçici ikamet izni vardır. 2014 yılında ortalama 50 bin seviyesinde olan düzensiz göçmen sayısı son beş yıl içinde sıçrama yaşamıştır. Sadece 2019 yılında yakalanan düzensiz göçmen sayısı 373 bin 468'dir(MHP, 10 Mart 2020).

İYİ Parti ise 2018 Seçim Beyannamesi'nde “İç Güvenlik” başlığı altında Suriyeli mültecilere değinmiştir. Meral Akşener, “*Her insan doğduğu topraklarda mutludur.*” temasıyla Suriyeli mülteciler özelinde İYİ Parti, yeni bir politika hedefi ile mültecilerin

ülkelerine geri dönmelerinin sağlanacağını belirtmiştir. Bunlara ek olarak Akşener, göçün ve mülteci akının önlenmesine dair politikalar geliştireceklerini, geri kabul anlaşmalarına üçüncü ülkelerin de kabulünü sağlayarak göçmen maliyetine ortak bulacaklarını belirtmiştir(İYİ Parti 2018 Seçim Beyannamesi, s.48).

Sosyal medyada paylaşılan parti genel başkanı Meral Akşener tarafından gerçekleştirilen 20 Kasım 2018 TBMM grup toplantısında Suriyeli mültecilere yönelik çözüm önerilerinde belli açıklamalar yer almaktadır (<https://www.facebook.com/iyiparti/videos/190887078518809/>). Akşener, ilk olarak İYİ Parti iktidarında Suriyelilere vatandaşlık vermenin önünün kesileceğini, Suriyelerin Suriye'ye dönmelerinin sağlanması için gereken adımların atılacağını, sınırların güvenli hale getirilmesinin sağlanacağını belirtmiştir:

- 1- *Suriyeli mültecilere Türk vatandaşlığı verilmeyeceğini açıklayın. Kaç sene kalırlarsa kalsınlar, kaç sene kalırlarsa kalsınlar Türk vatandaşı olamayacaklarını kesin bir dille açıklayın. Bu bir bölümünün geri dönmesini sağlayacağı gibi vatandaşlık hayaliyle sınırimıza dayanan yeni göçlerin de önünü kesecektir(İYİ Parti, 2018).*
- 2- *Bu insanların Suriye'ye dönmesi konusunda Esad'la anlaşın. Her ay en az 100 bin mültecinin geri dönüşü için Şam'dan taahhüt alın. Türkiye'nin gücünü masaya koyun. Türk devleti iradesini ortaya koyduğunda terörist başı Öcalan'ı sınır dışı etmeleri iki gün sürmüştü. O devlet iradesini bu kez vatandaşlarını geri almaları konusunda kullanın(İYİ Parti, 2018).*
- 3- *Bu sorun sıfırlanana kadar sığınmacıların açtıkları dükkanlarda kaçak ürünlerin satışına engel olun. En azından yerli ürünler satmaları sağlayın. Güney sınırlarımızdaki devriyeler sıkılaştırın. Türkiye sınırlarını yol geçen hanı olmaktan kurtarın. Sınır kapılarında sınır geçişlerini ücretli hale getirin. Elini kolunu sallayarak bir Suriye'ye bir Türkiye'ye geçen fırsatçı mülteci akını kesin. sınır geçişleri ücretlendirilecek böylece Türkiye sınırları fırsatçı mülteciler için yol geçen hanı olmaktan kurtarılabilecek(İYİ Parti, 2018).*
- 4- *Suriye'den aracını getiren mültecilere, geçici sürücü belgesi şartı getirin. Dışarıdan getirilen araçlar için bir Türk vatandaşı ne kadar vergi ödüyorsa o vergiyi Suriyeli mültecilerden alın(İYİ Parti, 2018).*

İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener, 9 Ocak 2019 tarihli TBMM grup toplantısında hükümetin Suriye politikasının yanlış olduğunu bir kez daha vurgulayarak hükümeti ekonomik yaklaşımla eleştirmektedir (İYİ Parti, 2019). Akşener'in söylemlerinde hükümetin Suriyelilere harcadığı paranın kendi vatandaşına harcanmadığı belirtilmektedir. Bu noktada İYİ Parti'nin ekonomik güvenlik kaygısıyla Suriyelilere yaklaşım gerçekleştirdiği söylenebilir. Ayrıca Akşener, Suriyelilerin Türklerin demografik yapısını bozacağından endişe duyduğunu ve Suriyelilerin Türk toplumu için tehdit unsuru olarak görülebileceğini söylemlerine eklemektedir (İYİ Parti, 2019).

Güvenlikleştirme politikasının en önemli etkeni hedef kitlenin belli bir konu çerçevesinde söylemler ve iddialar aracılığıyla ikna edilmesinin sağlanması olarak görülebilmektedir. Göçün güvenlikleştirilmesinde ve mültecilerin Türkiye için tehdit olduğu algısının yayılmasında son zamanlarda medyayı ve söylemleri en etkili şekilde kullanan isimlerden birinin Zafer Partisi Genel Başkanı Ümit Özdağ olduğunu söylemek yanlış olmamaktadır. Özdağ, sosyal medya hesabını özellikle çok iyi kullanmaktadır. Zafer Partisi'nin 26 Ağustos 2021 tarihli Kuruluş Manifestosu'nda "Türk Milleti Sığınmacıların Ülkelerine Dönmelerini İstiyor" alt başlığında,

Türk Milleti'nin yüzde 90'ı gibi ezici bir çoğunluğu Suriyelilerin Suriye'ye, Afganların Afganistan'a, Iraklıların Irak'a, İranlıların İran'a dönmelerini istemektedir. Türk Milleti ülkemizin örtülü bir şekilde istila edildiğinin farkındadır. Türk milleti, zayıf, biçareye, yardıma muhtaç olana kapısını açar ancak ülkesinin işgal edilmesine müsaade etmeyecektir (Zafer Partisi, 2021).

şeklindeki açıklamalarda mülteciler için "zayıf, biçare, yardıma muhtaç" söylemlerini tercih etmektedir. Aynı Manifesto'da "İrkçilik Aslında Türk Milletine Yapılıyor" başlığı altında Türk esnafının ırkçı bir dışlamaya maruz kaldığını ve Suriyelilerin Türklerden alışveriş yapmadığını belirterek Özdağ, ekonominin zarara uğradığını söylemektedir. Burada da Özdağ'ın Suriyeli mülteciler meselesinde ekonomik kaygı ile Suriyelilere yaklaşım gösterdiği söylenebilir:

"Zafer Partisi, 8 milyon insanın Türkiye'ye gelmesinden dolayı gıda fiyatlarının artması neticesinde pazardan çöp toplamak zorunda kalan Ayşe Teyzenin hakkını savunmaktadır" (Zafer Partisi, 2021).

"Zafer Partisi, İstanbul'da, Konya'da, Mersin'de, Gaziantep'te Suriyelilerden ötürü artan kiralardan dolayı geçim sıkıntısı ağırlaşan Türk insanının partisidir" (Zafer Partisi, 2021).

‘‘Zafer Partisi, dışlanan, haksız rekabete zorlanan, kendisi vergi verirken Suriyelinin vermediğini gören Türk Pazar esnafının, şoför esnafının, bakkalın, manavın, fayans işçisinin hakkını savunuyor’’(Zafer Partisi, 2021).

‘‘Zafer Partisi, kendi ülkesinde sığınmacılardan korkmak zorunda kalan, kendi şehrinde bazı mahallelere, caddelere, sokaklara giremeyen Türk halkının hakkını savunuyor’’(Zafer Partisi, 2021).

zdağ, Zafer Partisi’nin Kuruluş Manifestosu içinde yer alan Suriyelilere ve diğer mültecilere yönelik söylemlerinde sığınmacı ve mültecilerin Türk halkı ve Türk toprakları için tehlike arz ettiğini belirtmektedir(Zafer Partisi, 2021) .

zdağ, ANADOLU KALESİ projesiyle ekonomik ve toplumsal güvenlik önlemleriyle g güvenlikleştirmeyi hedeflediklerini belirtmektedir:

Öncelikle geri dönüş sağlanmadan Türkiye’nin ne ekonomik kalkınmasını devam ettirmesi, ne işsizlik, ne eğitim, ne sağlık sorununu zmesi ne de milli güvenliğini sağlaması mümkün değildir. Diğer bir ifade ile bize ‘‘Suriyelileri geri yollamak dışında politikanız yok mu?’’ diye soranlara cevabımız, ‘‘Sığınmacıların geri dönüşü üzümlerin 20 başlangıcıdır. Biz bütün sorunları Suriyelileri ve diğerlerini geri yollayarak zmeye başlayacağız. Suriyelileri ve diğer sığınmacıları, kaçakları geri yollayamayan bir Türkiye hiçbir sorununu zemez(Zafer Partisi, 2021).

Genel olarak şunu söylemek mümkündür ki zdağ, 2023 seçimleri için söylemlerini Suriyeli mülteciler ve diğer sığınmacılar üzerinden şekillendirmektedir. zdağ, Suriyeliler sorununu güvenlik sorunu olarak aktarmaktadır ve bu sorunun Suriyelilerin Türkiye’den gitmesine bağlı zleceğine inanmaktadır.

Yukarıdaki değerlendirmeler ışığı altında siyasetin, toplum yaşamında iktidar ilişkileri üzerinden kurulan ve yürütülen alanı ifade etmek için kullanılan bir kavram olduğunu söyleyebiliriz(Tuncel&Ekici, 2019, s. 52). Göçmenler ile bu kurulan alanda kendilerine özgü alanı bulabilmek adına toplum ve iktidar ilişkisinin parçası olma görevini üstlenen grup olarak karşılaşılmaktadır. Göçmenler gittikleri ülkede toplum tarafından kabul görülmeleri ile siyasi liderlerin söylemleri arasında şekillenen bir düzenin parçası olmuşlardır. Bu nedenle güç ve siyaset her zaman birbirini etkilemiştir.

TBMM’de grubu bulunan AK Parti, CHP, HDP, MHP ve İYİ Parti’nin TBMM grup toplantılarında sıklıkla değindikleri konuların başında Türkiye’de bulunan Suriyeli mülteciler ve bu mültecilerin Türkiye’deki geleceği olmuştur. Konuya her partinin bakış açısı farklı olmuştur. AK Parti Suriyeli mülteciler konusuna dini temelli ve vicdanen

yaklaşırken, CHP ve İYİ Parti daha ekonomik ve toplumsal kaygıyla yaklaşmıştır. MHP için Türkiye topraklarının güvenliği esas alınmıştır ve MHP Suriyeliler meselesini Türkiye için tehdit olarak görmüştür. HDP'nin ise Türkiye'deki Suriyeliler meselesine güvenlik perspektifli bir yaklaşım orta koymadığı gözlenmektedir. HDP, kürt Suriye halkını ön planda tutarak Suriyeliler meselesine daha çok hak temelli yaklaşılması gerektiğini savunmaktadır.

BÖLÜM V

5. GÖÇÜN GÜVENLİKLEŞTİRİLMESİ POLİTİKASININ SURİYELİLER ÜZERİNDE BIRAKTIĞI ETKİYE DAİR DERİNLEMESİNE MÜLAKAT ÇALIŞMASI

5.1. Çalışma Grubunun Demografik Özellikleri

Çalışma için derinlemesine mülakata katılan 30 Suriyeli birey, 15'i yüksek eğitimli (lisans ve üzeri) 15'i düşük eğitimli(ortaöğretim ve altı) olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Çalışma grubunun demografik özellikleri ise aşağıdaki gibidir.

5.1.1. Grup 1: Yüksek Eğitimliler

Katılımcı 1: Kadın, 38, evli, Arap, lisans mezunu, öğretmen, iyi derece Türkçe, orta düzey gelir, hem Suriye hem Türkiye vatandaşı.

Katılımcı 2: Kadın, 34, evli, Suriye Türkmeni, lisans mezunu, şirket çalışanı, iyi derece Türkçe, orta düzey gelir, hem Suriye hem Türkiye vatandaşı.

Katılımcı 3: Kadın, 38, evli, Arap, lisans mezunu, öğretmen, orta derece Türkçe, orta düzey gelir, Suriye vatandaşı.

Katılımcı 4: Kadın, 57, evli, Arap, lisans mezunu, ressam, Türkçe bilmiyor, üst düzey gelir, Suriye vatandaşı.

Katılımcı 5: Kadın, 29, evli, Arap, lisans mezunu, mimar, iyi derece Türkçe, orta gelir, hem Suriye hem Türkiye vatandaşı.

Katılımcı 6: Kadın, 24, bekâr, Arap, lisans mezunu, ekonomist, orta gelir, düşük seviye Türkçe, hem Suriye hem Türkiye vatandaşı.

Katılımcı 7: Kadın, 21, Arap, bekâr, önlisans mezunu, sağlık çalışanı, orta seviye Türkçe, orta seviye gelir, Suriye vatandaşı.

Katılımcı 8: Kadın, 26, Arap, bekâr, lisans mezunu, ekonomist, orta seviye Türkçe, orta seviye gelir, Hem Suriyehem Türkiye vatandaşı.

Katılımcı 9: Erkek, 30, bekâr, Suriye Türkmeni, lisans mezunu, şehir ve bölge plancısı, iyi derece Türkçe, orta düzey gelir, hem Suriye hem Türkiye vatandaşı.

Katılımcı 10: Erkek, 28, bekâr, Suriye Türkmeni, lisans mezunu, mühendis, orta derece Türkçe, orta düzey gelir, Suriye vatandaşı.

Katılımcı 11: Erkek, 29, bekâr, Arap, lisans mezunu, mimar, iyi derece Türkçe, orta üstü gelir, Suriye vatandaşı.

Katılımcı 12: Erkek, 36, evli, Arap, lisans mezunu, şirket sahibi, orta derece Türkçe, üst düzey gelir, Suriye vatandaşı.

Katılımcı 13: Erkek, 48, evli, Arap, yüksek lisans mezunu, doktor, iyi derece Türkçe, yüksek gelir, hem Suriye hem Türkiye vatandaşı.

Katılımcı 14: Erkek, 29, bekâr, Arap, lisans mezunu, mimar, iyi derece Türkçe, orta düzey gelir, hem Suriye hem Türkiye vatandaşı.

Katılımcı 15: Erkek, 38, evli, Arap, lisans mezunu, özel sektör çalışanı, iyi derece Türkçe, orta gelir, Suriye vatandaşı.

5.1.2. Grup 2: Düşük Eğitimliler

Katılımcı 16: Kadın, 39, evli, Arap, düşük seviye Türkçe, çalışmıyor, düşük gelir, Suriye vatandaşı.

Katılımcı 17: Kadın, 70, evli, Arap, Türkçe bilmiyor, çalışmıyor, düşük gelir, Suriye vatandaşı.

Katılımcı 18: Kadın, 18, bekâr, Arap, çalışmıyor, Türkçe bilmiyor, düşük gelir, Suriye vatandaşı.

Katılımcı 19: Kadın, 50, evli, Arap, çalışmıyor, Türkçe bilmiyor, düşük gelir, Suriye vatandaşı.

Katılımcı 20: Kadın, 45, evli, Arap, çalışmıyor, Türkçe bilmiyor, orta gelir, Suriye vatandaşı.

Katılımcı 21: Kadın, 32, evli, Arap, çalışmıyor, Türkçe bilmiyor, düşük gelir, Suriye vatandaşı.

Katılımcı 22: Kadın, 54, evli, Arap, çalışmıyor, Türkçe bilmiyor, düşük düzey gelir, Suriye vatandaşı.

Katılımcı 23: Erkek, 36, evli, Arap, şoför, düşük seviye Türkçe, düşük düzey gelir, Suriye vatandaşı.

Katılımcı 24: Erkek, 57, evli, Arap, Türkçe bilmiyor, düşük düzey gelir, Suriye vatandaşı.

Katılımcı 25: Erkek, 21, bekâr, Arap, Türkçe bilmiyor, düşük düzey gelir, Suriye vatandaşı.

Katılımcı 26: Erkek, 32, evli, Arap, tekniker, düşük seviye Türkçe, düşük düzey gelir, Suriye vatandaşı.

Katılımcı 27: Erkek, 20, bekâr, Kürt, çalışmıyor, iyi seviye Türkçe, düşük düzey gelir, Suriye vatandaşlığı yok, Türkiye vatandaşı.

Katılımcı 28: Erkek, 50, evli, Arap, esnaf, Türkçe bilmiyor, orta düzey gelir, Suriye vatandaşı.

Katılımcı 29: Erkek 24, bekâr, Arap, market çalışanı, Türkçe bilmiyor, düşük düzey gelir, Suriye vatandaşı.

Katılımcı 30: Erkek, 23, bekâr, Arap, çalışmıyor, Türkçe bilmiyor, düşük düzey gelir, Suriye vatandaşı.

Aşağıdaki tabloda ilk 15 kişi yüksek eğitilmiş, son 15 kişi düşük eğitilmiş olarak listelenmiştir. Mülakata eşit sayıda kadın ve erkek katılımcı dahil edilmiştir. Eğitimlilerden 8 tanesi kadın, 7 tanesi erkek; düşük eğitimlilerden 7 tanesi kadın, 8 tanesi erkek olarak belirlenmiştir.

Cinsiyet Kadın(K)/ Erkek(E)	Yaş	Medeni Durumu	Etnik Köken	Türkçe Bilgisi	Eğitim Durumu/Mesleği	Gelir Düzeyi
K	38	Evli	Arap	İyi	Lisans/Öğretmen	Orta
K	34	Evli	Türkmen	İyi	Lisans/ Şirket Çalışanı	Orta
K	38	Evli	Arap	Orta	Lisans/Öğretmen	Orta
K	57	Evli	Arap	Yok	Lisans/ Ressam	Üst
K	29	Evli	Arap	İyi	Lisans/Mimar	Orta
K	24	Bekâr	Arap	Orta	Lisans/ Ekonomist	Orta
K	21	Bekâr	Arap	Orta	Önlisans/Sağlıkçı	Orta
K	26	Bekâr	Arap	Orta	Lisans/ Ekonomist	Orta
E	30	Bekâr	Türkmen	İyi	Lisans/ Şehir ve Bölge Plancısı	Orta
E	28	Bekâr	Türkmen	Orta	Lisans/ Mühendis	Orta
E	29	Bekâr	Arap	İyi	Lisans/ Mimar	Orta
E	36	Evli	Arap	Orta	Lisans/ Şirket Sahibi	Üst
E	48	Evli	Arap	İyi	Lisansüstü/ Doktor	Üst
E	29	Bekâr	Arap	İyi	Lisans/ Mimar	Orta
E	38	Evli	Arap	İyi	Lisans/Özel Sektör	Orta
K	39	Evli	Arap	Düşük	Yok	Düşük
K	70	Evli	Arap	Yok	Yok	Düşük
K	18	Bekâr	Arap	Yok	Yok	Düşük
K	50	Evli	Arap	Yok	Yok	Düşük
K	45	Evli	Arap	Yok	Yok	Orta
K	32	Evli	Arap	Yok	Yok	Düşük
K	54	Evli	Arap	Yok	Yok	Düşük
E	36	Evli	Arap	Düşük	Yok	Düşük
E	57	Evli	Arap	Yok	Yok	Düşük
E	21	Bekâr	Arap	Yok	Yok	Düşük
E	32	Bekâr	Arap	Orta	Yok	Düşük
E	20	Bekâr	Kürt	İyi	Yok	Düşük
E	50	Evli	Arap	Yok	Yok	Orta
E	24	Bekâr	Arap	Yok	Yok	Düşük
E	23	Bekâr	Arap	Yok	Yok	Düşük

5.2. Bulgular ve Analiz

Çalışmanın bu bölümünde Türkiye’de göçün güvenlikleştirilmesi politikasının Mersin’de ikamet eden Suriyeli mülteciler üzerindeki etkisinin değerlendirilmesi yer almaktadır. Bu bölümdeki alt başlıklar 5 adet olup sırasıyla “Suriyelilerden Bahsedilirken Kullanılan Söylemlerin Değerlendirilmesi”, “Partilerin Göçmen Politikasının Değerlendirilmesi”, “Ekonomik Söylemlerin Değerlendirilmesi”; “Suriye’ye Dönüşe Yönelik Söylemlerin Değerlendirilmesi” ve “Sınır Güvenliği Politikası Söylemlerinin Değerlendirilmesi” şeklindedir. Bu değerlendirmeleri sağlıklı yapabilmek adına saha çalışmasında “Yarı Yapılandırılmış Form” ile “Derinlemesine Mülakat Tekniği” kullanılmıştır.

5.2.1. Göçün Güvenlikleştirilmesi Politikasının Suriyelilerdeki Etkisinin Değerlendirilmesi

Göçün güvenlikleştirilmesi politikası Türkiye’de özellikle son yıllarda sıkça tekrarlanmıştır. Siyasi liderler kimi zaman göçü güvenlikleştirici kimi zaman da güvenlik dışılaştırıcı söylemlerle konuya dikkat çekmek istemiştir. Çalışmanın bu bölümünde siyasi liderlerin gerek grup toplantılarında gerek medyada kullandığı söylemlerin göçün güvenlikleştirilmesindeki etkisi Suriyelilerle yapılan görüşmelere dayalı olarak araştırılacaktır.

5.2.1.1. Suriyelilerden Bahsedilirken Kullanılan Söylemlerin Değerlendirilmesi

Suriye’den Türkiye’ye yönelik göçün başladığı 2011 yılından itibaren Suriyelilerden bahsedilirken kullanılan söylemler her siyasal partide farklı şekilde olmuştur. TBMM grup toplantıları ve medya söylemleri incelendiğinde Türkiye’de iktidar parti lideri ve cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Suriyelilerden bahsederken çoğunlukla “*misafir, kardeş, mazlum, muhacir*” söylemlerini tercih etmiştir. Misafir kullanımı, Suriyelilerin Türkiye’den zamanı geldiğinde gideceğini ifade etmek için; mazlum kullanımı, duygusal etki oluşturmak için; kardeş ve muhacir kullanımı ortak değerlerimiz olduğu vurgusunu yapmak için tercih edilmiş olabilmektedir. Ayrıca kullanımda tercih edilen bu söylemlerin, halkın Suriyelilere karşı kin, nefret, korku duymasını engellemek adına kullanılan yumuşak söylemler olduğu söylenebilir. Ana muhalefet parti lideri Kemal Kılıçdaroğlu ise Suriyelilere “*kardeş, muhacir,*

mazlum''olarak yaklaşmamış Suriyelilerden bahsederken daha az ''*misafir, kardeş*'' daha çok ''*Suriyeliler*'' kullanımını tercih etmiştir.

Bu çalışmada mülakata katılan Suriyeli mültecilere Türkiye'de kendilerini nasıl gördükleri, misafir söyleminin kendilerindeki etkisinin ne olduğu sorulmuştur. Çalışmaya katılan Suriyelilerin yaklaşık %70'i Türkiye'de kendilerini misafir olarak görmediklerini belirtmiştir.

Katılımcı 1(K1) ile yapılan görüşmede K1, Türkiye'de kendini misafir olarak görmediğini, misafirlik kullanımının kısa süreli barınmayı ifade ettiğini ve kendisini zaten Türkiyeliymiş gibi hissettiğini belirtmiştir:

Hayır, öyle görmüyorum. Misafir olmak kısa bir süre için geçerlidir, 10 yıl misafir olunmaz. Bu durumda misafir söylemi benim için bir şey ifade etmiyor. Çok nadir kendimi burda yabancı hissediyorum. Onun dışında hep buralıymışım gibi hissediyorum.

K1'e ayrıca ''Mülteci ya da sığınmacı söylemlerinden kendiniz için kabul gördüğünüz oldu mu peki?'' sorusu yöneltildiğinde K1 kendisi için bu kullanımlardan hiçbirini kabul etmediğini açıklamalarına eklemiştir:

Hiçbirini kabul etmiyorum aslında. Ben kendimi daha çok bu ülkenin bir vatandaşı olarak görüyorum. Hatta daha önce Suriye'ye bayram ziyareti için gittim. Kendimi orada misafir gibi hissettim ve buraya geri dönmeyi istedim hep.

Katılımcı 2(K2) ise Türkiye'ye geldiği ilk zamanlar Türkiye'de kendisini misafir olarak gördüğünü fakat zamanla Türkiye'ye alışıkça bu durumun değiştiğini ve K1'e benzer yaklaşımla misafirliğin 10 yıl sürmeyeceğini ifade etmiştir:

Bu soruyu Türkiye'ye geldiğim ilk zamanlar sorsaydınız cevabım 'evet' olurdu. Türkiye'ye daha önce geliyordum ama burada kalıp Suriye'ye, evime geri dönüyordum. Bu sefer farklıydı, gelmişim ve belki de bir daha hiç dönemeyecektim. Çok farklı, tarifsiz bir duyguydu. Ama zaman geçtikçe buraya, buradaki yaşantıma alışıkça kendimi misafir olmaktan çıkarmıştım. Zaten 10 yılı geride bıraktığım bu durum artık misafirlik olmazdı. Kendimi misafir gibi hissetmiyorum yani.

Katılımcı 9(K9) ise kendisinin Türk kökenli olduğunu belirterek kırıncı ve rencide edici bir söylem olarak kabul etmediği misafir söyleminin kendisinde bir etkisi olmadığını, zaten Türkiye'de kendini hiçbir zaman misafir olarak görmediğini ve Türkiye'de misafir olarak değil ev sahibi muamelesi gördüklerini cevaplarına eklemiştir:

Hayır görmüyorum, hiçbir zamanda görmedim. Nitekim ben Türk kökenliyim. Türk kökenli olmasam bile Türkiye'ye gelen Suriyeliler Türkiye'de ev sahibi gibi

muamele gördüler asla misafir gibi değil. Misafir söylemi rencide edici ya da kırıcı bir söylem değil bu yüzden beni rahatsız etmiyor.

Katılımcı 11(K11) ise Türkiye’deki bir parti liderinin ve çok az sayıda insanın kendilerine misafir benzetmesini yaptığını ayrıca kulaktan dolma bilgilerle kendilerine yaklaşım sergilendiğini belirterek kendini Türkiye’de misafir olarak görmediğini söylemiştir:

Aslında kendimi misafir olarak göremiyorum çünkü sadece bir parti başkanı ve çok az sayıda insan tarafından öyle görülüyorum. Geri kalan herkes kulaktan dolma haberlerle ve yalan söylemlerle bizi yargılıyor ve bu bilgilere dayanarak bizi istemiyorlar. Dolayısıyla misafirlik gerçekten de misafir olarak değerlendirildiğinde hissettiğin şeydir, o da uzun vadeli olmaz zaten. Kısaca istenmeyen biri olarak görüyorum kendimi.

Katılımcı 23(K23) ise K1’in ve K2’nin aksine 10 yıl geçmesine rağmen kendini Türkiye’de misafir olarak gördüğünü belirtmiştir:

Evet, kendimi misafir olarak görüyorum. 10 yıl tabiki çok uzun bir süre ama keyfi olarak biz bunu seçmedik.

5.2.1.2. Partilerin Göçmen Politikasının Değerlendirilmesi

Suriyeli mültecilerle yapılan görüşmelerde dikkat çeken belli başlı noktalar olmuştur. Örneğin eğitimliler ve/veya Türkiye vatandaşı olanlar ya da Türkiye’den gönderilemeyeceği kesin olanlar siyasal partiler, siyasal söylemler veya siyasi liderlerle ilgili sorulara daha net cevap vermektedir. Çadırkent’te yaşayan, eğitim ve gelir seviyesi oldukça düşük olanlar ise siyasi sorulara cevap vermekten kaçınmaktadırlar. Bu grup sadece Recep Tayyip Erdoğan için yorum yapmakta, ana muhalefet parti için herhangi bir yorumda bulunmamaktadırlar.

Mülakata katılan Suriyelilere partilerin göçmen politikaları hakkında görüşleri, yazılı ve sözlü medyada dolaşan olumsuz siyasal söylemlerin günlük yaşamlarına etkisinin olup olmadığı ve bu söylemlerin hayatlarında bir değişim oluşturup oluşturmadığı sorulmuştur.

K1’e medyadaki “Suriyeliler Türkiye için tehlike” haber başlığının hatırlatılması ile Türk çevresinde kendisine yönelik yaklaşım değişikliğinin olup olmadığı sorulmuştur. K1, Türklerin kendisini artık Suriyeli ya da Türk olarak ayırma tabi tutmadıklarını belirterek söz konusu soruya aşağıdaki cevabı vermiştir:

Ben 10 yıldır buradayım. Artık beni Suriyeli ya da Türk vatandaşı diye ayırarak bana yaklaşmıyorlar. O yüzden ben kendi adıma bir değişiklik olmadığını söyleyebilirim.

K2'ye Zafer Partisi lideri Ümit Özdağ'ın "örtülü istila" söylemi açıklanarak bu söylem karşısında Türk çevresinin kendisine tepkisinin ne olduğu sorusu yöneltilmiştir. K2, Suriyelilere yönelik olumsuz söylemlerin araştıran, okuyan Türklerde etkisi olmadığını ama araştırmayan, okumayan kesimde olumsuz etkisi olduğunu belirtmiştir:

Bizim niyetimiz ne bir yeri istila etmek ne de o toprakların vatandaşının yerine geçmek. Bizim derdimiz yaşamaktı. Düşünün Akdeniz yolculuğuna çıkan mültecileri. Ölüm yolculuğuna çıkıyorlar. O yolda öleceklerini bile bile. Avrupa'yı istilaya mı gidiyorlar? Hayır. Bu da böyle bir şey. Elbet bazılarında etkisi vardır. Ama okuyan, bilen, araştıran da yoktur.

Katılımcı 3(K3) ile yapılan görüşmede Türkiye'ye geldikleri dönemle beraber Türk komşularının kendilerine yaklaşımlarının nasıl olduğu sorulmuştur ve katılımcının soruya cevabında Türkiye'deki yaklaşımın zamanla değiştiği yönünde olması dikkat çekmiştir:

Her millette olduğu gibi Türkler arasında da iyi olanlar var kötü olanlar var. Başlangıçta bize iyi davrandılar. Fakat daha sonra televizyonlarda, internette bizleri kötüleyen haberler çıktıkça çıkan haberlere inanıp bize kötü davranmaya başladılar. Neden ülkemizi bırakıp savaşmadığımızı soruyorlar. Bizi vatanını bırakıp gelenler olarak görüyorlar. Rusya, Esad, ABD hepsi oradayken elimize silah alsak sonucumuz olur muydu, olmazdı. Onlara da bir şey diyemiyorum, haklılar fakat her Suriyeli de bir değil. Bizde de iyi olan var kötü olan var. Fakat hepimizi bir tuttular. Ama şunu da söylemem gerekir. Ben Türklerin çok yardımını gördüm. Hepsinden Allah razı olsun.

K3, Recep Tayyip Erdoğan ve Kemal Kılıçdaroğlu'nun Suriyelilere yönelik yaklaşımlarını ise,

Onu(Tayyip Erdoğan'ı) çok seviyorum. O bize insana yakışır şekilde davrandı. O, Allah'tan korkan, merhametli biri.

Önce şunu söylemek istiyorum Bizler Tayyip Erdoğan'a bir şey olursa ya da yerine başkası geçerse diye çok korkuyoruz. Çünkü diğer liderler bizi buradan göndereceklerini söylüyorlar sürekli ve bizlerde bu korkuyla yaşamak durumunda kalıyoruz. Bizler Suriye'ye dönsek ne yaparız hiç bilmiyoruz. Orada bize ait hiçbir şey yok artık.

şeklinde yorumlamıştır.

Katılımcı 4(K4) ise Türk komşularından memnun olduğunu ve Türklerin kendilerine iyi davrandığını belirtmiştir. Bununla beraber zaman içinde az da olsa yaklaşımlarında değişiklik olduğunu dile getirmiştir:

Çok iyiler. Aslında Urfadayken daha iyiydiler. Burdayken biraz değişti durum ama genel olarak iyiler. Bazen istenmiyormuşuz gibi hissettirenler oluyor. Bakışıyla, sözüyle. Öyle yani.

K4, Türk Hükümeti'nden memnun olduklarını ve Türk Hükümetinin Suriyelilere merhamet çerçevesinde yaklaştığını dile getirmiştir:

Ben seviyorum Türk Hükümetini. Bizlere karşı çok iyi çok merhametli davrandı. Bizi savaşta bırakmadı.

K4, Türkiye'deki iktidar parti ve lideri hakkında düşüncelerini,

Erdoğan, hem kendi milleti için hem bizim milletimiz için çok iyi bir isim.

şeklinde açıklamış ve kendilerini istemeyenlerin de olduğunu belirtmiştir. “Size karşı ayrımcılık yapan partiler var mı sizce?” sorusuna,

Var, tabi. Bizi sürekli kötüleyenler var. Bazı Türkler de inanıyor buna.

cevabını vermiştir.

Katılımcı 5(K5)'e Türkiye'de Suriyelileri kötüleyen partilerin olduğu hatırlatılmış ve konu hakkındaki düşünceleri alınmıştır:

Okuyorum, takip ediyorum haberleri. Yanlış buluyorum. Biz savaştan kaçtık, ölümden kaçtık. Defalarca ölüm tehlikesi atlattık. Kimseye zararımız yok. Her milletin iyisi kötüsü olur.

“Siyasette kötü anıldığınız zamanlar Türk komşularınızın size yaklaşımı nasıl oluyor?” sorusuna,

Yani iyi davranan da oluyor haberlere inanıp bizi dışlayanlarda oluyor. Şunu unutuyorlar. Biz eğlenerek gelmedik buraya, ölümün eşiğinden dönüp şansa yaşayarak geldik.

Katılımcı 6(K6) ise siyasi söylemler çerçevesinde Türk vatandaşlarının kendilerine davranışlarını,

Her yerin iyisi var kötüsü var. Ama çok iyi davrananlar var.

şeklinde yorumlarken, “Gittiğiniz herhangi bir yerde kötü karşılayan oldu mu sizi?” sorusuna,

Yani öyle direkt değil belki ama bazen bakışlarla bile kötü hissettirmek isteyenler oldu.

K6, Tayyip Erdoğan hakkındaki görüşlerini “*Dünyadaki en değerli, en iyi cumhurbaşkanı bence. Bizlere çok iyi yaklaştı.*” şeklinde belirtirken muhalefet hakkında yorum yapmamayı tercih etmiştir.

Katılımcı 9(K9), “Türkiye’deki iktidar partinin Suriyeli göçmen politikasını nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusuna,

Doğru ya da yanlış olarak değerlendirmek bizim haddimize düşmez çünkü biz ilmi siyasetin inceliklerini anlamayız. Fakat insani açıdan mükemmel görüyorum, Suriye halkının da ilelebet bu minnettarlıkla yaşayacağına inanıyorum.

K9’a Türkiye’deki ana muhalefet parti hakkındaki görüşleri de sorulmuştur ve K9,

Evet, tabiki. Maalesef CHP Suriye politikasında gereken tavır ve hassasiyeti göstermemiştir. Bazı söylem ve tavırları ile Suriye halkıyla Türk halkı arasında ciddi çatlaklar oluşturmuş, düşmanlık yaratmış, araya fitne ve nifak sokmuştur.

cevabını böyle belirtmiştir.

Katılımcı 14(K14), AK Parti’nin göçmen politikasını ensar ve muhacir olarak yorumlamıştır:

AK Parti Suriyelileri ne mülteci ne de göçmen olarak gördü. Her zaman Suriyelilere ensar ve muhacir yaklaşımı gerçekleştirdi.

Katılımcı 18(K18)’e Türkiye’de Suriyelilere yönelik olumsuz söylemlerin gün geçtikçe artmasının Türklerle olan ilişkisine yansımaları sorulmuştur. K18, ortaokul döneminde çok dışlandığını lise döneminde dışlanmadığını belirtmiştir:

Okulda çok dışlandım. İmam Hatip Lisesi’nde okurken dışlanmadım ama ortaokulda çok dışlandım.

Katılımcı 19(K19)’a siyasi söylemlerden yola çıkarak “Komşularınız nasıl davranıyor size?” sorusu yöneltilmiştir ve K19 yakın dönemde yaşadığı bir olayı anlatarak soruya cevap vermiştir:

Geçen gün şöyle bir şey oldu. Çocuklarım ses yapmış. Komşularımız da çocuklar ses yapıyor diye polisi aramışlar. Suriyeliler çok ses yapıyor diye. Ama çocuk bu, ses yapacak yani.

K19’un açıklaması doğrultusunda K19’a “O zaman pek de iyi davranmıyorlar diyebilir miyiz?” sorusu yöneltilmiştir ve katılımcının cevabı aşağıdaki olmuştur:

Yani hepsi bir değil tabiki ama evet pek iyi davranmıyorlar.

Katılımcı 21(K21), medyadaki Suriyeliler hakkındaki olumsuz söylemlerden komşularının etkilenmediğini ve komşularının kendisine iyi davranmaya devam ettiğini belirtmiştir:

Benim komşularım etkilenmedi. Bana çok iyi davranıyorlar, ben de onları çok seviyorum.

Katılımcı 24(K24), Mersin Çadirkent'te yaşayan ve geçimini tarlada çalışarak elde eden bir Suriyeli mültecidir. Kendisine Türk komşuları ile ilişkisi sorulduğunda katılımcının cevabı;

Biz burda sadece yaşamaya, hayatta kalmaya bakıyoruz. Sınırları açtılar, geldik. Kötü davranmadılar. Bizi kabul ettiler.

Bize karışmıyorlar. Kötü davranmıyorlar. Türklerin tarlalarında gündelik işçi olarak çalışıyoruz.. Paramızı veriyorlar. Biz de kazancımızla masraflarımızı karşılıyoruz. Elektriğimizi ödüyoruz, suyumuzu ödüyoruz. şeklinde olmuştur.

Katılımcı 30(K30), Çadirkent'te yaşayan ve Türk tarla sahiplerinin yanında çalışan bir Suriyeli olarak, iş vereninin Türkler ile Suriyeliler arasında ücret haricinde ayırım yapmadığını belirterek bazı sorunların iki grup arasında yaşandığını, bunun da dil bilmemeye dayandığını belirtmiştir:

Hayır. Biz hepimiz onun işçisiyiz. Bazen sorun bizler arasında oluyor. Konuştuklarımızı anlamıyoruz. Biz Türkçe bilmiyoruz onlarda Arapça bilmiyor.

Yani başka sorun yaşamıyoruz. Bizim nasıl yaşadığımızı görüyorlar ve bize yardım ediyorlar. Çadirkent'i gördünüz. Onlar da görüyor. Bize kötü davranmıyorlar yani.

5.2.1.3. Ekonomik Söylemlerin Değerlendirilmesi

Türkiye'de Suriyelilere yönelik siyasal söylemler arasında ekonomik güvenlik algısı kendine yer bulmaktadır. Siyasal partiler tarafından ekonomik perspektifle Suriyelilere birçok farklı açıdan yaklaşım gösterildiği gözlenmektedir. Özellikle ana muhalefet parti tarafından dile getirilen bu durum ile Türkiye'de kontrolsüzce çoğalan Suriyeli sayısının Türkiye ekonomisine yük olduğu ve Türklerin haklarının ihlal edilmesine neden olduğu ifade edilmektedir(CHP, 2018). Genel olarak Türkiye'de ikamet eden Suriyeliler için "elektrik faturası ödemiyorlar, su faturası ödemiyorlar, sağlık hizmetleri için ödeme yapmıyorlar, vergiden muaf tutuluyorlar" gibi çeşitli söylemler mevcut durumdadır. Bu söylemler karşısında katılımcılardan alınan cevaplardan birkaçı aşağıdaki gibi olmuştur: Katılımcı 3(K3) Türkiye'de hiçbir ödemedi kesinlikle muaf tutulmadıklarını belirterek, Suriyelilerden daha fazla ödeme alınan durumların da olduğunu cevap olarak vermiştir.

Kesinlikle doğru değil. Kira, elektrik, su, her şeyin faturasına ödeme yapıyoruz. Şimdi eşim Türk o yapıyor ama. Önceden de biz yapıyorduk. Hatta daha kötüsü mesela Türkiye ev kirası 1000 lira diyorlarsa Suriyeliye 1500 lira diyorlar. Sadece çok fakir olanlara ve kalabalık ailelere yardım ediliyor. Bu yardımı almak için de gerçekten çok kötü şartlarda olmanız gerekiyor.

Katılımcı 11(K11), devlet hastaneleri dışında hiçbir şeyden muaf olmadıklarını, her türlü ödemeyi gerçekleştirdiklerini cevaplarına eklemiştir:

Hastaneler dışında kesinlikle hiçbir şeyden muaf değiliz. Ne elektrik ne su ne kira ne de başka bir şeyden. Her şeyi normal bir Türk vatandaşı gibi ödüyoruz. Hastane ödemelerimiz Avrupa tarafından karşılanıyor. Hatta devletten maaş aldığımıza dair söylemler de var. O maaşı da Avrupa karşılıyor ama onu alabilmenin dahi şartları var. Yetkili kişiler gelip maaş alacak kişinin durumunu analiz ediyorlar. Örneğin maddi durumu çok kötüdür, hasta biri vardır evde, yaşlı, çocuk vs. vardır. Gelirleri yetemeyecek kadar çok düşüktür, onlara kişi başı yaş grubuna göre 30 ile 100 lira arası kadar miktarda ödeme veriliyor. Bunlar dışında bütün söylemler yanlıştır. Söyleyen kişiler bunu araştırabilirler ama amaç bu konu üzerinden prim yapmaksa araştırılmadan söylenir ve bu büyük soruna yol açar. Halkın Suriyelilerden nefret etmesini sağlamak gibi...

Katılımcı 13(K13) ise söylemlerin tamamen yalan olduğunu hatta AB'nin Türkiye'ye yaptığı ödemelerden Türklerin de fayda sağladığını belirtmiştir:

İlk olarak bu söylemlerin hepsi kesinlikle yanlış hatta tam tersi. Avrupa Birliği'nden gelen paralardan Türkler bile faydalaniyor. Örneğin Türkiye'deki bir okulda Suriyeli öğrenci varsa o okula bir sürü para ödeniyor Suriyeli öğrenciler için ama tüm okul faydalaniyor. Hocalara, öğrencilere, okula... Bu hastaneler vs. her şey için geçerli. Bizim ödemelerimize gelince... Bizim ödemelerimiz de var. Mesela bir Türk kira olarak bir eve 500 lira ödüyorsa Suriyeliden 1000 lira isteniyor, Suriyeli 1000 lira ödüyor. Ve bir sürü başka şey...Dolayısıyla bu söylemler içinde doğru olan tek bir kelime bile yok.

Katılımcı 23(K23)'ün de cevabı diğer katılımcılara benzer şekilde olup K23, her türlü ödemeyi yaptıklarını ve Türk Hükümeti'nden de herhangi bir maaş almadıklarını, Suriyelilerin hiçbir şeye ödeme yapmadığı söylemlerinin seçim kampanyası olduğunu belirterek şu cevabı vermiştir:

Kesinlikle öyle bir şey yok. Her şeyi kendimiz ödüyoruz ve Türkiye Hükümeti'nden maaş almıyoruz. Bu söylemler seçimler için oy kampanyası.

Katılımcı 26(K26), Çadirkent'te oldukça zor şartlar altında yaşıyor olmalarına rağmen devlet hastaneleri hariç her türlü ödemeyi çadırı kurdukları tarlanın sahibine yaptıklarını belirtmiştir:

Çadır bizim, ödemiyoruz. Çadırı kurduğumuz tarlanın sahibine ödüyoruz para, elektriğe ödüyoruz, suyu ortak kullanıyoruz, suya ödüyoruz. Ağamız var, ona ödüyoruz. Bir tek hastanelere ödeme yapmıyoruz.

Katılımcı 28(K28), küçük bir esnaf olarak yasal olan her ödemeyi yaptığını ve her ödemesini evraklandırıldığını söylemiştir:

Benim buradaki dükkanım için hesap açmam lazımdı, vergi için. Benim her şeyim yasal. Elektrik, su her şeye ödeme yapıyoruz. Sadece devlet hastaneleri ücretsiz. Sağlık ocağına çok az ödeme yapıyoruz. Pahalı ilaçlara biz de ödeme yapıyoruz.

Sonuç olarak çalışma kapsamında görüşülen 30 Suriyeliye ödemelerden muaf tutulup tutulmadıkları sorulduğunda hepsinden alınan cevap aynı olmuştur. Suriyeli mülteciler devlet hastanelerine hastane ödemelerini çeşitli kurum ve kuruluşlar karşıladığı için para ödemediklerini, bunun haricinde yeri geldiğinde ilaçlar da dahil olmak üzere her giderlerinin(elektrik, su, internet, telefon vs.) ödemelerini kendilerinin gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir.

5.2.1.4. Suriye'ye Dönüşe Yönelik Söylemlerin Değerlendirilmesi

Çalışma kapsamında mülakat yapılan Suriyelilere, Suriye'de yeni bir anayasa ve serbest seçimin olması veya Suriye'de güvenli bölge oluşturulmasıyla Suriye'ye dönmeyi düşünüp düşünmedikleri sorulmuştur. Söz konusu soruya 26 katılımcıdan 11 tanesi “ülkeme dönerim” cevabı verirken 15 tanesi “dönmem” cevabını vermiştir.

Katılımcı 10(K10)'un “Serbest seçim ve yeni anayasa ile ülkenize dönüşünüz mümkün olur mu?” soruna, Suriye'deki sistemin tamamen değişmesi ile serbest seçimin olabileceğini ve buna bağlı olarak da ülkesine dönebileceğini açıklamıştır:

Suriye'de serbest seçim yapılması için bütün sistemin değişmesi gerekiyor yani yıllardır Baba Esad'ın kurduğu, oğul Esad'ın devam ettirdiği sistem. Çünkü Suriye'de her bir kurumun veya müessesenin başkanı ayrı bir Esad. Çökmüş bir sistem, rüşvetle yürüyen bir ülke sistemi... Serbest seçim olsa ne olacak? Bir kişinin değişmesi ile her şeyin değişmesi imkansız. Fakat her şeye rağmen Esad ve çetesi giderse dönerim ülkeme.

Katılımcı 13(K13) ise güvenli bölgelerin artmasıyla Suriye'deki güvenli bölgelere de dönenlerin artacağına dikkat çekmiştir. K13, kendisinin de serbest seçim ve yeni anayasanın gerçekleşmesi ile ülkesine döneceğini belirtmiştir:

İstatistiklere bakıldığı zaman güvenli bölgelere dönüş gerçekleştiren 500 bin kişi mevcut. Bu bölgeler artırılırsa daha fazla insan geri döner.

Katılımcı 15(K15) ise Suriye'de aynı hükümet kalsa da kalmasa da ülkesine dönmeyeceğini belirtmiştir:

Hayır, dönmem, bu mümkün değil. Mümkün olsa bile aynı hükümet kaldıkça bu mümkün değil.

Katılımcı 22(K22), Esad'ın Suriye'den gitmediği sürece ülkesine dönmeyeceğini, Esad'ın gitmesi durumunda ancak ülkesine dönmesinin mümkün olabileceğini belirtmiştir:

Esad gitmezse biz burdan gitmeyiz ama giderse biz de döneriz ülkemize. Yeniden evimizi yaparız, işimizi yaparız.

Katılımcı 28(K28) ise Türkiye'den çok memnun olduğunu belirterek yine de ülkesine dönmek istediğini cevap olarak vermiştir:

Evet isterim. Türkiye'den çok memnunum. Bu dünyadaki her şey Allah'ın. Ama bugünden sonra ne olacak bilmiyoruz. Bakın Ukrayna'ya. Çok güzeldi. Şu an ateş altında. Ne olacağımız belli değil.

Katılımcı 29(K29), Türkiye'de kendisini misafir olarak hissettiğini ve ülkesine dönme düşüncesi olduğunu belirtmiştir:

Neden dönmeyeyim. Suriye düzelirse giderim.

Genel olarak “Ülkeme dönerim.” cevabını verenler bunun gerçekleşmesinin Suriye'de serbest seçimin ve anayasanın mümkün olmasına veya Esad'ın ülkeden gitmesi sonucuna dayandırmıştır.

5.2.1.5. Sınır Güvenliği Politikası Söylemlerinin Değerlendirilmesi

Türkiye Hükümeti 2011 yılında başlayan Suriye krizinde savaştan ve zulümden kaçanlara sınır kapılarını açmış ve Suriye'den gelenlere “açık kapı politikası” uygulamıştı. İktidarın bu politikası muhalefet tarafından sıkça eleştirilmişti. Açık kapı politikası ile sınır güvenliği geri plana itilerek Suriyelilerle beraber Türkiye'ye başka milletlerden insanların da gelmesinin önü açılmıştı. Suriye'den Türkiye'ye gelenlere

Türkiye’yi tercih etme sebeplerinin “açık kapı politikası” ile ilgili olup olmadığı sorulmuştur. Verilen cevaplardan birkaçı aşağıdaki gibi olmuştur.

K1, Türkiye’yi tercih etme sebebinin sınır güvenliğine ve ortak değerlere dayandığını belirterek aşağıdaki cevabı vermiştir:

İlk olarak sınır güvenliği açısından en yakın ülke Türkiye olduğu için burayı tercih ettim. Diğer sınır ülkelerimizde zaten güven yoktu. Mesela Lübnan ve Irak gibi. Avrupa konusuna gelince.. Beni aradılar UN’dan, Kanada’ya gitmek için, ben gitmek istemedim. İstemedim çünkü bizim kültürümüz Türk kültürüne yakın bir ülke. Bizim gibi müslüman bir ülke.

Katılımcı 10(K10) ise Türkiye’yi tercih etme nedeninin Türkiye’nin uyguladığı “açık kapı politikası” ile ilgili olmadığını Türkiye’yi Türkmen olduğu için tercih ettiğini belirtmiştir:

Türkiye’yi Türkmen olduğum için tercih ettim. Türkiye’de Türk akrabalarım var.

Katılımcı 12(K12), Türkiye’nin açık kapı politikasını ele alarak başlangıçta sınırlarda kendilerine ılımlı yaklaşıldığını sonrasında ise durumun değiştiğini belirtmiştir:

Türkiye ilk başta Suriyelilere kapısını açtı, Suriyelilere iyi davrandı ama sonrasında sanki durum biraz değişti. Ötekileştirme yapılmaya başlandı. Ama diğer ülkeler özellikle Arap ülkeleri Suriyelilere hiç yardım etmedi.

Katılımcı 15(K15), Türkiye’yi tercih etme nedeninin açık kapı politikasıyla ilgisi olmadığını belirterek tercih nedenini coğrafi ve etnik yakınlığa bağlamıştır::

Türkiye bize hem coğrafi olarak yakın hem de benim dedelerim Türk kökenli. O yüzden ben kendimi buraya yakın hissettim.

Katılımcı 16(K16), Avrupa’nın zaten kendisi için bir seçenek olmadığını söyleyerek Türkiye’yi seçme sebebinin ise sınır komşuluğuna bağlamıştır:

Avrupa benim için hiçbir zaman seçenek olmadı. Arap ülkelere zaten almadılar bizi. Türkiye yakın olduğu için buraya geldim.

Katılımcı 17(K17), Türkiye’yi tercih etme nedenini Türkiye’nin açık kapı politikasına ve Türkiye’nin Suriyelilere sınırlarını açmasına dayandırmıştır:

Orada savaş vardı, kadınlara çok kötü davranıyorlardı. Türkler sınırlarda da iyi davrandılar bize. Türkiye sınır kapılarını bize açtı. Bizi orada bırakmadı. Bizi ölümden aldı.

K17, arkasından sorulan “‘Türkiye’ye geçişiniz kolay oldu mu?’” sorusuna ise aşağıdaki cevabı vermiştir.

Zor oldu gelmek. Sınırdan geçerken çok zorluk çektik. Ama yaşlılara daha kolaylık sağlıyorlardı. Ben rahattım ama kızlarım için zor oldu.

Katılımcı 20(K20) açık kapı politikasının aslında kendilerinin Türkiye'ye geçiş yapmak istediği dönemde geçerli ve kolay olmadığını belirtmiş ve şu cevabı vermiştir:

Suriye'den Türkiye'ye kaçak yolla geldik. Bombalar varken dağları geçmek zordu. Türk askerleri izin vermedi ama yolunu bulup geçtik.

Katılımcı 22(K22), kendisinin Türkiye'ye yasal yolla geldiğini ve Türkiye'nin sınır kapılarını açmasını başka hiçbir milletin yapmayacağı bir iyilik olarak gördüğünü belirtmiştir:

Şimdiye kadar kimse öyle bir şey yapmadı. Arap olmamıza rağmen Arabistan kapısını açmadı yada başka yerler. Türkiye olması gerekeni yaptı. Bizi bırakmadı orada.

BÖLÜM VI

6. SONUÇ

Türkiye sahip olduğu coğrafi konum nedeniyle tarih boyunca küresel ve bölgesel alt sistemlerde meydana gelen siyasi, ekonomik ve sosyolojik değişimlerin sonuçlarına bağlı olarak meydana gelen her türlü insani hareketliğe ve söz konusu hareketliliğin etkisine konu olmuş bir ülkedir. Özellikle Soğuk Savaş sonrası dönemde Türkiye'nin yakın çevresinde (Ortadoğu, Balkan ve Kafkasya gibi) devletler arası veya devlet içi etnik, dinsel ve kimlik temelli çatışmalar meydana gelmiştir. Bu durum Türkiye'ye yönelik yoğun insan hareketliliğine neden olmuştur. Bu gelişmelere paralel olarak 2011 yılında Arap Baharı süreci ile başlayan Suriye iç savaşının ortaya çıkardığı insani krizden en fazla etkilenen ülkelerden biri hatta en fazla etkileneni Türkiye olmuştur.

Türkiye, 2011 yılı itibarıyla Suriye topraklarında yaşanan krizde savaştan kaçan Suriyeli mültecilere sınır kapılarını açmıştır. Savaşın başlangıcıyla beraber uygulanan sınır politikası Türkiye'yi uzun vadede yoğun Suriyeli mülteci nüfusuna maruz bırakmıştır. Türkiye'de geçici barınma merkezleri dışında kalan Suriyeli mültecilerin dağılımları kontrol altına alınmadığından, bazı şehirlerde yerel nüfustan çok Suriyeli nüfusunun olmasından ve yasal olmayan geçişler hali hazırda devam ettiğinden Türkiye'de Suriye göçü iç siyasetin önemli konusu olmuştur. Günümüzde Türkiye'deki sayıları 3,5 milyonu aşan Suriyeli mülteciler dolayısıyla Türkiye'de başta siyasi partiler olmak üzere siyasal aktörlerin söylemlerinde önemli yer edinmeye başlamıştır. Bu çalışmada TBMM'de grubu bulunan siyasi partiler ile son zamanlarda mülteciler üzerine söylemlerini yoğunlaştıran Zafer Partisi'nin göçün güvenlikleştirilmesine yönelik söylemleri belirli çerçevede değerlendirilmiştir. Muhalefet cephesinde Suriye göçü iktidarın yanlış politikasının sonucu olarak görülmüştür. İktidar Parti olan AK Parti'nin özellikle sınır güvenliği konusunda yetersiz kaldığının düşünülmesi ve sınırlarını Ortadoğu'ya açık kapı politikası ile açması muhalefet tarafından her fırsatta eleştirilmiştir. Bu durum ise AK Parti'nin son zamanlarda sınır politikasına yönelik güvenlikleştirici önlemler alma yoluna gitmesine neden olmuştur. Suriyelilerle beraber Ortadoğu'dan birçok milletin yasal olmayan yollarla Türkiye'ye geçişleri Türk Hükümeti'nin sınır güvenliği politikasında güvenlik önlemlerini artırmıştır. Bununla beraber Suriyeli mültecilerin Türkiye'ye ekonomik yük oldukları görüşü de muhalefetin üzerinde durduğu konular arasında yer almıştır. Muhalefet tarafından Suriyelilerin

Türkiye’de ödemelerden muaf tutulduklarının düşünülmesi ve kabul edilmesi Türk ekonomisine zarar olarak nitelendirilmiştir. Burada da ekonomik güvenlik ön plana çıkmıştır. Ayrıca siyasal söylemlerle göçün güvenlikleştirilmesinin toplumsal boyutu ve bu söylemlerin Suriyelilerin Mersin’deki yaşantılarında değişiklik oluşturup oluşturmadığı çalışma içinde incelenmiştir.

Bu çalışmada Suriye göçünün güvenlikleştirilmesi 5 temel basamakta değerlendirilmiştir:

1. Çalışmanın kapsamında Suriyelilerden bahsedilirken kullanılan söylemlerin Suriyelilerdeki değerlendirmesi yapılmıştır. Suriyeli mülteciler için en çok tercih edilen kullanımın “misafir” kullanımı olduğu bilgisiyle Suriyeli mültecilere Türkiye’de kendilerini misafir olarak görüp görmedikleri sorulduğunda mültecilerin yaklaşık %70’i Türkiye’de kendini misafir olarak görmediğini belirtmiştir.
2. Araştırmada Suriyelilere Türkiye’deki siyasal partilerin göçmen politikaları ve bu politikalar doğrultusunda Türk komşuları tarafından yaklaşım farklılığına uğrayıp uğramadıkları sorulmuştur. Suriyeli mülteciler arasında dikkat çeken noktalardan biri, gelir ve eğitim seviyesi düşük olanların siyasal sorulara cevap vermekten kaçınması olmuştur. Bu grup, siyasal liderlerle ilgili sadece Recep Tayyip Erdoğan hakkında görüş bildirirken Erdoğan’ı çok sevdiklerini ve onun kendilerine insancıl yaklaştığını belirtmişlerdir. Gelir ve eğitim seviyesi yüksek olanlar ise siyasal sorulara daha özgürce cevap vermişlerdir. Çalışmaya katılan Suriyelilerden bir kısmı siyasette olumsuz anıldıkları zaman komşularında kendilerine yönelik tepki oluştuğunu cevaplarına eklemiştir. Geriye kalan kısım ise var olan siyasal söylemlerin Türk komşuluk ilişkilerinde etkisi olmadığını belirtmişlerdir.
3. Suriyelilerin Türkiye’deki ödemelerden muaf tutuldukları yönündeki siyasal söylemler çalışma kapsamında mülakata katılan Suriyelilere sorulduğunda Suriyeli mültecilerin tamamının verdiği cevap aynı olmuştur ve devlet hastaneleri hariç her türlü ödemeyi gerçekleştirdikleri Suriyeliler tarafından belirtilmiştir. Hatta bazı bilenenlerin aksine ev kiralarken/satın alırken daha fazla ödeme yapmak zorunda kaldıkları ya da Türklerle eşit işlerde çalışırken daha az para almak durumunda kaldıkları gibi haksızlıklara uğradıkları Suriyeli mülteciler tarafından ayrıca dile getirilmiştir.

4. Suriye'ye geri dönüşe yönelik güvenlikleştirmelerin olması hakkındaki görüşleri alındığında ise Suriye'ye geri dönme fikri olanların bunu Esad'ın gitmesine veya serbest seçimin ve anayasanın olmasına bağladıkları dikkat çekmiştir. Suriyeli mültecilerin güvenli bölgelere dönüş hakkında yorumdan kaçındıkları ayrıca dikkat çekici olmuştur.
5. Son olarak Suriye Savaşı'nın başladığı zaman uygulanan sınır politikası hakkında Suriyeli mültecilerin görüşleri çalışma içinde uygulanan derinlemesine mülakatla alınmıştır. Suriyelilerle yapılan görüşmeler doğrultusunda Suriyeli mültecilerden alınan cevaplarda savaşın başlagıcında sınırlardan geçişin kolay olduğu açıklaması dikkat çekerken savaşın ilerleyen dönemlerinde kaçak yolla geçişin kolay olmadığı bilgisi edinilmiştir.

KAYNAKÇA

- Anadolu Ajansı(AA) (2019): <https://www.aa.com.tr/tr/politika/cumhurbaskani-yardimcisi-oktay-italyaya-gidecek/1573591>
- Akgül& Açıkmeşe, S. (2011). Algı mı, Söylem mi? Kopenhag Okulu ve Yeni Klasik Gerçekçilikte Güvenlik Tehditleri. Uluslararası İlişkiler, 8(30), s. 43-73.
- Akkaya, Ö. (2014). Türkiye’de sosyal politika ve milliyetçiliğin kesişmesinde 1934 İskan Kanunu ve çingeneler. Siyasi İlimler Türk Derneği VIII. Lisansüstü Konferansı Bildirileri Seçkisi, 211-226.
- AK Parti TBMM Grup Toplantıları: <http://tbmm.akparti.org.tr/anasayfa-gundem/gruptoplantisi>
- AK Parti 2015 Seçim Beyannamesi: <https://www.akparti.org.tr/media/318795/7-haziran-2015-edited.pdf>
- AK Parti 2018 Seçim Beyannamesi: <https://www.akparti.org.tr/media/271931/secim-beyannamesi-2018.pdf>
- AK Parti 2021 İnsan Hakları Raporu: Sığınma Hakkı, <https://www.akparti.org.tr/media/275669/suriyeliler-kitapcik-1.pdf>, 2-29.
- Aksu, M. & Turhan, F.(2021). Yeni Tehditler, Güvenliğin Genişleme Boyutları ve İnsani Güvenlik. Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi, 4(2), s. 69-80.
- Aktaş, A. (2011). Güvenlikleştirme yaklaşımı ve Türkiye’nin ulusal güvenlik anlayışındaki dönüşüm. Sosyal Bilimler Dergisi, 1(2), 7-47
- Atasü Topcuoğlu , R.(2016). Göç yazınındaki düzenli ve düzensiz göç kavramları: İnsan hakları temelinde bir kavramsal sorgulama. İnsan Hakları Yıllığı, 34, 1-20.
- Atlant, K. & Bruusgaard, K. V. (2009). When security speech acts misfire: Russia and the Elektron Incident, Security Dialogue, 40, 333-353.
- Aybay, R. (2010), Yabancılar Hukuku, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 3. Baskı, İstanbul.
- Balcı, A. & Kardaş, T. (2012). The changing dynamics of Turkey’s relations with Israel: An analysis of ‘Securitization’”, Insight Turkey, 14(2), 416-417.
- Baldwin, D.(1997). The Concept of Security. Review of International Studies, 23(1), s. 5-26.
- Balkılıç, Ö. & Teke Lloyd, F.A. (2020). AKP’nin Suriyeli göçmen söylemini T Türkiye’nin jeopolitik senaryosuyla birlikte okumak. Alternatif Politika, 12 (3), 542-564.

- Barut, I. (2018) Osmanlı Dönemi'nd gerçekleşen göçlerin kurumsallaşma ve göç politikaları üzerindeki etkileri. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 40(2), 161-190.
- Bavelas, J. B., Kenwood, C.& Phillips, B. (2002). Discourse analysis. In M. Knapp & J. Daly (eds.), *Handbook of interpersonal communication* (pp.102-129). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Bayır, D. & Aksu, F. (2020) Açık Kapı Politikasından Güvenlik Tehdidine: Türkiye'de Suriyeli Sığınmacılar Olgusu. *Marmara University Journal of Political Science*, 8(2), 324-356.
- Baysal, B. & Lüleci, Ç. (2011) Kopenhag Okulu ve güvenlikleştirme teorisi. *Güvenlik Stratejileri*, 11(22), 61-96.
- Bekarca Şen, A. & Vural, C. (2014). Suriye iç savaşında göç ve kadın. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 9(17), 29-40.
- Bozkaya, Ö. & Kıncal, A. (2018) Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri ve Suriyeli yerinden edilmiş kişiler bağlamında Türkiye'nin göç politikasındaki gelişimin değerlendirilmesi. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 90-126.
- Buzan, B. & Wæver, O. & Wilde, J. (1998). *Security: A new framework for analysis*. Boulder: Lynne Rienner Publishers.
- Ceylan, A. & Uslu, İ. (2015). Genel seçimlerinde partilerin uluslararası göç yaklaşımları üzerine karşılaştırmalı inceleme. *Social Sciences Research Journal*, 8(1), 97-114.
- Ceylan, A. Uslu, İ. (2019). Türkiye Cumhuriyetine yönelen kitlesel göç hareketleri ve kabul mekanizmasındaki yaklaşımlara ilişkin bir inceleme: 1989 Bulgaristan, 1991 Irak ve 2011 Suriye göçleri. *Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları*, 36: 199-221.
- CHP Alt Komisyonu Raporu (2011). <http://madde14.org/images/7/7e/CHPSinirlarArasinda2016tur.pdf>
- CHP TBMM Grup Toplantıları: <https://chp.org.tr/gundem/tbmm-konusmalari>
- CHP (2015) <https://chp.org.tr/haberler/24-mart-2015-tarihli-tbmm-grup-konusmasi?q=Suriye> E.T. : 1.07.2015
- CHP (2016) <https://chp.org.tr/haberler/26-nisan-2016-tarihli-tbmm-grup-konusmasi?q=Suriye>
- CHP (2016). Türkiye'deki Suriyeli Göçmenlerin toplumsal kabul ve uyumlarına ilişkin rapor.
- CHP (2018) <https://chp.org.tr/haberler/chp-genel-baskani-kemal-kilicdaroglu-tbmm-chp-grup-toplantisinda-konustu-08-mayis-2018>

- CHP 2018 Seçim Beyannamesi: <http://secim2018.chp.org.tr/files/CHP-SecimBildirgesi-2018-icerik.pdf?v=3>
- CHP (2019) <https://chp.org.tr/haberler/chp-genel-baskani-kemal-kilicdaroglu-tbmm-chp-grup-toplantisinda-konustu-18-haziran-2019>
- CHP (2019) <https://chp.org.tr/haberler/chp-genel-baskani-kemal-kilicdaroglunun-artvin-hopada-yaptigi-konusma-02-agustos-2019>
- CHP (2022) <https://chp.org.tr/haberler/17-subat-2015-tarihli-tbmm-grup-konusmasi?q=Suriye> E.T.: 1. 07. 2022
- CNNTÜRK (2018, Aralık 11). Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan Suriyeli mülteciler için önemli açıklama. <https://www.cnnturk.com/turkiye/cumhurbaskani-erdogandan-suriyeli-multeciler-icin-onemli-aciklama> Erişim Tarihi: 20.08.2021
- CNN TÜRK,(2021, Ağustos 21). Türkiye doğu sınırına hem görünür hem görünmez duvar çekiyor. <https://www.cnnturk.com/dunya/turkiye-dogu-sinirina-hem-gorunur-hem-gorunmez-duvar-cekiyor> Erişim Tarihi: 22.04.2022
- CUMHURİYET (2021, Temmuz 26). Suriyeliler giderse ülke ekonomisi çöker. <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/erdoganin-danismani-aktay-suriyeliler-giderse-ulke-ekonomisi-coker-1855405> Erişim Tarihi: 12.01.2022.
- CUMHURİYET(2021, Temmuz 27).<https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/akpli-ozhasekiden-multeci-aciklamasi-sanayiye-onlar-ayakta-tutuyor-gonderemezsiniz-1855656> Erişim Tarihi: 12.01.2022.
- Çağlar, T. (2018). Göç çalışmaları için kavramsal bir çerçeve. Toros Üniversitesi İ.İ.B.F. Sosyal Bilimler Dergisi, 8: 26-49.
- Çakmak, F. & Bilişli Y. (2019). İdeoloji, söylem ve iletişim çalışmalarında Ruth Wodak, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19(2), 99-124.
- Çakran, Ş. & Eren, V. (2017). Mülteci politikası: Avrupa Birliği ve Türkiye karşılaştırması. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 14(39), 1-30.
- Çelik, D. & Şemşit, S. (2019). Kale Avrupası yaklaşımı ve düzensiz göç. Paradoks Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi, 15(2), 279-294.
- Demirtaş, B. (2020). Syrian refugees and Turkish political parties: Domestic interests versus universal values. Security challenges and the place of the Balkans and Serbia in a changing world Ana Jović-lazić and Alexis Troude (eds.), 150-169.
- Devran, Y. & Özcan, Ö. F. (2016). Söylemlerin dilinden suriye sorunu. Marmara İletişim Dergisi, 25, 35-52.

- Durgun, S. & Aydın, A. H. (2017). Sığınmacıların Türkiye'ye olumsuz etkileri. 3rd International Conference on Social Sciences Education Research, 419-426.
- Düvell, F. (2011). The pathways in and out of irregular migration in the EU: A comparative analysis", European Journal of Migration and Law, 13(3), 245-250.
- DW.(2017, Ağustos 11). Türkiye komşularıyla arasına duvar örüyor. <https://www.dw.com/tr/t%C3%BCrkiye-kom%C5%9Fular%C4%B1yla-aras%C4%B1na-duvar-%C3%B6t%C3%BCyor/a-40052642> Erişim Tarihi: 22.04.2022
- DW.(2021, Eylül 17). Türkiye'nin açık kapı politikası sona mı erdi? <https://www.dw.com/tr/t%C3%BCrkiyenin-a%C3%A7%C4%B1k-kap%C4%B1-politikas%C4%B1-sona-m%C4%B1-erdi/a-59215310> Erişim Tarihi : 24.04.2022
- Ekinci, S. & Acar, A. (2021). Göç ve güvenlik: Cumhuriyet halk partisinin Suriyeli göçmenler konusundaki söylemlerinin güvenlikleştirme perspektifinden değerlendirilmesi. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 27, 277-291.
- Ekşi, N (2017), 1951 Cenevre Konvansiyonu'ndan Günümüze Mültecilik, Uluslararası Mülteci Hakları Derneği Yayını. s. 39-60.
- Ekşi, N. (2018), Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu, Beta Yayınları, 5. Baskı, İstanbul.
- Erdoğan, M. & Ünver , C.(2015). Türk iş dünyasının Türkiye'deki Suriyeliler konusundaki görüş, beklenti ve önerileri, 5-92.
- Erdoğan, M. (2018). Türkiye'deki Suriyeliler Toplumsal Kabul ve Uyum, 2. Baskı, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları
- Erdoğan, M. (2019) Suriyeliler Barometresi 2019: Suriyelilerle Uyum İçinde Yaşamın Çerçevesi. [Suriyeliler Barometresi 2019.pdf](#)
- Euronews (2017, Mart 28). Macaristan, Sırbistan sınırına akıllı tel örgü çekti. <https://tr.euronews.com/2017/04/28/macaristan-sirbistan-sinirina-akilli-tel-orgu-cekti> Erişim tarihi: 21.04.2022
- Euronews. (2021, Temmuz 22). Türkiye İran sınırına yasadışı geçişleri önlemek için duvar inşa ediyor. <https://tr.euronews.com/2021/07/22/turkiye-iran-s-n-r-na-yasa-d-s-gecisleri-onlemek-icin-duvar-insa-ediliyor> Erişim Tarihi: 22.04.2022
- GİGM, Geçici Koruma Statüsü, <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>

- GİGM, (2015, Mayıs 7). Türkiye’de Geçici Koruma, http://www.goc.gov.tr/icerik3/turkiye%E2%80%99de-gecici-koruma_409_558_1097
- GİGM&UNHCR(2021), Uluslararası Koruma ve Geçici Koruma Kapsamındaki Kadınlar ve Çocuklar İçin Yaşam Rehberi, Eğitici El Kitabı.
- GİGM (202.) Mahalle Kapatma Duyurusu Hk. (goc.gov.tr) E.T. : 28.06.2022
- Gregori, N. (2020). EASO 2020 Sığınma Raporu: Avrupa Birliği’nde sığınma durumuna ilişkin yıllık rapor <https://easo.europa.eu/asylum-report> .
- Hatıplı, M.(2018). Cumhuriyet dönemi Balkan göçlerinin sosyal politikalar ile ilişkileri. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 20(2), 423-445.
- HDP TBMM Grup Toplantıları: <https://www.hdp.org.tr/tr/grup-konusmalari/6033/>
- HDP(2016). HDP Araştırma Birimi Yuvarlak Masa Toplantı Raporu: Mülteciler,, hakları, sorunları ve çözüm önerileri.
- HDP 2018 Seçim Bildirgesi: https://bianet.org/system/uploads/1/files/attachments/000/002/124/original/HDP_Se%C3%A7im_Bildirgesi.pdf?1526306774
- Hisarlıoğlu, F. (2019). Güvenikleştirme. Güvenlik Yazıları Serisi, 24, 1-7. https://trguvenlikportali.com/wp-content/uploads/2019/11/Guvenliklestirme_FulyaHisarlioglu_v.1.pdf
- “Human Security Now”, Commission on Human Security, New York, 2003, <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/91BAEEDBA50C6907C1256D19006A9353-chs-security-may03.pdf>, (Erişim Tarihi 3Ağustos 2016).
- Human Security Centre (2005). “Human Security Report 2005: War and Peace in the 21st Century”, New York: Oxford University Press, 2005.
- IOM, Erişim Adresi: <https://turkey.iom.int/tr/t%C3%BCrkiyede-g%C3%B6ç-terimleri>
- IOM, Göç Terimleri Sözlüğü, https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml31_turkish_2ndedition.pdf
- İYİ Parti (2018). <https://iyiparti.org.tr/>
- İçduygu, A., Erder, S. & Gençkaya, Ö. F., (2009). Türkiye’nin uluslararası göç politikaları, 1923-2023: Ulus-devlet oluşumundan ulus-ötesi dönüşümlere. Mirekoç Proje Raporları 1.

- İçduygu A. , Erdoğan, M. & Şanlıer Yüksel, Ö. İ. (2018). Kitlemel sığınma hareketleri üzerine devlet politikaları: Bulgaristan (1989), Irak (1991) ve Suriye (2011–2015) Örnekleri.
- İçduygu, A. & Sirkeci, İ. (1999).“Cumhuriyet Dönemi Türkiye’inde Göç Hareketleri”, 75 Yılda Köylerden Kentlere, Oya Baydar (der.), İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.
- İnan, C. (2016). Türkiye’de göç politikaları: İskân kanunları üzerinden bir inceleme. Göç Araştırmaları Dergisi, 2(3), 10-33.
- Kaya İ. & Yılmaz Eren, E. (t.y.) Türkiye’deki Suriyelilerin hukuki durumu: Arada kalanların Hakları ve Yükümlülükleri, Seta Yayınları, 9-19.
- Kirişçi, K (2012). Turkey’s new draft law on asylum: What to make of It? Turkey. Migration and the EU: Potentials, challenges and opportunities, Edition HWWI, No. 5, urn: nbn:de: gbv:18-3-1187. 63-83.
- Kirişçi, K. (2014). Misafirliğin ötesine geçerken: Türkiye'nin "Suriyeli Mülteciler" sınavı, Brooking Enstitüsü& Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu, Ankara.
- Kirişçi, K. (2014) Syrian refugees and Turkey’s challenges: Going beyond hospitality.
- Koç, M.& Şahin, K. (2020) Göç ve çocuk: Türkiye özelinde Suriye örneği.
- Korkut, U. (2017). Applying the theory of discursive analysis to governance of forced migration. Middle East Journal of Refugee Studies, 2(2), 143- 160.
- Mamur Işıkçı, Y.(2017). Türkiye’de kamu politikası olarak 2000 yılı sonrası uluslararası göç yönetiminin analizi. Yalova Sosyal Bilimler Dergisi, 8(13), 25-47.
- MHP TBMM Grup Toplantıları:
http://www.mhp.org.tr/htmldocs/genel_baskan/konusmalari/mhp/Devlet_Bahceli_Konusmalari.html
- MHP 2015 Seçim Beyannamesi:
https://www.mhp.org.tr/usr_img/mhpweb/1kasimsecimleri/beyanname_1kasim2015.pdf
- MHP 2018 Seçim Beyannamesi:
https://www.mhp.org.tr/usr_img/_mhp2007/kitaplar/vaatler_bolumu_web.pdf
- Mandacı, N. ve Özerim, G.Ö. (2013). Uluslararası göçlerin bir güvenlik konusuna dönüşümü: Avrupa’da radikal sağ partiler ve göçün güvenlikleştirilmesi. Uluslararası İlişkiler Dergisi, 10(39) 105- 130.

- Miş, N. (2011). Güvenlikleştirme teorisi ve siyasal olanın güvenlikleştirilmesi, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/17786>
- Nurdoğan, A. K., Dur, A. İ.B.& Öztürk, M.(t.y.). Türkiye'nin mülteci sorunu ve Suriye krizinin mülteci sorununa etkileri, İş ve Hayat, 217-238.
- Övünç Öztürk , N.(2012). Avrupa Birliği temel haklar şartında yer alan sığınma hakkının tahlili. İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 3(2), 187-229.
- Özen, Z., Özatağan, G., Aksu Tanık, F., Kurt, H. (2021) Türkiye’de güvenlikleştirme söylem ve pratikleri: Bileşenler, işleyiş ve sonuçlar.
- Öztürk, F.(2001). Küreselleşmeve yeni dünya düzeni. Dış İşleri Bakanlığı Yayınları, Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi, 2, <https://www.mfa.gov.tr/kuresellesme-yeni-dunya-duzeni.tr.mfa>
- Rumelili, B.& Karadağ, S. (2017). Göç ve güvenlik. Toplum ve Bilim Dergisi, Sayı 140, s. 69-93.
- Sallan Gül, S. ve Kahya Nizam, Ö. (2021). Sosyal bilimlerde içerik ve söylem analizi. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 42(1), 181-198.
- Şahin, Ş. vd. (2018). Söylem analizi model önerisi, 752-760.
- Şemşit, S. (2018) Avrupa Birliği politikaları bağlamında uluslararası göç olgusu ve türleri: Kavramsal bakış, Yönetim ve Ekonomi, 25(1), 270-289.
- Şener, B.(2017). Savaş sonrası dönemde uluslararası göç olgusu ve ulusal güvenlik üzerindeki etkileri üzerine bir değerlendirme. Güvenlik Bilimleri Dergisi, 6 (1), 01-31.
- TCCB (2015) Türkiye İhracatçılar Meclisi Genel Kurulu Toplantısı <https://www.tccb.gov.tr/haberler/410/32776/turkiye-ortak-akil-cercevesinde-kurulmus-bir-koalisyonla-istikrar-ve-guven-iklimini-yeniden-tahkim-edebilir> Erişim Tarihi: 23.06.2022
- TCCB (2015) yılında Brüksel Stefanie Meydanı’nda Avrupalı Türk Demokratlar Birliği tarafından düzenlenen “Birlik, Huzur, Sevgi, Barış Buluşması” <https://www.tccb.gov.tr/haberler/410/35526/acik-kapi-politikamiz-devam-edecek> Erişim tarihi: 25.06.2022
- TCCB (2016). Somali 6. Yüksek Düzeyli Ortaklık Forumu, <https://www.tccb.gov.tr/haberler/410/39895/turkiye-suriye-meselesindeki-durusuyla-insanligin-onurunu-kurtarmistir.html> Erişim Tarihi: 26.06.2022

- Tahincioğlu, N. D. (2020). Avrupa'daki sağ popülist partilerin göçmen karşıtı söylemleri üzerine bir değerlendirme. Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 4(2), 282-291. DOI: 10.47140/kusbder.734832
- Taureck, R. (2006). Securitization theory and securitization studies. , Journal of International Relations and Development, 9: 53-61.
- Topal, A. H. (2015) Geçici Koruma Yönetmeliği ve Türkiye'deki Suriyelilerin Hukuki Statüsü, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 2 (1), 5-22.
- TRT Haber(2022) <https://www.trthaber.com/haber/gundem/bakan-soylu-suriyelilere-bayram-izni-verilmeyecek-674803.html> Erişim Tarihi: 22.04.2022
- Tuğsuz, N. & Yılmaz, A. (2015). Siyasi partilerin mülteci politikaları, Perspektif, Sayı: 106
- TUİÇ Akademi, Ed. (2021, Mayıs 1). Muhalefet partilerin göçmen politikaları, Göç Araştırmaları, <https://www.tuicakademi.org/muhalefet-partilerinin-gocmen-politikalari/> Erişim Tarihi: 28.08.2021
- Tuncel, G. & Ekici, E.(2019). Göçün Siyasal Etkisi: Suriyeli göçmenlerin Türkiye siyasetine etkisi. Birey ve Toplum Dergisi, 9(18), 49-72.
- Tüysüzoğlu, G. (2019). Kimliğin Güvenlikleştirilmesive İnsani Güvenlik: Irak Örneği, Avrasya Etüdları, s. 23-45.
- UNDP (1994). "Human Development Report 1994" file:///C:/Users/USER/Downloads/NHDR-1994-EN.pdf
- UNDP(2009). "Human Development Report 2009: Overcoming Barriers Human Mobility and Development", New York, 2009, http://hdr.undp.org/sites/default/files/reports/269/hdr_2009_en_complete.pdf, (Erişim Tarihi 3 Ağustos 2016).
- UNHCR, 2016 , Mülteci ve Göçmen: Sözcük Seçimleri Önemlidir. https://www.unhcr.org/cy/wp-content/uploads/sites/41/2018/02/UNHCR_Refugee_or_Migrant_TR.pdf
- UNHCR, (2019). <https://www.unhcr.org/tr/22075-dunya-capinda-gerinden-edilmis-kisi-sayisi-70-milyonu-gecerken-bm-multeciler-yuksekkomiseri-duruma-mudahale-icin-daha-guclu-bir-dayanisma-cagrisinda-bulunuyor.html>
- UNHCR, Küresel Eğilimler Raporu 2018, Erişim: <https://www.unhcr.org/5d08d7ee7.pdf>
- UNHCR, Küresel Eğilimler Raporu 2020, Erişim: <https://www.unhcr.org/tr/>

- UNHCR, Erişim: <https://www.unhcr.org/tr/29009-unhcr-world-leaders-must-act-to-reverse-the-trend-of-soaring-displacement.html>
- Wæver, O. (1995). "Securitisation and Desecuritisation", Ronnie D. Lipschutz (der.), On Security, New York: Columbia University Press, ss. 46-86.
- Van Dijk, A. T. (2001). "Critical Discourse Analysis", içinde The Handbook of Discourse Analysis (Ed. D. Tannen, H. E. Hamilton ve D. Schiffrin), First Edition, Blackwell Publishers, Oxford, UK.
- Wæver, O. (2003) 'Securitisation: Taking stock of a research programme in Security Studies' Unpublished Manuscript, <http://www.docstoc.com/docs/906178/securitization-diagram>.
- Wæver, O.(2008). "Toplumsal Güvenliğin Değişen Gündemi", Uluslararası İlişkiler, 5(18),s. 151-178.
- Weiss, G. & Wodak, R. (2003). Critical Discourse Analysis. Theory and Interdisciplinarity. New York: Palgrave Macmillan.
- Wolfers, A. (1952). National Security as an Ambiguous Symbol. Political Science Quarterly, 67 (4), 481-502.
- Yılmaz , A. (2014). Uluslararası göç: Çeşitleri, nedenleri, etkileri. Turkish Studies, International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 9(2), 1686-1705.
- Zafer Partisi(2021) <file:///C:/Users/USER/Downloads/Manifesto.pdf>
- 1951 Cenevre Konvansiyonu: <https://www.goc.gov.tr/kurumlar/goc.gov.tr/yonetmelikler/Sozlesmeler/Multecilerin-Hukuki-Durumuna-Iliskin-Sozlesme.pdf>
- 1967 New York Protokolü: <https://www.goc.gov.tr/kurumlar/goc.gov.tr/yonetmelikler/Sozlesmeler/MULTECILERIN-HUKUK-STATUSUNE-ILISKIN-1967-PROTOKOLU.pdf>
- Geçici Koruma Yönetmeliği: <https://www.goc.gov.tr/kurumlar/goc.gov.tr/evraklar/mevzuat/Gecici-Koruma.pdf>
- Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6458.pdf>

EKLER

EK 1. Tez Araştırma/ Anket/ Çalışma İzni/ Etik Kurulu İzni Talep Formu ve Onay Tutanak Formu

T.C			
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ			
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ			
TEZ / ARAŞTIRMA / ANKET / ÇALIŞMA İZİNİ / ETİK KURULU İZİNİ TALEP FORMU VE ONAY TUTANAK FORMU			
ÖĞRENCİ BİLGİLERİ			
T.C. NOSU			
ADI VE SOYADI	Kübra Şahin		
ÖĞRENCİ NO	20195013		
TEL. NO.			
E - MAIL ADRESLERİ			
ANA BİLİM DALI	Uluslararası İlişkiler		
HANGİ AŞAMADA OLDUĞU (DERS / TEZ)	Tez		
İSTEKDE BULUNDUĞU DÖNEME AİT DÖNEMLİK KAYDININ YAPILIP-YAPILMADIĞI	2021-2022 Bahar Dönemi		
ARAŞTIRMA/ANKET/ÇALIŞMA TALEBİ İLE İLGİLİ BİLGİLER			
TEZİN KONUSU	Tezin çatısını güvenlikleştirme kavramı oluşturmaktadır. Konu olarak Mersin'de ikamet eden 30 Suriyeli bireye Suriye göçünün güvenlikleştirilmesinin kendilerinde oluşturduğu etkinin analizi seçilmiştir.		
TEZİN AMACI	Güvenlikleştirme kavramının hedef toplum ve menşe toplum için ne anlama geldiğinin araştırılması ve literatüre katkı sağlamak tezin amacını oluşturmaktadır.		
TEZİN TÜRKÇE ÖZETİ	2011 Arap Baharı ile başlayan süreç insan hareketliliği konusunda en çok Türkiye'yi etkilemiştir. Uluslararası kuruluşların göçmen yükünü Türkiye'nin üzerine bırakması ilerleyen süreçte Türkiye'nin kendi bütünlüğünü korumak adına önlemler almasına zemin hazırlamıştır. Siyasi liderler de bu çerçevede göçü güvenlikleştirmek adına çeşitli		
ARAŞTIRMA YAPILACAK OLAN SEKTÖRLER/ KURUMLARIN ADLARI	Akdeniz Belediyesi Adanalıoğlu Çadirkenti; Mezitli Belediyesi Mersin Üniversitesi ve Üniversite Caddesi		
İZİN ALINACAK OLAN KURUMA AİT BİLGİLER (KURUMUN ADI- ŞUBESİ/ MÜDÜRLÜĞÜ - İLİ - İLÇESİ)			
YAPILMAK İSTENEN ÇALIŞMANIN İZİN ALINMAK İSTENEN KURUMUN HANGİ İLÇELERİNE/ HANGİ KURUMUNA/ HANGİ BÖLÜMÜNDE/ HANGİ ALANINA/ HANGİ KONULARDA/ HANGİ GRUBA/ KİMLERE/ NE UYGULANACAĞI GİBİ AYRINTILI BİLGİLER			
UYGULANACAK OLAN ÇALIŞMAYA AİT ANKETLERİN/ OLÇEKLERİN BAŞLIKLARI/ HANGİ ANKETLERİN - OLÇEKLERİN UYGULANACAĞI			
EKLER (ANKETLER, OLÇEKLER, FORMLAR, ... V.B. GİBİ EVRAKLARIN İSİMLERİYLE BİRLİKTE KAÇ ADET/SAYFA OLDUKLARINA AİT BİLGİLER İLE AYRINTILI YAZILACAKTIR)	1) (.....) Sayfa Ölçeği. 2) (.....) Sayfa Anketi. 3) (.....) Sayfa Formları. 4) (.....) Sayfa		
Kübra ŞAHİN	6/2/2022		
TEZ/ ARAŞTIRMA/ANKET/ÇALIŞMA TALEBİ İLE İLGİLİ DEĞERLENDİRME SONUCU			
1. Seçilen konu Bilim ve İş Dünyasına katkı sağlayabilecektir.			
2. Anılan konu faaliyet alanı içerisine girmektedir.			
1.TEZ DANIŞMANININ ONAYI	2.TEZ DANIŞMANININ ONAYI (VARSA)	ANA BİLİM DALI BAŞKANININ ONAYI	SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRÜNÜN ONAYI

Adı - Soyadı: Harun ARIKAN	Adı - Soyadı:	Adı - Soyadı: Ali Engin OBA	Adı - Soyadı: Murat KOÇ			
Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı:	Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı: Prof.Dr.			
Evrak Ash Enstitü müdürlüğünde ıslak imzalıdır.	İmzası:	Evrak Ash Enstitü müdürlüğünde ıslak imzalıdır.	Evrak Ash Enstitü müdürlüğünde ıslak imzalıdır.			
6/2/2022	 / / 20....	 / / 20.....	 / / 20...			
ETİK KURULU ASIL ÜYELERİNE AİT BİLGİLER						
Adı - Soyadı: Şehnaz ŞAHİNKARAKAŞ	Adı - Soyadı: Yücel ERTEKİN	Adı - Soyadı: Deniz Aynur GÜLER	Adı - Soyadı: Mustafa BAŞARAN	Adı - Soyadı: Mustafa Tefvik ODMAN	Adı - Soyadı: Hüseyin Mahir FİSUNOĞLU	Adı - Soyadı: Jülide İNÖZÜ
Unvanı : Prof. Dr.	Unvanı : Prof. Dr.	Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı : Prof. Dr.	Unvanı: Prof. Dr.	Unvanı : Prof. Dr.	Unvanı : Prof. Dr.
Evrak Ash Enstitü müdürlüğünde ıslak imzalıdır.	Evrak Ash Enstitü müdürlüğünde ıslak imzalıdır.	Evrak Ash Enstitü müdürlüğünde ıslak imzalıdır.	Evrak Ash Enstitü müdürlüğünde ıslak imzalıdır.	Evrak Ash Enstitü müdürlüğünde ıslak imzalıdır.	Evrak Ash Enstitü müdürlüğünde ıslak imzalıdır.	Evrak Ash Enstitü müdürlüğünde ıslak imzalıdır.
..... / / 20....	 / / 20....	... / / 20.....	 / / 20.....	... / / 20.....	 / / 20.....	 / / 20.....
Etik Kurulu Jüri Başkanı - Asıl Üye	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi
OY BİRLİĞİ İLE	☒	Çalışma yapılacak olan tez için uygulayacak olduğu Anketleri/Formları/Ölçekleri Çağ Üniversitesi Etik Kurulu Asıl Jüri Üyelerince İncelenmiş olup, / / 20..... - / / 20..... tarihleri arasında uygulanmak üzere gerekli iznin verilmesi taraflarımızca uygundur.				
OY ÇOKLUĞU İLE	☐					
AÇIKLAMA: BU FORM ÖĞRENCİLER TARAFINDAN HAZIRLANDIKTAN SONRA ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ SEKRETERLİĞİNE ONAYLAR ALINMAK ÜZERE TESLİM EDİLECEKTİR. AYRICA FORMDAKİ YAZI ON İKİ PUNTO OLACAK ŞEKİLDE YAZILACAKTIR.						

EK 2. Gönüllülük Onam Formu

Tarih: 06/06/2022

**ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ETİK KURULU**

BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

Bu formun amacı katılmanız rica edilen araştırma ile ilgili olarak sizi bilgilendirmek ve katılmanız ile ilgili izin almaktır.

Bu kapsamda "Türkiye'de Suriyeli Mülteciler Konusunun Güvenikleştirilmesi: Siyasi Parti Söylemlerinin Mersin'de Yaşayan Suriyeli Mülteciler Üzerinde Etkileri" başlıklı araştırma "Kübra Şahin" tarafından **gönüllü katılımcılarla** yürütülmektedir. Araştırma sırasında sizden alınacak bilgiler gizli tutulacak ve sadece araştırma amaçlı kullanılacaktır. Araştırma sürecinde konu ile ilgili her türlü soru ve görüşleriniz için aşağıda iletişim bilgisi bulunan araştırmacıyla görüşebilirsiniz. Bu araştırmaya **katılmama** hakkınız bulunmaktadır. Aynı zamanda çalışmaya katıldıktan sonra çalışmadan **çıkabilirsiniz**. Bu formu onaylamanız, **araştırmaya katılım için onam verdiğiniz** anlamına gelecektir.

Araştırmayla İlgili Bilgiler:

Araştırmanın Amacı: Hedef toplum ya da menşee toplum için güvenikleştirme kavramının ne anlama geldiğinin Suriyeli mültecilerle yapılan görüşmeler doğrultusunda araştırılması bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

Araştırmanın Nedeni: Güvenikleştirme kavramıyla ortaya çıkan siyasal söylemlerin Suriyeli mültecilerdeki etkisini anlayabilmek bu araştırmanın nedenini oluşturmaktadır.

Süresi: 1 ay.

Araştırmanın Yürütüleceği Yer: Mersin

Çalışmaya Katılım Onayı:

Katılmam beklenen çalışmanın amacını, nedenini, katılmam gereken süreyi ve yeri ile ilgili bilgileri okudum ve gönüllü olarak çalışma süresince üzerime düşen sorumlulukları anladım. Çalışma ile ilgili ayrıntılı açıklamalar yazılı ve sözlü olarak tarafıma sunuldu. Bu çalışma ile ilgili faydalar ve riskler ile ilgili bilgilendirildim.

Bu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının (Islak imzası ile***)

Adı-Soyadı:

İmzası***:

Araştırmacının

Adı-Soyadı:

e-posta:

İmzası:

EK 3. Derinlemesine Mülakat Bilgilendirme Formu

Mersin’de ikamet eden Suriyeli mültecilerle derinlemesine mülakat yapabilmek için yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Yarı yapılandırılmış form için sorular önceden hazırlanmıştır. Söz konusu form, Mersin’de ikamet eden Suriyeli mültecilerin güvenlikleştirilen kavramlar doğrultusunda siyasi söylemlerden ne derece etkilendiklerini ölçme amacı taşımaktadır. Yapılan görüşmeler, uluslararası ilişkiler literatürüne katkı sağlamayı hedefleyen bilimsel çerçevededir. Bu görüşmelerde kimliğinizi açığa çıkaran bilgiler istemeyecektir ve kullanılmayacaktır. Katkılarınız için teşekkür ederim.

Kübra Şahin

EK 4. Yarı Yapılandırılmış Form Kullanılarak Gerçekleştirilen Derinlemesine Mülakat Soruları

Görüşmeye katılan Suriyeli mültecilerin cinsiyeti, yaşı, etnik kökeni, eğitim durumu, mesleği, gelir düzeyi ve medeni durumu, ayrıca Türkiye vatandaşlığı alıp almadıkları not edilmiştir.

1. Kaç yıldır Mersindesiniz?
2. Mersin'i tercih etme nedeniniz nedir?
3. Türkiye ile ortak kimliğe sahip olduğunuzu düşündüğünüz için mi Türkiye'yi seçtiniz?
4. Siyasal parti liderleri sizleri tanımlarken çeşitli söylemler tercih etmekte. ‘‘Mülteci, sığınmacı, muhacir, kardeş..’’ En çok tercih edilen kullanım da ‘misafır’ kullanımı. Siz Türkiye’de misafır misiniz?
5. Türkiye’de Suriyelilere vatandaşlık verilmesi siyasal parti liderleri arasında tartışma konusu oldu. Suriyelilere vatandaşlık verilmesi Türk kimliğinin zaman içinde zedeleneyeceği ve bunun bir seçmen politikası olduğu belirtildi. Sizin Türk vatandaşlığınız var mı? Yoksa Türkiye vatandaşlığı almak ister misiniz? Neden?
6. 2022 Razaman Bayramı’nda gelen yasakla ülkenize gidebildiniz mi?
7. Kaçak yolla gelenler için sınırlardan geçmek kolay oldu mu?
8. Sınırlardan geçişte karşılaştığınız zorluklar nelerdi?
9. Suriyelilerin Türkiye’de çeşitli ödemelerden muaf tutulduğu ve bunun Türk ekonomisine zarar verdiği belirtilmekte. Ödemelerden muaf tutuluyor musunuz?
10. Yeni anayasa ve serbest seçimin gerçekleşmesi ile beraber ülkenize dönüşünüz olur mu?
11. Suriye’de güvenli bölgeler oluşturdukça ülkenize dönüş gerçekleştirir misiniz?
12. Suriyenin yeniden inşası ile Suriye’ye dönüş mümkün mü?
13. Suriye krizi karşısında Türkiye’nin size karşı tutumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?
14. Türkiye’yi tercih etme sebebiniz nedir? Bu tercihinizin Türkiye’nin ‘açık kapı politikası’ uygulamasıyla bağlantısı var mıdır?
15. Türkiye’nin Suriye’deki tedbirlerini güvenli bölge oluşturma söylemine dayanarak nasıl değerlendiriyorsunuz?

16. Suriye'nin tehlikeli ve girilmemesi gereken bir yer olduğunu belirterek bazı siyasi liderler tarafından “Ortadoğu ve Suriye bataklığı” söylemi kullanılmakta. Bu kullanım hakkında düşünceniz nedir?
17. Medyada sizlerle ilgili dolaşan haberlerde “Suriyeliler Suriye'ye”, “Suriyeliler Türkiye için tehlike.” gibi haberler dolaşmakta. Bu haberler karşısında Türk çevrenizin size karşı yaklaşımında değişiklik oldu mu?
18. Yabancılar yüzünden demografik yapımızın bozulacağı, yabancıların terörizmle ilişkilendirilmesi ile topraklarımızın tehlikede olduğu bazı siyasiler tarafından sıkça vurgulanmakta. Türkiye için tehdit misiniz?
19. Türkiye’de bir siyasi lider sizlerden bahsederken ‘örtülü istila’ söylemini tercih ediyor. Bu söylem Türk topraklarının sizler tarafından istila edildiği ya da edileceği anlamını taşıyor. Türk halkında bir bölümü bu söylemleri kabullenip kendi geleceği adına korkuyor. Bu konuda görüşünüz nedir?
20. İktidara gelince Suriyelileri Türkiye’den geri Suriye’ye göndereceğini açıklayan liderler var. Bu mümkün mü?
21. Türkiye’deki iktidar partinin sizlere yaklaşımını nasıl değerlendiriyorsunuz?
22. Ana muhalefet partinin szilere yaklaşımı için ne düşünüyorsunuz?

Diğer Sorular

1. Suriye’de savaş nasıldı?
2. Savaşta nelere tanık oldunuz?
3. Yakınıınızdan birini kaybettiniz?
4. Esad nasıl bir yönetici?
5. Savaşın başlangıcını nasıl değerlendiriyorsunuz?
6. İdlib nasıldı oradan ayrıldığınızda?
7. Çocuğunuz var mı?
8. Suriye halklarının biraraya gelmesi mümkün mü?
9. Halklar biraraya gelirse Suriye’ye dair çözüm bulunur mu?

EK 5. Görüşme Dökümleri

K1. Kadın, 38, Öğretmen, Orta Düzey Gelir, Arap

Kaç yıldır Mersindesiniz?

10 yıl oldu.

Suriye’den gelenler için Türkiye’de tanım bulmak hep zor oldu. Misafir, mülteci, sığınmacı, geçici korunanlar... Bu durum, siyasal parti liderlerinin sizlere bakışını dolayısıyla da seçmenin bakışını şekillendirdi. Bu kullanımlardan en çok tercih edileni ise ‘misafir’ kullanımı. Siz Türkiye’de misafir misiniz?

Hayır, öyle görmüyorum. Misafir olmak kısa bir süre için geçerlidir, 10 yıl misafir olunmaz. Bu durumda misafir söylemi benim için bir şey ifade etmiyor. Çok nadir kendimi burda yabancı hissediyorum. Onun dışında hep buralıymışım gibi hissediyorum.

Mülteci ya da sığınmacı söylemlerinden kendiniz için kabul gördüğünüz oldu mu peki?

Hiçbirini kabul etmiyorum aslında. Ben kendimi daha çok bu ülkenin bir vatandaşı olarak görüyorum. Hatta daha önce Suriye’ye bayram ziyareti için gittim. Kendimi orada misafir gibi hissettim ve buraya geri dönmeyi istedim hep.

Bu bayram gidebildiniz mi peki? (2022 Ramazan Bayramı)

Gitme ihtiyacı hissetmedim.

Türk vatandaşlığınız var mı?

Evet, var.

Türkiye’de Suriyelilere verilen vatandaşlık çok fazla gündem oluyor ve konuyla ilgili yanlış bilgiler ortada dolaşabiliyor. Türk vatandaşı olmak size ne hissettirdi?

Ben kendimi bu ülkenin vatandaşı olarak görüyordum zaten. Türk kimliği almanın etkisi bu nedenle olmadı bende. Burayı vatandaşlık almadan önce de vatanım gibi kabul etmişim yani.

Türk vatandaşı olmanız çevrenizdeki Türklerin size olan yaklaşımını değiştirdi mi?

Hayır. Onların davranışını önce ya da sonra diye ayıramam. Hep iyiydiler çünkü bana karşı. Ama bazı kesimlerde durum farklı. Burda Suriyeliler bir çok haksızlıkla karşılaşıyorlar. Birincisi çalışsalar bizim milletimize iş kalmıyor diyorlar, ucuza çalışıyorlar deniyor. Suriyeliler de ister daha az saat ve sigortalı çalışmak, insan gibi

yaşamak. İkincisi çalışmasalar bizim vergimizle yaşıyorlar deniyor ve zaten çalışmasalar yaşamlarını sürdüremeyecekler. Yani Suriyeliler ne yaparsa yapsınlar hep suçlu olacaklar böyle düşünen insanların gözünde.

Yeni bir anayasa ve serbest seçim mümkün mü Suriye için peki?

Serbest seçim olamaz çünkü Suriye meselesinde çok farklı dış güçler rol alıyor.

Bunlar gerçekleşirse ülkenize geri döner misiniz?

Serbest seçim gerçekleşmeyeceği için bizim dönüşümüzde zor olur.

Suriye krizi karşısında diğer ülkelere kıyasla Türkiye'nin sizlere karşı tutumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bizim için Türkiye Cumhuriyeti savaştan önce de kardeş ülkeydi ve hala da öyle. Bu savaşta bunun böyle olduğunu daha çok gördük. Mesela Arap ülkelerinin çoğu Türkiye'nin yaptığını yapmadı, hatta yarısını bile yapmadı.

Türkiye'yi tercih etme sebebiniz nedir? Bu tercihinizin Türkiye'nin 'açık kapı politikası' uygulamasıyla bağlantısı var mıdır?

İlk olarak sınır güvenliği açısından en yakın ülke Türkiye olduğu için burayı tercih ettim. Diğer sınır ülkelerimizde zaten güven yoktu. Mesela Lübnan ve Irak gibi Avrupa konusuna gelince.. Beni aradılar UN'den, Kanada'ya gitmek için, ben gitmek istemedim. İstemedim çünkü bizim kültürümüz Türk kültürüne yakın bir ülke. Bizim gibi müslüman bir ülke.

Güven ve huzur söyleminin sizde oluşturduğu çağrışımlar nelerdir diye sorsam.

Güven ve huzurun gerçekleşmesi zikredilen bölgelerdeki bütün grupların tek bir yere bağlı olmasıyla olabilir. Yani Türkiye için iyi bir etki oluşturabilir. Aksi takdirde huzur ve güven zaten söz konusu değil. Huzur ve güven için sivillerin ellerinden silahların alınması gerekiyor çünkü bu terör eylemini artırıyor. Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı Harekatları'nın olduğu yerlere nüfus merkezleri yapılmalı.

Türkiye'nin Suriye'deki tedbirlerini güvenli bölge oluşturma söylemine dayanarak nasıl değerlendiriyorsunuz?

Güven, Türkiye'nin bütün bölgeyi kontrol altına almasıyla sağlanacaktır. Artı olarak bölgedeki bütün müesseseleri yönetmesi ile olacaktır. Ve ayrıca askeri bir bölge olmaktan çıkıp sivil bölgeye dönüşüm gerekmektedir. Bunu da Türkiye sağlayabilir.

Türkiye'de Suriyelilerin birçok ödemeyi gerçekleştirmedikleri söyleniyor. Ekonomik güvenlikleştirmeden bahsediliyor. Türkiye'de çeşitli ödemelerden muaf tutulduğunuz söylemlerinde doğru olan nedir?

Bu söylemler doğru olsaydı biz zaten öyle yaşamayı kabul etmezdik. Ödemelerden muaf tutulsaydık kendimizi iyi hissetmezdik. Biz kimseye yük olmak istemeyiz.

“Suriye’ye silah gönderdiler Müslümanlar birbirini öldürsün diye. Niye gönderdin kardeşim sen? Senin Suriye bataklığında ne işin var, Ortadoğu bataklığında ne işin var.” gibi bir açıklaması var Türkiye’deki ana muhalefet parti liderinin.“Ortadoğu ve Suriye bataklığı” söylemi hakkında düşünceniz nedir?

Sayın Kılıçdaroğlu, Sayın Tayyip’in yerinde olsaydı kesin aynı şeyi yapardı ama farklı yöntemler kullanırdı. Esad’la iş birliği yapmak gibi.

Medyada sizlerle ilgili dolaşan haberlerde “Suriyeliler Suriye’ye”, “Suriyeliler Türkiye için tehlike.” gibi haberler dolaşmakta. Bu haberler karşısında Türk çevreniz size karşı yaklaşımında değişiklik oldu mu?

Ben 10 yıldır buradayım. Artık beni Suriyeli ya da Türk vatandaşı diye ayırarak bana yaklaşmıyorlar. O yüzden ben kendi adıma bir değişiklik olmadığını söyleyebilirim.

AKP’nin Suriyeli göçmen politikasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

AKP her zaman kendi vatandaşlarıyla Suriyelileri entegre etmeye çalıştı.

Kalıcı olmanızı mı istiyor bu durumda sizce?

Bilmiyorum ama zararımız olmadığını biliyor olabilir.

K2. Kadın, 34, Şirket Çalışanı, Orta Düzey Gelir, Suriye Türkmeni

Ne zamandır Türkiye’desiniz?

Yaklaşık 10 yıl oldu.

Geldiğiniz ilk andan itibaren Mersin’de mi yaşadınız?

Hayır. Önce Gaziantep’te yaşadım, sonra Mersin’e geldim.

Akrabalarınız var mıydı burada?

Evet. Önceden de gelip gidiyorduk. Akrabalarımız o zaman da vardı yani.

Türkiye’de sizlerden bahsedilirken çeşitli söylemler tercih ediliyor. Bu söylemler sizlere bakış açısını şekillendirmede etkili oluyor. Örneğin ‘misafir’ söylemi tercih edildiğinde Türkiye’de kalıcı olmadığınız vurgusu yapılıyor. ‘Mülteci’ denildiğinde ya da ‘muhacir’ benzetmesi yapıldığında farklı anlamlar içeriyor. Siz Türkiye’de misafir misiniz?

Bu soruyu Türkiye’ye geldiğim ilk zamanlar sorsaydınız cevabım ‘evet’ olurdu. Türkiye’ye daha önce geliyordum ama burada kalıp Suriye’ye, evime geri dönüyordum. Bu sefer farklıydı, gelmişim ve belki de bir daha hiç

dönemeyecektim. Çok farklı, tarifsiz bir duyguydu. Ama zaman geçtikçe buraya, buradaki yaşantıma alıştıkça kendimi misafir olmaktan çıkarmıştım. Zaten 10 yılı geride bıraktığım bu durum artık misafirlik olmazdı. Kendimi misafir gibi hissetmiyorum yani.

Mülteci ya da sığınmacı gibi peki?

Hukuken statümüz bu değil. Ama mültecilik koşullarına sahiptik. Belki yine en başta kendimi misafir hissetmiş olmama benzer şekilde, sığınmacı olarak gördüğüm zamanlar da olmuştur.

Vatandaşlığınız var mı peki?

Evet var.

Vatandaşlık almak nasıl hissettirdi?

4 yıldır Türk vatandaşım. Belki de kendimi misafir ya da sığınmacı ya da başka bir şey gibi hissetmemiş olmam vatandaşlık almama da bağlı olmuş olabilir. Vatandaşlık almak güven veriyor insana. Bu toprakların bir parçasıyım, burası da benim vatanım diyor insan. Yani ben öyle görüyorum en azından.

Türkiye’de bazı siyasi liderler Suriyelilerin Türkiye’deki ödemelerinden muaf tutulduklarını iddia etmekte. Buradaki ödemelerden muaf mısınız? Ya da muaf tutulduğunuz ödemeler var mı?

Yani sormak isterim. Benim telefon faturamı neden Türkiye ödesin? Kullandığım elektriği, suyu neden ödesin? Bunu akıl mantık alıyor mu? Evet hastane ödemelerinden, ilaç ödemelerinden muafız ama bunun karşılığı Türkiye’ye zaten verildi ya da veriliyor. Daha da kötüsünü söyleyeyim bize hakkımız da verilmiyor. Birçok işte daha az ücret alıyoruz bir Türk vatandaşına göre. Ya da ev kirasına bir Türkün ödediğinden daha fazla ödeme yapabiliyoruz. Mağduriyetimizden adaletsizlik doğuyor çoğu zaman.

“Suriye’ye silah gönderdiler Müslümanlar birbirini öldürsün diye. Niye gönderdin kardeşim sen? Senin Suriye bataklığında ne işin var, Ortadoğu bataklığında ne işin var.” gibi bir açıklaması var Türkiye’deki ana muhalefet parti liderinin. **“Ortadoğu ve Suriye bataklığı” söylemi hakkında düşünceniz nedir? Suriye bir bataklık mı? Türk halkı tedirgin olmalı mı?**

Suriye, evet bir bataklıktı. Adeletsizliğin olduğu, devletlerin yer altı kaynaklarına ulaşmak için kullandığı bir hedef tahtasıydı Suriye. Dolayısıyla bataklık söylemine bu noktada karşı durmak mümkün değil. Ama Türkiye için tehdit değil.

Neden?

ABD ve Rusya arasında yaşıyor her şey.

Son zamanlarda bir de şu söylemi duyduk: ‘Örtülü istila’. Yani Türk topraklarının sizler tarafından istila edildiği ya da edileceği anlamını taşıyor. Türk halkının bir bölümü bu söylemleri kabullenip kendi geleceği adına korkuyor. Bu konuda görüşünüz nedir?

Bizim niyetimiz ne bir yeri istila etmek ne de o toprakların vatandaşının yerine geçmek. Bizim derdimiz yaşamaktı. Düşünün Akdeniz yolculuğuna çıkan mültecileri. Ölüm yolculuğuna çıkıyorlar. O yolda öleceklerini bile bile. Avrupa’yı istilaya mı gidiyorlar? Hayır. Bu da böyle bir şey.

Bu söylemlerin Türk çevrenizde etki oluşturduğunu düşünüyor musunuz?

Elbet bazılarında etkisi vardır. Ama okuyan, bilen, araştıran da yoktur.

Türkiye’deki iktidar partinin sizlere yaklaşımını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Her zaman insani değerleri ön planda tuttuklarını düşünüyorum.

Ana muhalefet için peki?

Bizi bu topraklarda barındırmamak için her şeyi yapabilirler diye düşünüyorum.

K3. Kadın, 38, Öğretmen, Orta Düzey Gelir, Arap

Türkiye’ye geledi kaç yıl oldu?

9 yıl.

Türkiye’yi tercih etme nedeniniz nedir?

Ben Halep’liyim. Türkiye ile Halep çok yakın. Arap ülkelerini tercih etmedik. Çünkü Arap ülkeleri bizi istemediler. Vize şartı uyguladılar, oturma izni getirdiler, bir sürü şey istediler. Zaten ‘Suriyeliyim’ dediğinizde hiç iyi yaklaşmıyorlardı, direkt almıyorlardı yani. Bir akrabamız önce Türk vatandaşı oldu sonra Kuveyt’e gitti. Çok iyi karşılandı. Ama başlangıçta Suriyeli olarak gitseydi Kuveyt’e almazlardı bile.

Mersin’i tercih etme nedeniniz nedir?

İlk zamanlar eşim(vefat eden)ve çocuklarım ile Antep’e geldik.Fakat orada kira çok fazlaydı. Mersin’de akrabalarımız vardı. Kardeşim Mersin’e gelmişti. Mersin’de kiraların daha uygun olduğunu söylemişlerdi. Biz de o nedenle Mersin’e geldik.

Suriye’de savaş nasıldı?

Suriye’deki savaş anlatmak kelimelerle olmaz. Ne kadar anlatırsam anlatayım kelimeler ifade etmeye yetmez. Bizim Suriye’de rahat bir yaşantımız vardı. Eşim memurdu, ben çalışıyordum. Sonra her şeyimizi kaybettik. Çok şükür bizlere bir şey olmadı ama evimiz, eşyalarımız her şeyimiz yerle bir oldu. Çok zor günlerdi.

Nelere tanık oldunuz?

Halep'te savaş 2012' de başladı. Ev denen şey yoktu artık Suriye'de. Halep'te yoktu yani, kalmamıştı. Mesela biz 5. katta oturuyorduk. Yan camiye bomba atmışlardı. Bomba sesi hiç anlatabileceğim bir ses değil. Böyle bir gürültü olamazdı. Oğlum o zamanlar 5 yaşındaydı. Battaniye ile kulaklarını kapatmıştı. Nedeni sorduğumda, 'Artık ses duymaktan çok korkuyorum.' dediğini hatırlıyorum. Sadece bomba da değildi attıkları. Başka şeyler de atılıyordu. Ne olduğunu bilmiyorum ama atılanların sadece bomba olmadığını biliyorum.

Yakınıınızdan birini kaybettiniz mi?

Eşim bombada yaralandı iki kez ama çok şükür bir şey olmamıştı. Eşimi sonra Türkiye'de iş kazasında kaybettim. Komşularım öldü. Bir komşum vardı. Kadın hamileydi, eşi ve iki çocuğu vardı. Bomba patladığında hamile komşum, karnındaki bebeği, iki çocuğu öldü. Eşi ölmedi ama ölse daha iyi olurdu. O kadar kötü durumda kaldı.

Zor süreçlerden geçip Türkiye'ye geliyorsunuz. Peki burada, Türkiye'de kendinizi misafir gibi hissettiğiniz oldu mu?

Hissettim. Önceden hissettim hatta oraya, Suriye'ye dönmek istedim. İlk zamanlar yani. İkinci eşim Türk. Özellikle onunla beraber kendimi hiç misafir gibi hissettiğim olmadı.

Türk komşularınız size nasıl davrandı peki?

Her millette olduğu gibi Türkler arasında da iyi olanlar var kötü olanlar var. Başlangıçta bize iyi davrandılar. Fakat daha sonra televizyonlarda, internette bizleri kötüleyen haberler çıktıkça çıkan haberlere inanıp bize kötü davranmaya başladılar. Neden ülkemizi bırakıp savaşmadığımızı soruyorlar. Bizi vatanını bırakıp gelenler olarak görüyorlar. Rusya, Esad, ABD hepsi oradayken elimize silah alsak sonucumuz olur muydu, olmazdı. Onlara da bir şey diyemiyorum, haklılar fakat her Suriyeli de bir değil. Bizde de iyi olan var kötü olan var. Fakat hepimizi bir tuttular. Ama şunu da söylemem gerekir. Ben Türklerin çok yardımını gördüm. Hepsinden Allah razı olsun.

Esad nasıl bir yönetici?

Önceden babası Suriye'yi yönetiyordu. Sonra bu geldi. Biz çalışan, gelir durumu Suriye'de iyi olanlardık. O yüzden bize göre yolundaydı her şey.

Savaşın başlangıcını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Millet ‘Esad’ı istemiyoruz.’ dedikçe, Esad’da kendini istemeyen herkesi düşman olarak gördü. ‘Bizi istemeyenleri Suriye’ye Türkler gönderdi.’ demeye başladı. Türkiye’yi suçladı. Bu sefer Türkiye’ye düşman oldu. Önceden severdi aslında Türkiye’yi de Tayyip Erdoğan’ı da. Bir kez hanımıyla gelmişti Tayyip Erdoğan Suriye’ye. O zamanlar çok iyilerdi. Nasıl ki savaş başladı, Esad düşman oldu hem Türklere hem Tayyip Erdoğan’a hem de Türkiye’ye.

Türk vatandaşlığınız var mı?

İkinci eşim Türk, bebeğim doğdu. 7 aylık bebeğim var, o da Türk vatandaşı. Benim de diğer çocuklarımın da vatandaşlığı olsun isterim. Başvuruda bulunacağız zaten. Çünkü vatandaşlığım olursa her şey daha kolay olacak. Çocuklarımın eğitim hayatı daha kolay olacak.

Peki Suriye’de her şey yoluna girerse döner misiniz?

Başlarda olsaydı evet ama artık dönmem. Hem nereye nasıl dönelim. Ev yok, hastane yok, elektrik yok, su yok, okul yok. Nasıl dönelim?

Sınırlar açıldığında Türkiye’ye geçişiniz rahat oldu mu?

İlk eşim gelmek istedi. Türk askerleri izin vermediler. Eşim döndü. Sonra yeniden denedi, bu kez geçti. Biz Suriye’de kaldık ama. Sonra Suriye’deki şartlara dayanamayınca eşimin yanına geldik. Kolay olmadı ama.

Türkiye’de Suriyelilerin ödemelerden muaf tutulduğu söylenerek toplum içinde gerilim oluşabiliyor. Ödemelerden muaf mısınız?

Kesinlikle doğru değil.

Doğrusu ne?

Kira, elektrik, su, her şeyin faturasına ödeme yapıyoruz. Şimdi eşim Türk o yapıyor ama. Önceden de biz yapıyorduk. Hatta daha kötüsü mesela Türke ev kirası 1000 lira diyorlarsa Suriyeliye 1500 lira diyorlar. Sadece çok fakir olanlara ve kalabalık ailelere yardım ediliyor. Bu yardımı almak için de gerçekten çok kötü şartlarda olmanız gerekiyor.

Tayyip Erdoğan’ın size yaklaşımını nasıl buluyorsunuz?

Onu çok seviyorum. O bize insana yakışır şekilde davrandı. O, Allah’tan korkan, merhametli biri.

Sizce Kemal Kılıçdaroğlu sizlere nasıl yaklaşıyor?

Önce şunu söylemek istiyorum Bizler Tayyip Erdoğan’a bir şey olursa ya da yerine başkası geçerse diye çok korkuyoruz. Çünkü diğer liderler bizi buradan göndereceklerini söylüyorlar sürekli ve bizlerde bu korkuyla yaşamak durumunda

kalıyoruz. Bizler Suriye'ye dönsek ne yaparız hiç bilmiyoruz. Orada bize ait hiçbir şey yok artık.

K4. Kadın, 57, Ressam, Üst Düzey Gelir, Arap

Kaç yıldır Mersin'desiniz?

Önce Urfa'daydık. Akrabalarımız ordaydı. Sonra buraya geldik. 4 yıldır da burdayız.

Çocuğunuz var mı?

4 çocuğum var. İkiisi yurt dışında. Almanya'dalar, Orada biri tıp okuyor, biri mühendislik okuyor. Burda bir çocuğum var eczacılık okuyor. Biri de liseye gidiyor.

Komşularınız size karşı nasıl davranıyor?

Çok iyiler. Aslında Urfadayken daha iyiydiler. Burdayken biraz değişti durum ama genel olarak iyiler.

Nasıl değişti sizce?

Bazen istenmiyormuşuz gibi hissettirenler oluyor. Bakışıyla, sözüyle. Öyle yani.

Kendinizi burada misafir gibi hissettiriyor mu bu durum?

Hayır, hissetmiyorum. Geçen günlerde oğlum Avrupa'dan geldi. Burda cami var, camiye görünce mutlu oldu. Bizim Türkiye ile ortak değerlerimiz var. Dini değerlerimiz var.

Türkiye Hükümeti size göre nasıl?

Ben seviyorum Türk Hükümetini. Bzilere karşı çok iyi çok merhametli davrandı. Bizi savaşta bırakmadı.

Türk vatandaşlığınız var mı?

Hayır, yok.

Olmasını ister misiniz?

İsterim. Çünkü diplomam olmasına rağmen çalışamıyorum. Türk vatandaşı olsam çalışabilirim. Daha önce başvuruda bulundum fakat kabul etmediler. Kabul edilmeme nedenini de söylemediler.

Eşiniz nerde?

Eşim Suriye'de. Rahat giriş çıkış yapabiliyor. Yanımıza gelip gidiyor.

Siz nasıl geldiniz?

Yasal yolla geldim ben. Vize ile yani.

Sınırlardan yasal olmayan geçiş ile bilginiz var mı peki?

Savaş başladığında geçişlerde daha esnek davranıldığını duyuyorduk. Sonrasında daha zor olmuş. Sınırlardan kolay geçişe izin verilmemiş. Yani biz öyle biliyoruz.

Türkiye’de Suriyelilerin bir çok ödemeden muaf tutulduğu söyleniyor. Haberlerde dolaşıyor. Buradaki ödemelerden muaf mısınız peki?

Hayır değiliz. Her şeye ödeme yapıyoruz.

Türkiye’de şöyle bir haber dolaştı: ‘Suriyeliler birgün Türkiye’yi ele geçirecek.’ Bunun hakkında görüşünüz nedir?

Biz savaştan kaçtık geldik, Türkiye’yi ele geçirmeye değil. Çocuklarım var benim. Okuyabilsinler diye geldim.

Türkiye’deki iktidar parti hakkında görüşünüz nedir?

Erdoğan, hem kendi milleti için hem bizim milletimiz için çok iyi bir isim.

Size karşı ayrımcılık yapan partiler var mı sizce?

Var, tabi. Bizi sürekli kötüleyenler var. Bazı Türkler de inanıyor buna.

Suriye’ye dönme düşünceniz var mı?

İyi olursa giderim ama iyi olması mümkün değil. Esad’ın askerleri hırsızlık yapıp her şeyimizi alıyorlar. Böyle olursa nasıl dönelim ki?

K5. Kadın, 29, Mimar, Orta Düzey Gelir, Arap

Kaç yıldır Mersindesiniz?

8 yıldır.

Siz buraya geldiğiniz zaman savaşın 3. yılı bitmek üzereydi yani.

Evet. Çok kötü günlerdi. Bombalar üstümüzdeydi. Sabaha yaşayacak mıyız acaba diye düşünerek uyuyorduk. Sabah oluyordu. Sokaklarda genç, yaşlı, çocuk cesetleri. Yıkılan evler, dükkanlar, parçalanmış evler ve anlatmanın mümkün olmadığı bir sürü şey.

Türkiye’ye nasıl geldiniz?

Kaçak yolla geldik.

Kolay oldu mu peki?

Hayır, hiç olmadı. İlk bir yıl yani savaşın başladığı ilk bir yılda sınırlardan geçmek kolaydı fakat sonrasında kolay olmadı. Biz birkaç kez denedik, olmadı. Sonunda başarabildik.

Türkiye’de yolunda gitti mi her şey?

İlk geldiğimiz zamanlar zordu. Sonra sonra alıştıkça yoluna girdi, kolaylaşmaya başladı. Başka bir dil, başka bir kültür.

Son zamanlarda Suriyeliler Türkiye'nin en önemli gündem maddelerinden biri. Suriyelileri kötüleyen partiler var, Suriyelilere destekçi olanlar var. Bu konuda görüşünüz nedir?

Okuyorum, takip ediyorum haberleri. Yanlış buluyorum. Biz savaştan kaçtık, ölümden kaçtık. Defalarca ölüm tehlikesi atlattık. Kimseye zararımız yok. Her milletin iyisi kötüsü olur.

Türk vatandaşlığınız var mı?

Var.

Kaç yıldır Türk vatandaşısınız?

4 yıldır Türk vatandaşıyım.

Sizlere vatandaşlık verilmesine karşı olan siyasi liderler var Türkiye'de. Bu konuda fikriniz var mı?

Şunu sormak isterim hem Türk vatandaşı olup hem başka ülkenin vatandaşlığını alan hiç Türk yok mu? Var. Bize verilince mi kötü oluyor. Okuyoruz diyelim, vatandaşlığımız olmayınca iş bulmamız neredeyse imkansız oluyor. Mesleğimizi yapmamız çok zor oluyor.

Türk vatandaşı olmak ne hissettirdi?

Türkiye'yi anavatanım gibi hissettim.

İktidara gelince sizleri Türkiye'den geri Suriye'ye göndereceğini açıklayan liderler var. Bu mümkün mü?

Hukuk denen şey buna imkan tanırorsa mümkün. Ama bu da çok yanlış. İnsanları tekrar savaşa gönderme korkusuyla yaşatmak iyi bir şey değil.

Suriye'de her şey bir gün düzelir mi?

Bunca yıl düzelmemiş daha da kötüye gitmiş bundan sonra nasıl düzelecek, tabiki düzelmeyecek. Yani düzelse de düzelmese ben zaten dönmem. Orayı ziyaret ederim ama geri buraya dönerim.

Siyasette kötü anıldığınız zamanlar Türk komşularınızın size yaklaşımı nasıl oluyor?

Yani iyi davranan da oluyor, haberlere inanıp bizi dışlayanlarda oluyor. Şunu unutuyorlar. Biz eğlenerek gelmedik buraya, ölümün eşiğinden dönüp şansa yaşayarak geldik.

Türkiye'de birkaç siyasi lider sizin Türkiye'de hiçbir ödeme yapmadığınızı ve Türk vatandaşlarının hakkını yediğinizi ileri sürüyor. Bu doğru mu peki?

Böyle bir şey mümkün değil. Ben Suriye vatandaşıyken de her şeye ödeme yapıyordum Türk vatandaşı oldum yine ödeme yapıyorum. Sadece hastaneler ücretsiz bakıyordu bize.

K6.Kadın, 24, Ekonomist, Orta Düzey Gelir, Arap

Türkiye'ye gelişiniz nasıl oldu?

Biz annemle yasal yolla geldik.

Sınırlardan kaçak geçişle ilgili bilginiz var mı?

Başlangıçta Tüürk askerleri daha esnek davranıyorlarmış sonrasında daha katı olmuş. Akrabalarımızdan böyle duyduk yani.

Suriye'yi anlatmanızı istesem nasıl anlatırsınız?

Suriye çok tehlikeliydi. Aklınıza gelebilecek her şeyi gördük. Mesela bombalar bizim evimizi yıktı ve yıkılan evin altında kaldık ailemle. Bizi topraktan çıkardılar.

Sizce Esad nasıl biri?

Çok kötü bir insan.

Burada misafir gibi hissediyor musunuz?

Hayır, hissetmiyorum. Zaten Türk vatandaşıyım ben.

Kaç yıldır vatandaşlığınız var?

4 yıl oldu.

Nasıl oldu?

Mersin Üniversitesi'nde okuduğum dönemde vatandaşlık verildi. 1 buçuk yıl sürdü tüm işlemleri.

Nasıl hissettiriyor Türk vatandaşı olmak?

Vatandaş olduğumu bilenler daha iyi davranıyorlar. Mesela okuldayken Türk vatandaşı olduğumu söylediğimde yaklaşımları farklı oldu.

Neler değişti Türk vatandaşı olmanızla birlikte?

Mesela önceden hastanelere para ödemiordum. Şimdi Türk vatandaşıyım, bir Türk vatandaşı hastanede hangi ödemeleri yapıyorsa ben de aynı ödemeleri yapıyorum.

Mesela size vatandaşlık verilmesine karşı bir grup var Türkiye'de. Bununla ilgili bir şey söylemek ister misiniz?

Türk Hükümeti zaten her Suriyeliye vatandaşlık vermiyor. Mesela ben Türk üniversitesinde öğrenciyim diye bana vatandaşlık verildi. Ailemden başka kimsenin vatandaşlığı yok. Ya da şirketin oluyor, öyle vatandaşlık alıyorsun.

Türk vatandaşları size nasıl davranıyor?

Her yerin iyisi var kötüsü var. Ama çok iyi davrananlar var.

Gittiğiniz herhangi bir yerde kötü karşılayan oldu mu sizi?

Yani öyle direkt değil belki ama bazen bakışlarla bile kötü hissettirmek isteyenler oldu.

Kötü hissettiniz mi?

Yani evet ama anlam da veremedik. Sonuçta savaşı ben çıkarmadım. Bana neden öyle davranıyorlar ki?

Ödemelerden muaf mıydınız peki vatandaşlıktan önce?

Hayır, her şeyimize ödeme yapıyoruz. Elektrik, su, telefon faturası ne gelirse aklınıza.

Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Dünyadaki en değerli, en iyi cumhurbaşkanı bence. Bizlere çok iyi yaklaştı.

Kemal Kılıçdaroğlu'nun size yaklaşımını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Takip ediyorum haberlerde söylediklerini. Ama ne desem bilmiyorum.

Suriye'ye geri dönüşünüz mümkün mü peki?

Savaş biterse Esad gider. Esad giderse de dönerim ülkeme.

Peki Esad gider mi?

Onu Allah bilir.

Türkiye'deki bazı siyasi liderler Suriyelilerin Türklerin hakkına geçtiğini ve bir gün Türkiye için tehlike olacaklarını söylüyor. Öyle mi olacak?

Hayır. Biz Türkleri seviyoruz. Onlar arasında bizi sevmeyenler var ama biz seviyoruz. Ne Türklere ne Türkiye'ye bir tehlike değiliz biz.

K7. Kadın, 21, Sağlık Sektörü, Orta Seviye Gelir, Arap

Kaç yıldır burdasınız?

10 yıldır.

Türk vatandaşlığınız var mı?

Yok.

Almak ister misiniz?

Evet isterim . Okuduktan sonra KPSS'ye girmek için Türk vatandaşı olmak lazım o yüzden vatandaşlık almak isterim.

Türkiye'de kendinizi misafir gibi hissediyormusunuz?

Evet hissediyorum. Çünkü burası benim vatanım değil.

Türk vatandaşlığınız olsa burayı vatanınız gibi hisseder misiniz peki?

Burası benim vatanım değil ama evim burda ailem burda. Vatandaşlık verildiğinde de hemen vatanım gibi hisseder miyim bilmiyorum.

Üniversiteyi Türkiye’de okudunuz değil mi?

Evet. YÖS(Yabancı Öğrenci Sınavı)’le kazandım, okudum.

Suriye’deki savaşı nasıl tanımlarsınız?

Savaş başladı. Biz İdlib’de yaşıyorduk, çok şükür savaşı tam yaşamadan kaçtık buraya geldik. Ama savaşta kaybettiğimiz çok yakınımız oldu.

Savaşı anlatır mısınız?

Küçüktüm ama hatırlıyorum. Anlatmak mümkün değil. Savaşın temelini bilmiyorduk, sonra farkettiler ama kimle savaşacağımızı bilmiyorduk. Suriyeyi bırakıp gelmesek , orada kalıp savaşsak kimle savaştık mesala, PKK ile mi ABD ile mi? Kimle savaşacaktık bilmiyorduk.

Bu süreçte sınırlardan geçmek kolay oldu mu?

Kaçak yolla geldik, çok yol yürüdük sınıra geldik Türk askerleri bizi geri gönderdi sonra tekrar denedik. Önce kapılar açıktı ama sonra hemen kapattılar. Biz o açık kapılardan rahat gelemedik yani.

Ramazan Bayramı’nda gitmek istediniz mi?

Evet istedik ama gidemedik. 3 yıl oldu görmeyeli Suriyeyi, gitmeyi istedik, babamın mezarı da orda ama gitmek için bize izin vermediler.

Suriye’de her şey yoluna girer mi bir gün?

İnşallah girer.

Girerse döner misiniz?

Evet döneriz neden dönmeyelim vatanımız orası. Orda her şey güzel olursa giderim.

Sizlerin Türk kimliğini bozacağınız söyleniyor. Bu konuda görüşünüz nedir peki?

Çok saçma bir şey bu.

Ödemelerden muaf tutulduğunuza yani çoğu ödemeyi gerçekleştirmediğinize dair söylemler var Türkiye’de . Ödemelerden muaf mısınız?

Hayır, her şeye ödeme yapıyoruz. Devlet hastanesi ücretsiz bakıyor. Ama bazen biz Türklerden fazla ödüyoruz bazı şeylere, mesela ev kiralamak istesek bizden daha çok isteniyor.

T.C. Cumhurbaşkanı nasıl buluyorsunuz?

Ben kendisini bir kez İstanbul'da gördüm. Kendisini çok seviyorum. O bizlere evinin kapısını açtı. Yani ben öyle hissediyorum.

K8. Kadın, 26, Ekonomist, Düşük Düzey Gelir, Arap

Kaç yıldır Mersindesiniz?

8 yıl oldu.

Mersin'i tercih etme nedeniniz nedir?

Önce Antep'e geldik. 1 yıl orda kaldık. Orası daha pahalıydı. Akribalarımız da buradaydı. Bu nedenle buraya geldik.

Türkiye'ye ilk geldiğiniz zamanlarda Türklerin size yaklaşımı nasıldı?

İlk zamanlarda iyiydi çünkü savaştan geldiğimizi, canımızın derdiyle geldiğimizi biliyorlardı. Son zamanlarda da iyiler aslında ama bazen değişebiliyor bu durum.

Ne zaman değişiyor sizce?

Haberlerde sürekli kötülendiğimiz zaman değişiyor.

Kötülenmek kısmını biraz açar mısınız?

Televizyonlarda bizim kötü olduğumuzu, terör için geldiğimizi, Türk topraklarına zarar vereceğimizi söylediklerinde bunlara inanlar bize karşı tavır değiştiriyor.

Ne diyorlar?

'Gidin savaşın.' diyorlar. 'Biz olsak savaşırdık vatanı bırakmazdık.' diyorlar. 'Burası sizin değil.' diyorlar.

Yani Türk halkı bu söylemlerden etkilenmiş mi oluyor diyorsunuz?

Evet. Şöyle bir şey de var. Türk halkı haksız demiyorum. Ama herkesi bir tutmamalı diyorum.

Türk vatandaşlığınız var mı?

Evet, var.

Ne zamandır?

5 yıl kadar oldu sanırım.

Vatandaş olmak ne hissettirdi size?

Sadece bir çok işi daha kolay hallededildim. Bu sefer de şu başladı. 'Suriyeliye vatandaşlık vermişiz.' Yani ne yapsak suç gibi. Ben Türk vatandaşı olsam da olmasam da bu ülkeye zarar vermek aklımdan geçmez. Çünkü bu topraklar bize kucak açtı. Başka hiçbir milletin yapmadığını yaptı.

Bir şey daha sormak istiyorum. Türkiye'de sizlerin ödeme yapmadığınız söylemleri dolaşmakta. Ödemelerden muaf tutuluyor musunuz?

Hiç olur mu öyle şey. Ben zaten Türk vatandaşı olmuşum. Bir Türk nelere ödeme yapıyorsa ben de aynısını yapıyorum. Türk vatandaşı olmadan önce de hastaneler hariç ödemelerimi yapıyordum zaten.

Türkiye Hükümeti’nin size yaklaşımını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bize evini açmış bir millet olarak görüyorum. Evinin kapılarını açtı bize.

Kapısını açtı demişken, sınırlardan geçişiniz nasıl oldu?

Hiç kolay olmadı. Askerler geçişimize izin vermediler ama biz birkaç kez denedik geçmeyi. Sonunda da başardık.

Bunu şunun için soruyorum aslında. Kapılarımızı açınca sizlerle beraber herkes girebildi. Bu durum da Türkiye’de gündem konusu oldu ve sınır güvenliği devreye girdi.

Yani ilk zamanlar kapılar rahat açıldı bize. Yani ben öyle biliyorum. Sonrasında o kapılar kolay açılmadı bize. Ben kolay gelmedim yani.

Suriye’de yakınınız var mı? Kaldı mı?

Evet, kaldı.

Bayram için gidebildiniz mi?

Gitme ihtiyacı hissetmedim.

Türkiye’deki iktidar parti hariç diğer siyasal partilerin sizlere yaklaşımı nasıl sizce?

Ellerinde olsa bizi hemen gönderirler.

Neden böyle düşündünüz?

Çünkü iktidara gelince bizi geri göndereceklerini söylüyorlar her yerde. Tamam belki beni gönderemezler ama ailemden insanları gönderip bizi ayırabilirler.

K9. Erkek, 30, Şehir Plancısı, Orta Düzey Gelir, Suriye Türkmeni

Öncelikle katılımınız için teşekkür ederim. Kaç yıldır Mersin’desiniz?

Yaklaşık 10 yıl.

Neden Mersin?

Ben aslında savaştan kaçmak için değil gerçekten okumak için gelmiştim Türkiye’ye. Yani savaş olmasaydı da gelecektim.

Biliyorsunuz ki Türkiye’de Suriyelileri tanımlarken kullanılan söylemler hem halk arasında hem siyasal alanda farklılık gösterebiliyor. Bu söylemler aslında sizlere olan bakış açısını şekillendirmiş oluyor. Bu söylemlerden en çok tercih edileni “*misafir*” söylemi. Türkiye’de kendinizi misafir olarak görüyor

musunuz? Krizde 10 yılı geride bırakmışken Suriyeli mülteciler için kullanılan misafir söyleminin sizde oluşturduğu etki nedir?

Hayır görmüyorum, hiçbir zamanda görmedim. Nitekim ben Türk kökenliyim. Türk kökenli olmasam bile Türkiye'ye gelen Suriyeliler Türkiye'de ev sahibi gibi muamele gördüler asla misafir gibi değil. Misafir söylemi rencide edici ya da kırıcı bir söylem de değil. Bu yüzden beni rahatsız etmiyor.

Misafir söylemi için görüşünüz belli. Peki mülteci, sığınmacı söylemlerinden kendiniz için kabul gördüğünüz var mı?

Ben şahsen bir Suriye Türkmeni olarak kendimi asla mülteci olarak görmedim ve bu söylemi kabul etmedim, sığınmacı olarak da görmedim.

Yabancılar genellikle bir ülke için baş tehdit olarak görülür. Türkiye'de son yıllarda artan yabancı sayısı ile tehdit söylemleri paralel ilerlemekte. Yabancılar yüzünden demografik yapımızın bozulacağı, yabancıların terörizmle ilişkilendirilmesi ile topraklarımızın tehlikede olduğu bazı siyasetler tarafından sıkça vurgulanmakta. Siz Türkiye için tehdit misiniz?

Biz neden tehdit olalım Türkiye için? Biliyorum ki Suriye'de ya da başka bir ülkede bu kadar çok göçmen olsa onlar da tedirgin olurdu. O yüzden buradaki tedirginliği anlayabiliyorum. Haksız değiller ama her yabancı da bir değil. Biz savaştan kaçtık, ölümden kaçtık. Geldiğimiz topraklar bize kapısını açtı. İhanet etmeyi düşünmeyiz. Her Suriyeliyi de bir tutmak doğru değil. Ben şehir ve bölge plancısıyım. İyi derecede ingilizce de biliyorum. Kendi ana dilim var. Türkçe'de biliyorum. Çalışıyorum. İş gücüne ve ekonomiye katkım var. Vatandaşlık almışım, Suriye Türkmeniyim, Türkiye'yi anavatanım gibi görüyorum. Mesela ben neden tehdit olayım?

Şimdi başka bir soru soracağım. Biliyorsunuz ki güvenlik bir ülke için çok önemlidir. İktidar parti de bunu farklı yollarla gerçekleştirmeye çalışıyor, haklı olarak. Bunlardan biri güvenli bölge oluşturmak. Türkiye'de siyasal partilerin grup toplantılarında sıklıkla dile getirdiği 'Suriye'de güven ve huzur ortamı' söyleminin sizde oluşturduğu çağrışımlar nelerdir?

Elbette Suriye'de, Türkiye'de, tüm dünyada güven ve huzur olması her vicdan sahibinin temennisi, ancak birkaç yıl öncesine kadar Suriye'de bunlar yoktu. Fırat Kalkanı, Barış Pınarı ve Zeytin Dalı Harekatları'ndan sonra en azından bu bölgede güven ve huzur tesis edilmiş oldu. Tabi ki terör saldırıları ve Esad rejimi Suriye'de

güven ve barış ortamı için en büyük engel. Bu nedenle kısmen de olsa içimizi rahatlatıyor.

Peki, Suriye krizi karşısında diğer ülkelere kıyasla Türkiye'nin sizlere karşı tutumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Türkiye asla ama asla herhangi başka bir ülkeyle kıyaslanamaz, ne batılı ülkeler, ne de Arap ülkeleri ile. Nitekim Türkiye krizin en başından beri gerek devlet olarak gerek halk olarak her zaman mazlum Suriye halkının yanında yer aldı, hiçbir menfaat gözetmeksizin. Türkiye, Suriye halkının bombalar altında ölmesine mücadele etmemiştir. Türkiye devlet olarak Suriye halkının namusunu korumuş, Türk Halkı olarak da yaralarını sarmıştır. Bunun aksini iddia eden ise haindir.

“Mazlum Suriye halkı” söylemini tercih ettiniz. Neden?

Savaş, ölüm, yokluk, sürgün..Mazlumluk bu.

Türkiye'deki iktidar parti lideri ve Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın Suriye'ye yönelik üzerinde durduğu bir diğer konu Suriye için yeni anayasa yapımının önemi ve serbest seçim sürecinin desteklenmesiydi. Yeni bir anayasa ve serbest seçim söyleminin mümkünlüğü var mıdır? Bunlar gerçekleşirse ülkenize geri döner misiniz?

Yakın tarihte ne ben ne de başka biri bunun mümkün olabileceğini düşünmüyoruz, kimsenin aklının ucundan dahi geçmiyor. Olur da bir gün gerçekleşirse elbette doğduğum topraklara geri dönmek isterim. Bu sadece benim değil tüm Suriye vatandaşlarının temennisidir.

Vatandaşlık demişken.. Türkiye'deki tartışma oluşturan söylemlerden biri de Suriyelilere Türk vatandaşlığı verilmesi. Türk vatandaşlığınız var mı?

Evet var. Ama çok yeni. 2 yıl kadar önce.. Okurken Türk vatandaşı olmamanın zorluğunu çok çektim. Okuduğum bölüm gereği şehir dışına çok seyahat ediyorduk. Ben her defasında sanki vize işlemi yapıyormuş gibi evraklarla uğraşıyordum.

10 yıldır burdayım dediniz..

Evet ama vatandaşlık almak öyle kolay değil. Yani Türk Hükümeti hemen gel vatandaşlık vereyim demiyor. Şartları sağlamanız lazım.

Şartlar derken?

Hukuki şartlar, prosedürler.

Savaş başladığında Türkiye bir politika uyguladı: Açık kapı politikası. Arap ülkelerini değil de Türkiye'yi tercih etme sebebiniz nedir? Bu tercihiniz

ekonomik bakımdan güçlü olan Avrupa ülkelerine yakınlıktan mı? Yoksa Türkiye'nin 'açık kapı politikası' uygulamasından mı?

Daha önce de dediğim gibi burası benim Anavatanım, ben Türk kökenliyim, Türk vatandaşım. Ne ekonomik sebepler ne açık kapı politikası ne de herhangi bir sebepten kaynaklı değil içimdeki Türkiye aşkımdan kaynaklı buradayım ben.

Türkiye'nin Suriye'deki tedbirlerini güvenli bölge oluşturma söylemine dayanarak nasıl değerlendiriyorsunuz?

Türkiye bu konuda yalnız bırakıldığı gibi Türkiye'nin güvenli bölge tesis etme, o bölgeyi huzura kavuşturma çabası da sabote edilmek, engellenmek istendi.

Kimler tarafından?

Muhalefet, PKK, IŞİD.

Türkiye'de Suriyeliler için bir başka tartışma konusu ödemelerdir. Türkiye'de çeşitli ödemelerden muaf tutulduğunuz söyleniyor. Türk vatandaşlarının, Türk halkının bir şekilde sizlere tepkisi bu söylem etrafında şekillenebiliyor. Türkiye'de çeşitli ödemelerden muaf tutulduğunuz söylemlerinde doğru olan nedir?

Açıkçası bu söylemlerin tamamı yalandır, evet bizler hastanelere(devlet hastanesi) para ödemiyoruz ama bunu karşılayan uluslararası kuruluşlar olduğu için. Kısacası bir Türk vatandaşı her neye ödeme yapıyorsa bizler de aynısını ödüyoruz. Tabiki bu ülkede yaşıyorsak bu ülkenin mali ve hukuki gereklerini en ince ayrıntısına kadar yerine getirmeliyiz.

Türkiye'de bir siyasal parti lideri Suriye'den bahsederken sürekli "Suriye bataklığı" ya da "Ortadoğu bataklığı" söylemini tercih ediyor. "Ortadoğu ve Suriye bataklığı" söylemi hakkında düşünceniz nedir?

Her ne kadar rahatsız edici bir söylem olsa da maalesef doğru bir söylem. Ancak bunu doğru kılan şey Ortadoğu ve Suriye'de bulunan terör örgütleri ile onların aleni ve gizli destekçileridir. Zira bu bölgelerde çıkarı olan her bir ülke kendine has bir terör örgütü kurmuş ve bunu bölgeyi karıştırmak için kullanmış.

Türkiye'deki iktidar partinin Suriyeli göçmen politikasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Doğru ya da yanlış olarak değerlendirmek bizim haddimize düşmez çünkü biz ilmi siyasetin inceliklerini anlamayız. Fakat insani açıdan mükemmel görüyorum, Suriye halkının da ilelebet bu minnettarlıkla yaşayacağına inanıyorum.

Türkiye’deki ana muhalefet partinin peki? Ana muhalefet partiyi biliyorsunuz değil mi?

Evet, tabiki. Maalesef CHP Suriye politikasında gereken tavır ve hassasiyeti göstermemiştir. Bazı söylem ve tavırları ile Suriye halkıyla Türk halkı arasında ciddi çatlaklar oluşturmuş, düşmanlık yaratmış, araya fitne ve nifak sokmuştur.

K10. Erkek, 28, Mühendis, Orta Düzey Gelir, Suriye Türkmeni

Öncelikle beni kabul ettiğiniz için teşekkür ederim. Vaktinizi almadan direkt sormak isterim. Suriyedeki savaş 11 yılını geride bıraktı fakat etkisi hala devam etmekte. Suriyelilerden bahsedilirken iktidar parti liderinin kullandığı belirli söylemler var: Mülteci, sığınmacı, muhacir, misafir.. Bu söylemlerden en çok tercih edileni ise misafir söylemi. Türkiye’de kendinizi misafir olarak görüyor musunuz? Krizde 10 yılı geride bırakmışken Suriyeli mülteciler için kullanılan misafir söyleminin sizde oluşturduğu etki nedir?

Hayır, kendimi misafir olarak görmüyorum. Misafir söyleminin bende oluşturduğu etki şudur: Türkiye, Suriyelilere sahip çıktı, Suriyelileri yalnız bırakmadı ve bu da iki millet arasındaki bağı gösterdi.

Ana muhalefet parti lideri de bu söylemlerin tersi yönde yaklaşım göstermekte. Yani sizlerden bahsederken kardeş, muhacir, misafir söylemlerini tercih etmekten kaçınmakta. Bu konuda görüşünüz nedir?

İktidar parti bizlere ortak değerlerimiz, dini değerlerimiz ölçüsünde yaklaşıyor. Bizi kendi milletinden ayırmıyor. CHP ise öyle değil, bizler biliyoruz bunu, bizi göndermek için elinden geleni yapacağını da biliyoruz.

Misafir olarak görmediğinizi belirttiniz. Mülteci ya da sığınmacı söylemlerinden kendiniz için kabul gördüğünüz var mı peki? Neden?

Sığınmacı ya da mülteci gibi. Çünkü Suriyelilerin Türkiye’ye gelme nedeni zulümden kaçmaktı.

Yani daha hukuki statü olarak yaklaşıyorsunuz?

Evet.

Türkiye’de siyasal partilerin grup toplantılarında sıklıkla dile getirdiği ‘Suriye’de güven ve huzur ortamı’dır. Çünkü Suriye’deki güven ve huzur ortamı Türkiye’yi direkt etkilemekte. Suriye savaşına tanık olmuş biri olarak güven ve huzur söyleminin sizde oluşturduğu çağrışımlar nelerdir?

Güvende olduğumuzu hissettiriyor. Suriye rejiminin saldırıları bitmedi ama Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı Harekatları bölgenin bölünmesinin engellenmesinin güvenini verdi.

Türkiye’nin Suriye’deki tedbirlerini güvenli bölge oluşturma söylemine dayanarak nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bu tedbirler sayesinde Esad, IŞİD ve PYD saldırısı çok azaldı ve insanların ölmesi engellendi.

Suriye krizi karşısında diğer ülkelere kıyasla Türkiye’nin sizlere karşı tutumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Türkiye, Suriyelilere bir kardeş gibi davrandı. Türkiye, diğer ülkelerin yaptığı gibi menfaat odaklı Suriyelileri kullanmadı.

Arap ülkelerini değil de Türkiye’yi tercih etme sebebiniz nedir? Bu tercihinizin ekonomik bakımdan güçlü olan Avrupa ülkelerine yakınlığından ziyade Türkiye’nin ‘açık kapı politikası’ siyasetiyle bağlantısı var mıdır?

Türkiye’yi Türkmen olduğum için tercih ettim. Türkiye’de Türk akrabalarım var. Tercihimin sınır politikasıyla alakası yok yani.

Bazı siyasi liderler sizlerin Türkiye’de ödemelerden muaf tutulduğunuzu, Türklerin hakkı olanı ellerinden aldığınızı savunmakta. Türkiye’de çeşitli ödemelerden muaf tutulduğunuz söylemlerinde doğru olan nedir?

Hiçbiri doğru değil, faturaları devlet ödemiyor, sağlık ödemelerini dış devletlerin mali desteği karşılıyor. Vergi mevzusunda ise bir insanın malı mülkü yoksa sigortası yoksa nasıl ve neyin vergisini ödemesi bekleniyor ki.

Türkiye’de bir siyasal parti lideri Suriye’den bahsederken sürekli “Suriye bataklığı” ya da “Ortadoğu bataklığı” söylemini tercih ediyor. Bu söylem de Türk halkında tedirginliğe sebep olabiliyor. “Ortadoğu ve Suriye bataklığı” söylemi hakkında düşünceniz nedir?

İsrail’in güvenliği için Ortadoğu cehenneme çevriliyor, bataklığa değil sadece.

Türkiye’de bir siyasal parti (CHP) 2019’da Suriye’nin barış ve demokratik koşullarda kalkınmasına katkı sunabilmek adına ‘Suriye’de Barışa Açılan Kapı’ temalı konferans düzenlemiştir. Bu tür programların sizce Suriye’nin demokratikleşme ve kalkınma sürecine katkısı nasıl ya da ne şekilde olabilir?

Her ne adım atılırsa atılsın Suriye’de Esad olduğu sürece hiçbir katkı sağlamaz.

‘Suriyelileri Suriye’ye göndereceğiz, evlerini, hastanelerini yeniden inşa edeceğiz.’ söylemleri Türkiye gündeminde sıkça yer bulmakta. Bunlar gerçekleşirse Suriye’ye geri dönüş mümkün mü sizce?

Hayır, mümkün değil.

Neden?

Nasıl mümkün olsun ki, her şeyin yeniden yapılması yıllar alır. Şu an oraya gidelim desek kalacak yeri yok çoğumuzun.

Türk vatandaşlığınız var mı?

Hayır yok.

Türk vatandaşlığı almak kolay mı sizce?

Hayır. Belirli bir süreci, gerekleri var.

Türkiye’deki iktidar partinin Suriyeli göçmen politikasını nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu konuda var mı bir görüş ya da bilginiz?

AKP’nin Suriye politikasını, Suriyelilere sahip çıkarak bir çok Suriyelinin hayatının kurtarılması olarak değerlendiriyorum.

Ana muhalefet parti peki?

CHP, duruma insanca değil siyaset olarak bakıyor, mazlumların yanında durmuyor, Esad’la anlaşmak istiyor. Esad’la anlaşmaya varmak Suriyelileri tehlikeye atmadır.

Mazlum söylemini tercih ettiniz..

Savaşta kaçan, ölümden kaçan mazlumlarız çünkü.

K11. Erkek, 29, Mimar, Orta Üstü Gelir, Arap

Kaç yıldır Türkiye’desiniz?

9 yıldır.

Kaç yıldır Mersindesiniz?

Çoğunlukla burdaydım. Bir İstanbul deneyimin oldu. Sonrasında burdaydım.

Neden İstanbul?

Kaçak yolla Avrupa’ya gitmek istedim. Olmadı.

Neden Mersin?

Akrabalarım burada.

Türkiye’deki Suriyeliler için iktidar parti liderinin tercih ettiği çeşitli söylemler var. Kullanılan bir söylem de ‘misafir’. Türkiye’de kendinizi misafir olarak görüyor musunuz?

Aslında kendimi misafir olarak göremiyorum çünkü sadece bir parti başkanı ve çok az sayıda insan tarafından öyle görülüyorum. Geri kalan herkes kulaktan dolma haberlerle ve yalan söylemlerle bizi yargılıyor ve bu bilgilere dayanarak bizi istemiyorlar. Dolayısıyla misafirlik gerçekten de misafir olarak değerlendirildiğinde hissettiğin şeydir, o da uzun vadeli olmaz zaten. Kısaca istenmeyen biri olarak görüyorum kendimi.

Mülteci ya da sığınmacı?

Kendimi hiçbir zaman mülteci olarak görmedim çünkü iltica bambaşka bir şey. İlticanın yasaları, hakları var. Bunların çoğu burda yapılmıyor. Yani geçici bir süreliğine sığınmacı olarak burdayım.

Türk vatandaşlığınız yok yani.. Türk vatandaşı olmak ister misiniz?

Olabilir tabi, neden olmasın.

Neden ?

Her anlamda rahat olmak için.

Türkiye’de bir siyasal partinin grup toplantılarında sıklıkla dile getirdiği ‘Suriye’de güven ve huzur ortamı’dır. Yapılan açıklamalar doğrultusunda, güven ve huzur söyleminin sizde oluşturduğu çağrışımlar nelerdir?

Güven ve huzurun gerçekleşmesi için ilk başta Esad’ın gitmesi lazım çünkü o kaldıkça bunların hiçbiri mümkün değil. Ayrıca güven ve huzur sadece yağın bombaların durmasıyla olmaz. Güven ve huzur ortamı ekonomik rahatlık, bölgede yok olan alt yapı, iş imkanları ve birçok şeye bağlı. Burdaki güven sadece Türkiye sınırı açısından anlamlı olabilir ama Suriye sınırı içinde pek de güven sayılmaz.

Suriye krizi karşısında diğer ülkelere kıyasla Türkiye’nin sizlere karşı tutumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Arap ülkelerine kıyasla elbette Türkiye bize daha iyi davrandı, bu davranış Avrupa finansal desteğine bağlı olsa da. Türkiye bize iş, sağlık, eğitim imkanı sağladı. Belli nitelikteki insanlara vatandaşlık verdi. Bu nedenle Türkiye, Arap ülkeleriyle kıyaslanamaz bile.

Türkiye’deki iktidar partinin genel başkanı ve Cumhurbaşkanı Tayyip Bey’in Suriye’ye yönelik üzerinde durduğu bir diğer konu Suriye için yeni anayasa yapımının önemi ve serbest seçim sürecinin desteklenmesiydi. Yeni bir anayasa

ve serbest seçim söyleminin mmknlg var mıdır? Bunlar gerçekleşirse ülkenize geri döner misiniz?

Suriye’de serbest seçim yapılması için bütün sistemin değişmesi gerekiyor yani yıllardır Baba Esad’ın kurduğu, oğul Esad’ın devam ettirdiği sistem. Çünkü Suriye’de her bir kurumun veya müessesenin başkanı ayrı bir Esad. km bir sistem, rvetle yürüyen bir ülke sistemi... Serbest seçim olsa ne olacak? Bir kişinin değişmesi ile her şeyin değişmesi imkansız. Fakat her şeye rağmen Esad ve etesi giderse dönerim lkeme.

Türkiye Hükümeti’nin savaş başladığında uyguladığı bir politika vardı: Açık kapı politikası. Yani sınırına gelen herkesi kabul etti Türkiye.Arap ülkelerini değil de Türkiye’yi tercih etme sebebiniz bu mu?

Arap lkeleri zaten kapılarını açmadılar bile. Hatta vize istemeyen ülkeler vize uygulaması yaptı. Geriye Türkiye ve Avrupa kaldı. Türkiye’nin açık kapı politikası tabiki etkili oldu buraya gelmemiz için.

Ama sonra bu politika Türkiye için güvenlik sorunu oldu. Takip edebildiniz mi haberleri?

Evet, okudum. Ama zaten bunun sorun olabileceği belliydi.

Nasıl belliydi?

Bizimle beraber herkes gelebilecekti.

Sizlerin yani yabancılarnın, yabancılar içinde de Suriyelilerin(burada çoğunluk olduğunuz için) Türkiye için tehdit olduğu görüşünü savunan fazla sayıda siyasi lider var. Siz Türkiye için tehdit misiniz? Bu söylemlerin sizdeki etkisi nedir?

Yani okuyoruz haberleri, kimi zaman terörist diyorlar kimi zaman evimizdeki düşman diyorlar. Yani herkesi bir tutuyorlar. Elbette bizden gelen herkes çok iyi çok doğru demiyorum. Diyemem de. Ama z doğru olanlara haksızlık yapılıyor. Hem kapılarınızı biz aın demedik. Açık kapıdan herkes girer.

Bu bayram için(2022 Ramazan Bayramı) ıkı yasağı geldi, haberiniz var mı bundan?

Evet ama ben zaten gitmeyi dnmedim. Birinci derece yakınlarım burada sonuçta.

Türkiye’nin Suriye’deki tedbirlerini güvenli bölge oluşturma söylemine dayanarak nasıl değerlendiriyorsunuz peki?

Buradaki güvenlik söylemi Türkiye için sürekli olabilir ama maalesef İdlib için sürekli olmayabilir. Tabi geçici de olsa u anki güvenlik olayında Türkiye’nin iyi

niyetinden şüphe duymuyoruz. Daha fazlasını yapabilecek durumu olsa yapacağından eminiz.

Birçok siyasi lider sizlerin Türkiye’de elektrik, su, hastane ödemelerinden muaf tutulduğunuzu ve Türk vatandaşlarının hakkını yediğinizi ileri sürüyor. Türkiye’de ödemelerden muaf mı tutuluyorsunuz?

Hastaneler dışında kesinlikle hiçbir şeyden muaf değiliz. Ne elektrik ne su ne kira ne de başka bir şeyden. Her şeyi normal bir Türk vatandaşı gibi ödüyoruz. Hastane ödemelerimiz Avrupa tarafından karşılanıyor. Hatta devletten maaş aldığımıza dair söylemler de var. O maaşı da Avrupa karşılıyor ama onu alabilmenin dahi şartları var. Yetkili kişiler gelip maaş alacak kişinin durumunu analiz ediyorlar. Örneğin maddi durumu çok kötüdür, hasta biri vardır evde, yaşlı, çocuk vs. vardır. Gelirleri yetemeyecek kadar çok düşüktür, onlara kişi başı yaş grubuna göre 30 ile 100 lira arası kadar miktarda ödeme veriliyor. Bunlar dışında bütün söylemler yanlıştır. Söyleyen kişiler bunu araştırabilirler ama amaç bu konu üzerinden prim yapmaksa araştırılmadan söylenir ve bu büyük soruna yol açar. Halkın Suriyelilerden nefret etmesini sağlamak gibi...

Suriye’nin bataklık olduğunu ve Türkiye’nin o bataklıkta işi olmadığını belirten bir siyasal parti var. Suriye bir bataklık mı?

Suriye şu anki durumunda kesinlikle bir bataklık ve orada atılacak herhangi bir adımın yüz defa düşünülmesi gerekir. Söz konusu bataklığın bir ucu sana da dayanırsa orada yapılacak bir hamlenin düşünülerek yapılması gerekir. Türkiye bunu yaptı, Suriye olayına karışan bütün ülkelerde bunu yapmalı.

K12. Erkek, 36, Şirket Sahibi, Yüksek Gelir, Arap

Türkiye’de kendinizi misafir olarak görüyor musunuz?

Hayır. Misafir olma, aynı yerde bulunduğu insanlara göre bir farklılığının ve kısıtlılığının olmasını gerektirir. Ben kendimi kısıtlanmış hissetmiyorum.

Türkiye’de sizler için kullanılan farklı söylemler var. Kendiniz için kabul gördüğünüz başka bir söylem var mı, mülteci, sığınmacı, muhacir gibi..

Hiçbirini kabul etmiyorum. Burdayım çünkü bütün akrabalarım burda.

Sizleri bu topraklarda isteyen liderler var istemeyen liderler var. Suriye krizi karşısında diğer ülkelere kıyasla Türkiye’nin sizlere karşı tutumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Türkiye ilk başta Suriyelilere kapısını açtı, Suriyelilere iyi davrandı ama sonrasında sanki durum biraz değişti. Ötekileştirme yapılmaya başlandı. Ama diğer ülkeler özellikle Arap ülkeleri Suriyelilere hiç yardım etmedi.

Ötekileştirme yapıldı dediniz..

Evet, medyada sürekli kötülendik.

Arap ülkelerini değil de Türkiye’yi tercih etme sebebiniz nedir? Bunun Türkiye’yi tehlikeye atan “açık kapı politikası” ile ilgisi var mı?

Arap ülkeleri savaşın başından beri kapılarını Suriyelilere kapattılar. Türkiye’nin ‘açık kapı politikası’ burayı tercih etmemde büyük bir neden.

Biliyorsunuz sizinle birlikte herkes kolayca Türkiye’ye girebildi bu politikayla. Görüşünüz nedir?

Bunu biz istemedik. Bu Türkiye’nin kararıydı.

Peki, yeni bir anayasa ve serbest seçim söyleminin mümkünlüğü var mıdır Suriye için? Türkiye’deki bir siyasal parti lideri bunun gerçekleşebileceği görüşünde. Bunlar gerçekleşirse ülkenize geri döner misiniz?

Serbest seçim olasılığı konusunda şüphem var hatta olmaz gibi. Olursa da geri dönmem Suriye’ye.

Şirket sahibisiniz.. Merak ettiğim için soruyorum, Türkiye’de çeşitli ödemelerden muaf tutulduğunuz söylemlerinin doğruluk payı nedir?

Şöyle bir şey var: Gidip su, elektrik veya her neyse bunlara abonelik yaparken devletin adına mı aboneliklerimizi yapıyoruz? Hayır kendi adımıza yapıyoruz, dolayısıyla da faturalarımızı biz ödüyoruz. Ödememek gibi bir opsiyonumuz hiç yok. Ayrıca vergiler konusuna gelince ben firma sahibiyim. Vergileri mi de ödüyorum, sigortamı da ödüyorum. İnanmayan varsa gelsin şirketimi kontrol etsin. Gelsin vergi levhamı da görsün, ödemelerimi de kontrol etsin. Ödememek imkansız bir şey.

Türkiye’de ana muhalefet parti lideri Suriye ve Ortadoğu için bazı söylemleri tercih etmekte. Türk halkı da bu söylemlerden kaynaklı tedirgin olmakta. Bu söylemler “Ortadoğu ve Suriye bataklığı”. Bu konuda görüşünüz nedir?

Bana göre her ülke diğer sınır ülkelerinde savaş olması durumunda o ülkeden gelen insanları kabul etmeli. Türkiye’de bunu yaptı. Bataklık söylemine gelince, doğru Suriye şu anda bir bataklık ama Sayın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan orada yaşanan zulmü gördü ve buna müdahale etmek istedi. O insanlara yardım etmek

istedi. Bunları yaparken de kendi sınırlarını korumak istedi, bu adımı attı. Doğru bir karar verdi.

Güvenli bölge oluşturmada bahsediyorsunuz sanırım.

Evet, sınırlarını korumak istedi. Topraklarını korumak istedi.

Ana muhalefet parti, 2019'da Suriye'nin barış ve demokratik koşullarda kalkınmasına katkı sunabilmek adına 'Suriye'de Barışa Açılan Kapı' temalı konferans düzenledi.. Bu tür programların sizce Suriye'nin demokratikleşme ve kalkınma sürecine katkısı nasıl ya da ne şekilde olabilir?

Hiçbir katkısı olmaz çünkü Suriye'de yaşananlarla medya üzerinde konuşulanlar aynı değil.

Suriye'ye dönüş mümkün mü sizce?

Genelde Suriyelilerden şikayet edenlerin çoğu CHP'li olanlar. Peki burda sorulması gereken şu değil mi: AKP'liler de Türk, CHP'liler de Türk, peki neden CHP'liler şikayetçi AKP'liler değil? Bu biraz ırkçılıktan biraz da Araplara karşı olan nefretten doğan bir durumdur. Diğer konu savaş orda hala devam ederken nasıl köprüler, hastaneler, vs. inşa edilecek, bu mümkün değil. Dolayısıyla dönüş de mümkün değil.

Türkiye'de bir siyasal partinin eş başkanlarından biri, Suriye halklarının biraraya gelmesiyle Suriye'ye dair çözüm yolunun bulunabileceğini söylüyor.

Bu söylem hakkında düşünceniz nedir?

Suriye halkının özellikle bu savaştan sonra biraraya gelmesi çok zor çünkü taraflar arasında çok kan döküldü. Arap, Kürt, Türkmen, Hristiyan, Ermeni, Çerkes vs.

Suriye halklarının biraraya gelmesiyle Suriye'ye yönelik çözüm yolu nasıl olabilir?

Halklar biraraya gelirse bu çözümün zaten kendisi olacaktır.

K13. Erkek, 48, Doktor&Siyasetçi, Yüksek Gelir, Arap

Merhabalar. Katılımınız için teşekkür ederim.. Doktor ve siyasetçi olarak tanıttınız kendinizi..

Evet, Mersin'de doktorluk yapıyorum aynı zamanda Suriye'deyken de siyaset içindeydim.

Ne zamandan beri burdasınız?

10 yıl kadar oluyor.

Hoşgeldiniz. Size birkaç sorum olacaktı.. Önce şunu sormak isterim. Mersin’de bir iş hayatınız var, Türkiye’de kendinizi misafir olarak gördünüz mü hiç? Ya da görüyor musunuz?

Evet, görüyorum ama 10 yıl olunca artık burada düzen kurmaya başladık çünkü yıllarca belirsizlikle yaşamak zor.

Kendinizi misafir olarak gördüğünüzü belirttiniz.. Mülteci ya da sığınmacı gibi hissettiniz mi hiç peki?

Misafir söylemi en yakın olan çünkü savaştan önce de bu iki sınır ülke arasında misafirlik hep vardı. Tek fark bu sefer ki misafirlik biraz uzun oldu.

Türkiye’de iktidar parti, Suriye’de güven ve huzur ortamı oluşturmak istedi hep, hala da istiyor. Çünkü komşumuzdaki huzursuzluk bize yansıyor. Bu konudaki görüşünüz nedir?

İstatistiklere bakıldığı zaman güvenli bölgelere dönüş gerçekleştiren 500 bin kişi mevcut. Bu bölgeler artırılırsa daha fazla insan geri döner.

Suriye krizi karşısında diğer ülkelere kıyasla Türkiye’nin ya da Türklerin sizlere karşı tutumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Türkiye diğer ülkelere kıyasla daha insancıl ve daha iyi karşıladı.

Türkiye’de size karşı olumsuz söylemler çoğalıyor. Ülkenize geri dönme düşünceniz var mı?

Olumsuz söylemleri önceleyerek değil ama ülkemizde anayasa ve serbest seçim olursa ülkemize geri döneriz.

Arap ülkelerini değil de Türkiye’yi tercih etme sebebiniz Türkiye’nin ‘açık kapı politikası’ uygulamasıyla bağlantılı mı?

Kültürümüz Arap ülkelerinden daha çok Türk kültürüne benziyor. İklimsel olarak dahi benzerliklerimiz var. Arabistan, Ürdün, Lübnan vs. farklıyız onlardan. Suriye televizyon açtığımız zaman Türk kanalları çekildi. Hem Türkiye ve Suriye arasında karşılıklı bir sürü evlilikler var. Artı Arap ülkeleri onlara gidişimizi zorlaştırdılar.

Türkiye’de çeşitli ödemelerden muaf tutulduğunuz söylemlerinde doğru olan nedir?

İlk olarak bu söylemlerin hepsi kesinlikle yanlış hatta tam tersi. Avrupa Birliği’nden gelen paralardan Türkler bile faydalıyor. Örneğin Türkiye’deki bir okulda Suriyeli öğrenci varsa o okula bir sürü para ödeniyor Suriyeli öğrenciler için ama tüm okul faydalıyor. Hocalara, öğrencilere, okula... Bu hastaneler vs. her şey için geçerli. Bizim ödemelerimize gelince... Bizim ödemelerimiz de var. Mesela bir

Türk kira olarak bir eve 500 lira ödüyorsa Suriyeliden 1000 lira isteniyor, Suriyeli 1000 lira ödüyor. Ve bir sürü başka şey...Dolayısıyla bu söylemler içinde doğru olan tek bir kelime bile yok.

Türkiye’de bir siyasal parti lideri Suriye’den bahsederken bataklık kullanımını tercih ederek Suriye’nin tehlike arz eden bir yer olduğu vurgusunu yapmaya çalışıyor. “Ortadoğu ve Suriye bataklığı” söylemi hakkında düşünceniz nedir?

Bunu şöyle açıklamak istiyorum: “İki tarla düşünün yan yana, seninle komşunun tarlası. Sonra senin komşunun tarlasında yangın çıkıyor. Sen ona yangını söndürmesi için yardım etmezsen o yangın senin de tarlana gelir.” PKK örgütü eğer Suriye tarafında sınırda kendine bir bölge kursaydı, o bölge Suriye sınırında kalmayıp Türkiye’ye sığıracaktı. Zaten bunu birkaç yıl önce Ankara’nın ortasında gerçekleştirilen patlamalarda gördük. Bir de şöyle bir şey var, ABD kilometrelerce uzaklıktayken bir yerde terör örgütü olur ve kendine bulaşır diye korkup gelip savaşıyorsa sen nasıl sınırındaki örgütlerin gelip kapını çalmayacağını beklersin?

Türkiye’de ana muhalefet parti iktidar oldukları zaman Suriyelileri Suriyeye kardeşçe göndereceklerini belirtmiştir. Benzer şeyi son zamanlarda iktidar parti de dile getirmekte. Görüşünüz nedir?

Çok mantıksız bir söylem. Savaş bitmeden savaşa sebep olan insan gitmeden nasıl bunlar yapılacak ki? Savaş bitince biz hastanemizi de köprümüzü de okulumuzu da her şeyimizi kendimiz yaparız.

Peki Suriye halklarının biraraya gelmesiyle Suriye’ye yönelik çözüm yolu bulunabilir mi?

Çözüm ancak bütün insanların aynı sınıfta birleşmesiyle ve herkesin kendi üzerine düşeni yapmasıyla ve demokratik bir ülke kurulmasıyla olur.

K13. Erkek, 29, Mimar, Orta Düzey Gelir, Arap

Türkiye’de kendinizi misafir olarak görüyor musunuz?

Misafir olarak görmüyorum kendimi. Çünkü misafirlik geçicidir.

Mülteci ya da sığınmacı?

Şu an Türk vatandaşım ama çoğu zaman kendimi mülteci konumunda gördüm.

Öyle mi? Ne zamandan beri vatandaşlığınız var?

3 yıldır..

Türkiye’de size vatandaşlık verilmesi her zaman gündem olmuştur. Siyasi liderler, toplum, vs. siz takip edebildiniz mi?

Vatandaşlığı kolay alıyoruz zannediyorlar ama öyle değil. Özellikle mimarlık ve mühendislik okuyanlar için çok zor, okuyanlar bilir. Şehirler arası seyahat çok zor oluyordu, bazen her şeyden ümidimi kesiyordum. Parayla filan da ilgisi yok aslında.. Ben varlıklı bir aileden geliyorum.. Çok uzun süredir Türkiye’deyim. Ama 3 yıldır Türk vatandaşıyım. Kolay mıymış?

Suriye krizi karşısında diğer ülkelere kıyasla Türkiye’nin sizlere karşı tutumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Türkiye orda yapılan zulümlerden dolayı bizlere insancıl davrandı ve ölümden kaçan insanlara sırtını dönmedi.

Ülkenize geri dönme düşünceniz oluyor mu?

Esad’ın gitmesi ülkeme dönmem için yeterli aslında. Anılarım orda, geçmişim orda. Ama kalbim ve bir ayağım da burda olur.

Türkiye’yi tercih etme sebebiniz nedir?

Ben Türkiye’ye geldiğimde Suriye’de savaş henüz başlamamıştı. Savaş olsaydı da ben yine Türkiye’yi tercih ederdim. Çünkü Arap ülkeleri zaten bize kapılarını açmadılar, ağır vize şartı getirdiler.

Türkiye’de çeşitli ödemelerden muaf tutulduğunuz söylemleri Türk vatandaşları arasında tedirginlik oluşturmakta. Doğru olan nedir, gerçekten muaflık var mı?

Bu soruya cevap dahi vermek uygun değil çünkü çok komik. Hangi akıl mantık alır ödemelerden muaf tutulduğumuzu?

“Ortadoğu ve Suriye bataklığı” söylemi hakkında düşünceniz nedir peki? Bu söylem ile de Türk halkı tedirgin edilmek isteniyor. Gerçekten bataklık mı Suriye?

Suriye şu an gerçek bir bataklık. Şöyle bir durumda var Türkiye istemese de o bataklığa girecekti, doğru karar girmesiydi zaten. Güvenli bölge sınırını korumak zorunda. Hatta girmeseydi Türkiye’de bataklığa dönüşecekti.

İddialı bir söylem bu.

Evet ama öyle.

Türkiye’nin güvenli bölge oluşturmalarını destekliyorsunuz o zaman?

Tabi.

Suriye’nin yeniden inşasını Türkiye gerçekleştirebilir mi? Evleri, hastaneleri, okulları..

Bunları Suriyeli mühendisler de mimarlar da zengin iş insanları da yapar. Suriye'yi bugünkü hale getiren orada mevcut olan hükümet. Hükümet düşmeden bunların olması mümkün değil.

‘Amerika’ desem ne ifade ediyor sizin için?

ABD dünyanın neresinde olursa olsun sadece kendi çıkarı varsa orada bulunur, Suriye'deki çıkarıda Rakka şehrindeki petrole çökmektir. ABD, terörü destekliyor. Bu durum da başta Suriye'nin daha sonra da komşu ülkelerin bölünmesinin zeminini oluşturuyor.

Sizce Suriye ve Türkiye ilişkisinde ABD nereye varmak istiyor?

İki ülkeyi birbirine düşman edip ilişkilerini bozmak istiyor ve söz konusu olan iki milleti birbirinden koparıp kardeşliklerini bozma çabasında. ABD her zaman müslümanların birleşmesine ve güçlenmesine karşı olan bir ülkedir.

ABD ile YPG arasında Irak ve Suriye'nin paylaşılmasına yönelik planların olması hususunda sizin düşünceniz nedir?

Sadece Irak ve Suriye değil Türkiye'de bu durumdan zarar görecektir çünkü ABD bunu Türkiye'de yapmak istiyor. Hatta şu an da Suriye'de savaşan PKK ve YPG'nin çoğu zaten Türkiye'den gelenlerdir. Mantık olarak oradaki gruplar sadece Suriye'de savaşıp savaş bitince de silahlarını teslim edip geri elleri boş Türkiye'ye mi dönecekler yoksa artık orda mı yaşayacaklar. Eğer bu istekleri gerçekleşirse bunun devamını isteyecekler. Bu nedenle paylaşılma meselesi Türkiye'ye de sıçrayacak.

Peki Rusya?

Rusya için aslında Suriye değil de Suriye'deki gaz hattı önemli. Eğer Suriye Rusya'dan çekilirse ileride Rusya artık Avrupa'yı ve dünyayı sahip olduğu gazla tehdit edemeyecek. Bu durum Rusya'nın ekonomisini batıracak. Esad zaten Putin'e Suriye'yi altın tabakta sunmuş. Artık sadece gaz değil bütün yer altı hazineler Rusya'nın. Tabiki Putin'de Esad'ın yanında olup kalmasını sağlayacak çünkü kendi adamı.

Suriye'deki krizin çözümlenebilmesi adına diplomatik ilişkilerin nasıl olması gerektiğini düşünüyorsunuz?

Esad'la diplomatik ilişki kurmak bütün o ölen insanların kanına ve ölümüne ortak olmak demektir bu net. Esad dünyada yapılmaması gereken her şeyi yaptı. Bombalamalar, kimsayal silahlar, tanklar, açlık, yoksulluk, sürgünlük...Bunlarla beraber eğitimi, sağlık sektörünü, ekonomiyi bitirdi. Bu tür bir insanla nasıl

diplomatik bir ilişki kurulabilir ki? İlişkiler ancak Esad'ın dünya mahkemesine verilerek yaptığı ve yapmaya devam ettiği şeylerin hesabını verdiğinde kurulabilir. Suriye için bir şeyler yapmak isteyen herkes sadece bunu yapmak için uğraşmalı. Geri kalan hiçbir eylem yararlı olmayacaktır.

Suriye’de çıkan iç savaşta 600 bin kişinin hayatını kaybettiği çok önemli bir kısmının gerek Suriye sınırları içinde gerek başka ülkelere göç gerçekleştirdiği bilinmektedir. Buna rağmen yüzde 88 oy oranına sahip Esad, oylarını nasıl yüzde 95,1’e çıkarmıştır?

Bunun ne kadar yalan olduğunu ve seçim gibi bir olayın Suriye’de gerçekleşmediğini herhangi bir cümleyle ifade etmek mümkün değil. Dünya tarihi boyunca kendi halkına Esad'ın yaptığını yapan hiçbir cumhurbaşkanı olmadı. Esad utansa seçim yapmak yerine intihar ederdi.

Türkiye’deki iktidarla ilgili bir soru sormak isterim. AKP’nin Suriyeli göçmen politikasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

AK Parti Suriyelileri ne mülteci ne de göçmen olarak gördü. Her zaman Suriyelilere ensar ve muhacir yaklaşımı gerçekleştirdi.

Muhacir yaklaşımının etkisi nedir?

Dini değerlerimiz ortak.

Yani bu söylem size güven mi verdi?

Elbette.

K15. Erkek, 38, Özel Sektör Çalışanı, Orta Düzey Gelir, Arap

Türkiye’de kendinizi nasıl görüyorsunuz? Misafir, mülteci ya da sığınmacı..

Misafir olarak görmüyorum. Süreç misafirlik süreci olmadığı için misafir söylemi bir şey ifade etmiyor benim için. Mülteci olarak görüyorum. Biz istemeyerek ülkemizden çıktık ve ölümden kaçtık.

Suriye krizi karşısında diğer ülkelere kıyasla Türkiye’nin sizlere karşı tutumu nasıl?

Türkiye’nin Suriyelilere yaklaşımı diğer ülkelerle kıyaslanamaz çünkü hiçbir devlet Türkiye gibi kapısını açmadı.

Yeni bir anayasa ve serbest seçim gerçekleşirse ülkenize geri döner misiniz?

Hayır, dönmem, bu mümkün değil. Mümkün olsa bile aynı hükümet kaldıkça bu mümkün değil.

Güvenli bölgeler oluşturuldukça Suriye’ye dönüş mümkün olur mu?

Hayır, olmaz.

Türkiye'nin 'açık kapı politikası' söylemiyle bağlantısı var mıdır?

Türkiye bize hem coğrafi olarak yakın hem de benim dedelerim Türk kökenli. O yüzden ben kendimi buraya yakın hissettim.

Türkiye'yi tercih etme nedeninizi etnik yakınlığa bağlıyorsunuz yani, öyle mi?

Evet, tabi ki.

Türkiye'de çeşitli ödemelerden muaf tutulduğunuz söylemlerinde doğru olan nedir?

Doğruluğu geçtim, çok mantıksız bir söylem. Bu durum şu ana kadar dünyanın hiçbir yerinde görülmedi. Bu olacak iş değil.

K16. Kadın, 39, Çalışmıyor, Düşük Gelir, Arap

Kaç yıldır Mersin'desiniz?

2015'ten beri.

7 yıl yaklaşık olarak yani.. Burada Suriyeliler için çeşitli söylemler kullanılmakta.. En çok da Türkiye'deki Suriyeliler için misafir söylemi tercih edilmekte. Kendinizi Türkiye'de misafir olarak görüyor musunuz?

Hayır, kendimi misafir olarak görmüyorum.

Mülteci ya da sığınmacı ya da muhacir?

Kendimi mülteci olarak görüyorum çünkü misafirlik kısa bir süre için geçerli olur.

Ben çoktan beri burdayım ve aslında çok istendiğimi de sanmıyorum.

Mülteciliğin hakları var ama, uluslararası koruma türü o. Siz burda o haklara sahip olduğunuzu söylüyorsunuz o zaman..

Yok hayır, öyle değil. Mülteci gibi diyorum hukuki olarak değil ama.

Arap ülkelerini değil de Türkiye'yi tercih etme sebebiniz nedir peki?

Avrupa benim için hiçbir zaman seçenek olmadı. Arap ülkelere zaten almadılar bizi. Türkiye yakın olduğu için buraya geldim.

Başka ülkeler de Suriye'ye yakın ama. Neden onları tercih etmediniz?

Arap ülkeleri bizi almadılar ki. Tercih etme lüksü yoktu yani.

Türkiye'ye gelişinizin Türkiye'nin uyguladığı sınır politikasıyla ilgisi var mı?

Evet, var tabi.

Suriye krizi karşısında diğer ülkelere kıyasla Türkiye'nin sizlere karşı tutumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Arap ülkelere kıyasla Türkiye daha iyi davrandı bize.

Suriye’de güven ve huzur oluşturma ya da güvenli bölge söyleminin sizdeki karşılığı nedir?

Pek güvenli olacağını sanmıyorum çünkü çok küçük bir yerden bahsediyoruz. Suriye’nin toplam toprak bütünlüğüne göre ama geçici olarak evet güvenli olabilir.

Suriye’de her şey yoluna girerse, serbest seçim olursa ya da buna inanırsanız ülkenize geri döner misiniz?

Hayır. Serbest seçim, Esad kaldığı müddetçe hiçbir zaman olmayacak.

Sizden önce gerçekleştirdiğim görüşmelerde çalışan bireyler ödemelerden muaf tutulmadıklarını belirttiler. Siz çalışmadığınızı söylediniz. Türkiye’deki ödemelerden muafiyet durumunuz var mı?

Hayır, bu söylemler doğru değil. Ben düşük gelirli biriyim buna rağmen hiçbir ödemeden muaf değilim. Herkes gibi bütün giderlerimi ödüyorum.

Suriye bir bataklık mı peki? Türkiye’de buna yönelik güvenlikleştirici söylemler mevcut çünkü.

Evet maalesef Suriye şu an için bir bataklık. Türkiye ise oraya mecburen girdi.

Esad’la anlaşma yapmak çözüm olur mu sizce bu süreçte, o bataklık için?

Esad’la bir anlaşmaya varmak çok zor çünkü anlaşma yapılsa da Esad sözünde durmaz. Dolayısıyla bu tür programların hiçbir katkısı olmaz.

Duydunuz ya da okudunuz mu bilmiyorum ama Türkiye’de bir siyasi lider sizleri davulla, zurnayla aslında bir bakıma sizleri gönüllü olarak Suriye’ye göndereceklerini belirtti. İktidar oldukları zaman tabi. Sizce mümkün mü? Suriye yeniden inşa edilse geri dönüşünüz mümkün mü?

Tabi ki mümkün. Çünkü biz buranın vatandaşları değiliz.. Her an yeni gelişmeler olabilir ve bizi gönderebilirler. Zorla tutup kolumuzdan çekerek olmasa da buradaki yaşam şartlarımızı zorlaştırırlar ve gitmeyi tercih etmemizi sağlarlar.

Ana muhalefet partinin sizler için düşüncesi nedir peki?

CHP değil mi? CHP ve bütün bu partiyi tutanlar genelde bizi sevmiyorlar ve istemiyorlar.

Suriye halkları bir araya gelir mi sizce? Gelirse bir çözüm olur mu?

Doğru. Biraraya gelebilirsek mutlaka bir çözüme varacağız ama buradaki sıkıntı bunu başaramayız çünkü bizi birbirimizden çok uzaklaştırdılar. Herkes ne istediğini söyler ve sonuçta herkesin amacı mutlu, huzurlu yaşamak. Böylece birleşerek çözüm yolunu bulabiliriz. Ama birleşemeyiz işte. Artık birleşemeyiz.

Türkiye Suriye'den çekilip Suriye, Suriye halklarının kaderine bırakılırsa sonuç nasıl olur?

Türkiye çok vaat verdi, bu saatten sonra Suriye'den çekilirse çoğu insana zarar vermiş olur.

K17. Kadın, 70, Çalışmıyor, Düşük Gelir, Arap

Ne zamandır Türkiye'desiniz?

4 senedir buradayız.

Nasıl geldiniz Türkiye'ye?

Sınırdan geçmemizi sağlayacak biri vardı, o getirdi.

Siz Türkiye'ye gelirken savaşın durumu neydi Suriye'de?

Savaş çok kötü şekilde devam ediyordu. Biz de o savaşı gördük, yaşadık. Ben Resulayn'dan geldim, geldiğim zaman da savaş zaten devam ediyordu.

Türkiye'yi neden tercih ettiniz?

Orada savaş vardı, kadınlara çok kötü davranıyorlardı. Türkler sınırlarda da iyi davrandılar bize. Türkiye sınır kapılarını bize açtı. Bizi orada bırakmadı. Bizi ölümden aldı.

Kolay oldu mu peki gelişiniz?

Zor oldu gelmek. Sınırdan geçerken çok zorluk çektik. Ama yaşlılara daha kolaylık sağlıyorlardı. Ben rahattım ama kızlarım için zor oldu.

Türkiye'de misafir misiniz?

Hayır, değiliz.

Bayramda(2022 Ramazan Bayramı) Suriye'ye gitmek istediniz mi?

Biz gitmek istedik ama almadılar. İzin verilmedi geçişimize. Yasak gelmiş, gidemedik o yüzden.

Türk halkı size nasıl davranıyor?

Bize karışmıyorlar. Burada rahatız.

Suriye'de hayatınız nasıldı?

Güzeldi. Çalışıp paramızı kazanıyorduk. Tahılda, pamukta çalışıyorduk.

Savaş neden çıktı sizce?

Millet birden ayaklandı. Ben okumuş biri değilim, savaşın detaylarını bilmem. Ayaklanma oldu, herkes öldü. Çocuklar öldü.

Herhangi bir yakınınızı kaybettiniz mi?

Akrabalarım öldü, damadım öldü. Evler, arabalar her şey gitti.

Neden Mersin'i tercih ettiniz.?

Mersin yakındı. Ucuz geldi.

Masraflarınızı nasıl karşılıyorsunuz?

İlaçlara para ödemiyoruz. Hastaneye para ödemiyoruz. Okula göndermiyoruz çocukları, burada da tarlada çalışıyor çocuklarım. İki kızım var, gündeliğe gidiyorlar.

Türk vatandaşlığınız var mı?

Vatandaşlığımız yok.

Olsun ister misiniz?

Eğer verirlerse Türk vatandaşı olmak isteriz.

Neden ?

Daha kolay daha rahat olur her şey.

Bir gün Suriye’de her şey normale dönerse Suriye’ye gitme düşünceniz olur mu?

Döneriz tabi. Orada savaş bitse döneriz, yurdumuz orası bizim. İnsan yurdundan vazgeçemez ki.

K18. Kadın, 18, Çalışmıyor, Düşük seviye Gelir, Arap

Kaç yıldır Mersin’desiniz?

8 yıldır burdayız.

Türkiye’yi tercih etme sebebiniz neydi?

Ortak dini değerlerimiz var. Buraya gelirken ailem islami değerleri ön planda tuttu.

Türkler size nasıl davrandılar?

Okulda çok dışlandım. İmam Hatip Lisesi’nde okurken dışlanmadım ama ortaokulda çok dışlandım.

Neden Mersin’i tercih ettiniz?

Amcam buraya geldi sonra biz de arkasından geldik.

Sınırlardan geçişi hatırlıyor musun? Kolay olmuş muydu Türkiye’ye geçiş yapmak?

Kolay ama kolay değildi.

Nasıl yani?

Çok zaman aldı. Suriye’den Türkiye’ye gelmek için sabah 8 de çıktık ertesi gün sabah 8 de Türkiyedeaydik.

Buraya geldiğinizde eviniz var mıydı?

Hayır, yoktu.

Savaşı gördün, hatırlıyorsan eğer nasıldı savaş?

Çok kötüydü. Mesela uyuyorduk, sabaha çıkıp çıkamayacağımızı bilmiyorduk. Babam sabah işe gidiyordu akşama eve dönüp dönmeyeceğini bilmiyorduk.

Kardeşin var mı?

3 kardeşim var.

Savaşta yakınlarından birini kaybettin mi?

Çok şükür kaybetmedim.

Eviniz?

Evimizden çıktık ev bombalandı, paramparça oldu.

Savaş başladığında nerede oturuyordunuz?

Halep'te oturuyorduk. Suriye'de savaşta kaldığımız sürede Halep içinde 15 ev değiştirdik. Halep'in içinde bir yerden bir yere gitmek 18 saatimizi almıştı. O bombalarda 18 saat kalmıştık yani.

Türk vatandaşlığın var mı?

Yok.

Almak ister misin?

Düşünmedim bunu hiç.

Kendini burda misafir hissediyor musun?

Hayır, hissetmiyorum.

Suriye'ye geri dönmeyi düşündünüz mü?

Suriye'ye gitmeyeceğiz Çünkü kızlara çok kötü davranıyorlar. Türkiye'den Suriye'ye giden Suriyelilere yolda Suriye askerleri çok kötü davranıyorlar.

Suriye'de güvenli bölge oluşturuluyor gitmek ister misiniz?

Hayır, düşünmüyoruz.

Bu arada ailede vatandaşlık alan var mı?

Hayır, yok. Annemin de yok, babamın da yok.

Burada ödemelerden muaf mısınız?

Biz Türklerle aynıyız. Türkler neye ödeme yapıyorsa biz de aynısına yapıyoruz. Hastanelere vermiyoruz ama bazı ilaçlara biz de ücret veriyoruz mesela.

Tayyip Erdoğan'ı nasıl değerlendiriyorsun?

Bize çok iyi davrandı.

K19. Kadın, 50, Çalışmıyor, Düşük Düzey Gelir, Arap

Ne zaman Mersin'e geldiniz?

7 yıldır Türkiye’deyiz. 7 yıldır da Mersin’deyiz.

Suriye’de savaş nasıldı?

Allah kimseye göstermesin. Uçaklarla bombalar attılar üstümüze. Tanklarla yürüdüler üzerimize.

Savaşta herhangi bir yakınınızı kaybettiniz mi?

Amcalarım öldü. Amcamın oğlu fırına ekmek almaya gidiyormuş. Uçağın attığı bombayla öldü. Her yerde ceset vardı.

Türkiye’yi neden tercih ettiniz? Sınır geçişleriyle ilgisi var mı bu tercihin?

Pek yok. Bizim kültürümüze yakın olduğu için tercih ettik Türkiye’yi.

Türkiye’de kendinizi nasıl hissediyorsunuz?

Misafir gibi hissediyorum. Savaş biterse de dönerim ülkeme.

Komşularınız nasıl davranıyor size?

Geçen gün şöyle bir şey oldu.Çocuklarım ses yapmış. Komşularımız da çocuklar ses yapıyor diye polisi aramışlar. Suriyeliler çok ses yapıyor diye. Ama çocuk bu, ses yapacak yani.

O zaman pek de iyi davranmıyorlar diyebilir miyiz?

Yani hepsi bir değil tabiki ama evet pek iyi davranmıyorlar.

Nasıl geldiniz peki?

Yasal yolla geldim ben.

Suriye’de bir gün her şey yoluna girer mi sizce?

Bunu çok isterim. İyi olursa da ülkeme dönerim zaten.

Vatandaşlığınız var mı?

Türk vatandaşlığım yok.

Olsun ister misiniz?

İsterim ama olmasa da sorun değil. Bunca yıl yaşamışım böyle.

Suriye tehlikeli bir yer mi? Türkiye Suriye’ye girmeli mi?

Türk Hükümeti kendi bilir ama Suriye tehlikeli bir yer.

Son sorum. Suriyelilerin Türk vatandaşlarının hakkını yediği söyleniyor. Türk halkının buna inanması isteniyor. Bu doğru mu sizce?

Biz her şeye ödeme yapıyoruz. Kira veriyoruz. Nasıl hak yemiş oluyoruz. 4 çocuktan fazla çocuğunuz olursa ve durumunuz çok kötü olursa Avrupa’dan gelen para veriliyor bize. Verilen para da çok çok az yani. İlk geldiğimiz zamanlar bize de vermişlerdi. Ama artık vermiyorlar.

Neden peki?

Mersin’de Yenişehir’de oturuyoruz. Yenişehir Belediyesin’deki memur verilmediğini iletti ama sebebini söylemedi.

K20. Kadın, 45, Çalışmıyor, Orta Düzey Gelir, Arap

Kaç yıldır Türkiyedesiniz?

7 yıldır burdayız. 7 yıldır da Mersindeyiz.

Mersin’e nasıl geldiniz?

Suriye’den Türkiye’ye kaçak yolla geldik.

Zor oldu mu peki?

Bombalar varken dağları geçmek zordu. Türk askerleri izin vermedi bizim geçişimize ama yolunu bulup geçtik.

Bombalar varken dağları geçmenin zor olduğunu söylediniz. Savaşta yaşananları anlatmanız mümkün mü?

Uçaklarla her yer bombalanıyordu. Cesetler yerdeydi. Her yer cesetti.

Yakınızı kaybettiniz mi?

Eşim 2 kez ayağından darbe aldı. Kurşun değdi. Özgür Suriye Ordusu ve Esad arasındaki savaşta karşılıklı ateş ediliyorken bir taraftan kurşun aldı ama kimdi yapan bilmiyoruz.

Suriye savaşının böyle olacağını düşündünüz mü?

Savaşın böyle olacağına hiç ihtimal vermedik. Bu kadar uzun süreceğini bilemedik. Tamam, Suriyedeysen de Esad’dan korkardı herkes. Adını sokakta anamazdık ama yine de bunları bize yaşatacağına inanmak gücü.

Türkler size nasıl davrandı ya da davranıyor?

Çok yardım ettiler. Çok iyiliklerini gördük. Son zamanlarda değişti biraz bu durum ama herkesi de bir tutmamak gerekiyor. Türkler içinde de iyisi var kötüsü var.

Kendinizi burda misafir gibi hissetiniz mi?

Hayır hissetmedik. Eşim bakkal burda . Herkes alış veriş yapıyor ondan. Suriyelisi de yapıyor Türkü de yapıyor.

Vatandaşlığınız var mı?

Yok.

Olsun ister misiniz?

Evet isteriz. 5 çocuğum var. Burda büyüdüler. Burda okula gidiyorlar. Onlar için her şey rahat olsun isteriz.

Sizlere vatandaşlık verildikçe bazı kesimler tarafından Türk vatandaşlarının hakkını yiyeceğiniz görüşü hakim. Doğru mu bu sizce?

Hayır öyle bir şey kesinlikle yok. Her milletten iyi kötü çıkar o yüzden herkesi bir tutmamak lazım. Biz buraya savaştan geldik, yaşamak için geldik. Geldiğimiz zamanlarda da çok zor günlerden geçtik. Yine de kimsenin hakkında gözümüz olmadı.

Türkiye’deki ödemelerden muaf mısınız?

Hayır. Mesela eşimin bakkalı var, vergisini ödüyor. Elektriği ödüyor, suyu ödüyor. Hem dükkanın her şeyini ödüyor hem evimizin.

K21. Kadın, 32, Çalışmıyor, Düşük Gelir, Arap

Kaç yıldır Mersin’desiniz?

7 yıl oldu.

İdlib nasıldı orayı bıraktığınızda?

Uçakla her yeri bombalanıyordu, vuruluyordu.

Neler gördünüz?

Gece uyumak mümkün olmuyordu.

Savaş neden çıktı size göre?

Zulüm vardı. Zulüme karşı koymak istediler. Ekonomi çok kötüydü. Ekonomi düzelsin istediler. Öylece savaş çıktı yani.

Suriye’den Türkiye’ye geçmek kolay oldu mu?

Yasal yolla geldik. O yüzden zorlanmadık.

Son zamanlarda televizyonda ya da medyada sizler sürekli kötüleniyorsunuz.

Sizce Türk komşularınız bundan etkileniyor mu?

Benim komşularım etkilenmedi. Bana çok iyi davranıyorlar, ben de onları çok seviyorum.

Vatandaşlığınız var mı?

Hayır yok ama inşallah Türk vatandaşı olurum.

Neden Türk vatandaşı olmayı bu kadar çok istiyorsunuz?

Bizi sürekli tehdit ediyorlar, ‘Sizi Suriye’ye geri göndereceğiz.’ diye. Türk vatandaşı olsam bunu yapamazlar.

O zaman geri gönderilme korkusu taşıyorsunuz.

Evet, korkuyoruz.

Bu açıklamalardan yola çıkarak kendinizi misafir gibi hissediyor musunuz?

Evet, hissediyorum.

İdlib’de güvenli bölge oluşturulması konusunda fikriniz nedir?

Çok iyi bir hareket.

Güvenli bölgelere döner misiniz peki?

Biz Suriye'ye yaklaşırsak Esad eşimi hemen askere alır. İdlib'de islam var. Eşim girerse alırlar onu hemen.

O zaman geri dönme düşünceniz yok diyebilir miyiz?

Evet, istesek de dönemeyiz.

Ödemelerden muaf tutuluyor musunuz?

Hayır, ödemelerimizi kendimiz yapıyoruz.

Esad nasıl biri?

Çocukları bombalayan biri nasıl olabilirse öyle biri.

Peki Recep Tayyip Erdoğan nasıl biri?

O bambaşka biri. Çok seviyorum onu.

K22. Kadın, 54, Çalışmıyor, Düşük Gelir, Arap

Kaç yıldır Mersindesiniz?

10 yıldır Mersindeyim. Bir kızım var. Önce Adıyaman'daydık. Sonra buraya geldik.

Savaşı nasıl anlatırsınız?

Esad'ın askerleri evlerimizi talan etti. Evlerimizi yıktılar. Boombaların nerden geldiğini bilmiyorduk. Komşumuz dışarıya çıkmıştı. Bir anda nerden geldiğini anlamadığımız bir bomba düştü ve orada öldü.

Türk komşularınız nasıl?

Çok iyiler, bizlere hep çok iyi davrandılar, öyle de davranıyorlar.

O zaman komşularınızla bir sorun yaşamadan devam ediyorsunuz buradaki yaşantınıza?

Evet. Herhangi bir sorun olmadı aramızda.

Vatandaşlığınız var mı peki?

Türkiye vatandaşlığım yok. Ama olsun isterim. Çocuklarımda da yok. Onlarında vatandaşlığı olsun isterim.

Neden?

İş bulmaları kolay olacak.

Türkiye'ye gelirken sınırdan geçişiniz kolay oldu mu?

Ben yasal yolla geldim. Sınırdaki olanları bilmiyorum.

Kapılarımızı açtık. Herkes geçebildi bu kapılardan. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Şimdiye kadar kimse öyle bir şey yapmadı. Arap olmamıza rağmen Arabistan kapısını açmadı yada başka yerler. Türkiye olması gerekeni yaptı. Bizi bırakmadı orada

Suriye’de her şey yoluna girerse döner misiniz?

Esad gitmezse biz burdan gitmeyiz ama giderse biz de döneriz ülkemize. Yeniden evimizi yaparız, işimizi yaparız.

O zaman ülkenize dönme düşünceniz var.

Evet. Tabi ki. Orası bizim vatanımız. Oranın düzelmesini tabi ki isteriz. Ve düzelirse oraya döneriz.

Kendinizi burda misafir gibi hissettiniz mi?

Başlarda hissetmiştik. Sanki savaş bitecek biz geri dönecektik. Öyle gibiydi. Sonra artık gitmeyeceğimizi anladık, o yüzden de misafirlik bitti dedik. Yani, hissetmiyorum.

Türkiye’nin yaklaşımını nasıl buldunuz?

Bize, göç edenlere, topraklarına sığınanlara olması gerekeni yaparak yaklaştı.

Esad nasıl biri?

O tek başına bir devlet. Kimse onunla konuşamaz. Sokakta kimse onun ismini söyleyemez. Adını ansak hapse girme sebebimiz olur bu.

Tayyip Erdoğan nasıl biri peki? Sizlere yaklaşımı nasıl?

O bizlere insana yakışır şekilde davrandı. Kapılarını bize açtı.

K23. Erkek, 36, Şoför, Düşük Gelir, Arap

Türkiye’de misafir misiniz?

Evet, kendimi misafir olarak görüyorum. 10 yıl tabiki çok uzun bir süre ama keyfi olarak biz bunu seçmedik.

O zaman mülteci ya da sığınmacı olarak görmüyorsunuz kendinizi, misafirim ve gideceğim diyorsunuz?

Misafirim çünkü iltica ve göçmenlik statüleri daha farklı şeylerdir.

Vatandaşlığınız yok o zaman..

Evet, yok.

Peki neden Türkiye diye sorsam? Neden Mersin?

Bir tek Türkiye kapısını açtı. Zaten başka seçenek de yoktu. Biz de ölümden kaçtık. Seçim yapma gibi lüksümüz yoktu. Ayrıca Türkiye bizim gibi Müslüman bir ülke. Mersin’de akrabalarım var. Geçim şartları da kolay.

Ensar- muhacir yaklaşımından bakıyorsunuz o zaman.

Evet, dini birliğimiz var.

Kapısını açması son yıllarda Türkiye'yi zor durumda bıraktı ama. Sizlerle beraber herkes girmeye çalıştı. Bu durumda da Türkiye, sınırlarını güvenlikleştirme yoluna gitti.. Bayramda gidişleriniz yasaklandı. Gidebildiniz mi siz?

Yok, gidemedim. Ama bu bizim suçumuz değildi fakat yasak bize işledi.

Suriye krizi karşısında Türkiye'nin tutumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Tabi ki Türkiye bize kapısını açtı, misafir gibi davrandı. Bu iyiliği hiç unutmayacağız. Diğer ülkeler zaten böyle bir şey yapmadı.

Misafir söyleminiz dikkatimi çekiyor.

Evet, misafirimiz. Bu bu empoze edildi.

Ülkenize geri döner misiniz peki, burda misafirim diyorsunuz, her şey yoluna girerse döner misiniz?

Hayır.

Neden?

Burda bir düzenimiz var artık. Hem Esad ordayken bence kimse dönmez.

Ödemelerden muaf tutuluyor musunuz diye sorsam? Ödemelerden muaf tutulduğunuz konusunda çok fazla gündem olan açıklama oldu çünkü.

Kesinlikle öyle bir şey yok. Her şeyi kendimiz ödüyoruz ve Türkiye Hükümeti'nden maaş almıyoruz. Bu söylemler seçimler için oy kampanyası.

Geri gönderileceğinize inanıyor musunuz?

Bizim için artık her şey mümkün olarak görünüyor. Olmaz dediğimiz her şey oldu.

Türkiye Suriye'den çekilse?

Hiç iyi olmaz. Böyle bir kararı almak için geç oldu.

Yanıtlarınız için teşekkür ederim.

Rica ederim.

K24. Erkek, 57, Çalışmıyor, Düşük Gelir, Arap

Suriye'nin neresindensiniz?

Resulayn'danım.

Ne zamandan beri Mersindesiniz?

9 senedir. Yani Suriye'de savaş başladı, biz buraya geldik.

Siz buraya gelirken Suriye'de durum nasıldı?

Açtık, kötüydük, her yerde ölüm vardı. Harap olmuştu memleketimiz.

Suriye’de yakınınız kaldı mı?

Akrabalarım var Suriye’de ama 4 çocuğumla biz burdayız.

Neden Mersin’i tercih ettiniz?

Önce Urfa’ya geçtik, ordan buraya geldik. Burada yaşamak daha kolay geldi bize.

Türkiye’ye geçişiniz kolay oldu mu?

Bizim geldiğimiz dönemde kolaydı. Sınırlardan rahat geçiş yapabiliyorduk. Şu an çok zor. Geçişlere izin verilmiyor. Bu bayram yasak geldi, gitmek isteyenler hiç gidemedi.

Siz ve aileniz bayramda Suriye’deki akrabalarınızın yanına gitmeyi düşündünüz mü?

Düşündük ama getirilen yasaktan da haberimiz vardı. Gitmedik o yüzden. Denemedik gitmeyi yani. Zaten geldiğimizden beri hiç gitmedik?

Şu an geçişler zor diyorsunuz ama eskiden kolaydı dediniz. Eskiden neden gitmeyi düşünmediniz?

Ölüme bile gider mi insan? Ölüm vardı orada. Cesaret edemedik.

‘Suriye’de her şey yoluna girerse oraya tekrar döneriz.’ diyor musunuz?

Orada hiçbir şeyimiz kalmadı. Evimizi yıktılar. İşimizi elimizden aldılar. O yüzden dönmeyiz.

Sizlere bu süreçte nasıl yaklaştı Türk Hükümeti sizce?

Biz burda sadece yaşamaya, hayatta kalmaya bakıyoruz. Sınırları açtılar, geldik. Kötü davranmadılar. Bizi kabul ettiler.

Türk komşularınız nasıl davranıyor?

Bize karışmıyorlar. Kötü davranmıyorlar. Türklerin tarlalarında gündelik işçi olarak çalışıyoruz. Paramızı veriyorlar. Biz de kazancımızla masraflarımızı karşılıyoruz. Elektriğimizi ödüyoruz, suyumuzu ödüyoruz.

Burada çadırda yaşıyorsunuz. Kış zor geçiyordur. Suriye’de evleriniz yeniden yapılmış olsa da mı dönmezsınız?

Biz artık Türkiye’den başka hiçbir yere gitmeyiz. Suriye’de her şey oluna girse de gitmeyiz. Ev verseler de gitmeyiz. Biz artık tamamen buradayız. Türkiye’deyiz. Dönmeyeceğiz.

Türk Hükümeti tarafından sizlere yapılan ödemeler var mı?

Türk Hükümeti para veriyor ama başvurmak lazım. Biz başvurmadık, o yüzden de almadık.

Neden başvurmadınız?

İstemedik. Zaten çalışıyoruz.

K25. Erkek, 21, Çalışmıyor, Düşük Gelir, Arap

Ne zaman geldiniz Suriye'den?

2014 yılında geldik.

Savaş 2011 yılı ile başladı, siz neden sonra geldiniz?

Hasekeliyim ben, bizim orda savaş 2014-2015 yıllarında başladı. Savaşın başlamasıyla da oradan kaçıp buraya geldik. O zaman çocuktum. Etrafta hep ölen çocukları görüyordum. O yüzden iyi ki gelmişiz.

Suriye'de yakınınız kaldı mı?

Amcalarım kaldı, onlarda da görüşmüyoruz.

Neden Mersin'i tercih ettiniz?

Önce Urfadaydık. Urfa'da iş yoktu. Urfada pamuk fabrikasında çalışıyordum ama orda da kışın pamuk var yazın yok. O yüzden Mersine geldik.

Bayramda gidebildiniz mi Suriye'ye?

Gidemedik. İzin verilmedi geçişimize. Önceden sınırlardan daha rahat geçiyorduk. Ama son yıllarda izin verilmemeye başlandı.

Suriye'de her şey yoluna girerse yeniden oraya gitmeyi düşünür müsünüz?

Suriye'de 16-17 yaşında kimlik veriliyor. Ben Türkiye'ye 13 yaşında geldim. Yani Suriye kimliğim çıkmadan buraya geldim. Şimdi burada geçici koruma kimliğim var. Ama Suriye için kimliğim yok. Gidemem o yüzden.

Türk vatandaşlığı ister misiniz?

Bizlerden herkes Türk vatandaşı olmak ister tabi ama Türk Hükümeti herkese vatandaşlık vermiyor. Öğrenciysen, okumuş, eğitim almış biriysen veriyor vatandaşlığı ama kalkıp çobanım dersin vermiyorlar.

Suriye'deki savaşı nasıl yorumlarsınız?

Ya IŞİD'den yana olmalısınız ya da Esad'dan yana. Şu an savaş kalmadığını duyuyoruz ama.

Peki dönüş yapar mısınız bu durumda Suriye'ye?

Bu çadırkentte yaşayan çoğunluk gitmeyi ister ama orada yaşayacak evimiz yok. IŞİD hepsini bombaladı, dağıttı, yıktı. Yeniden yapılması da yıllar alır yani. Biz önce Suriye'de başka memleketlere gittik. Gittiğimiz her yere savaş gelince artık oradan tamamen kaçtık.

K26. Erkek, 32, Tekniker, Düşük Gelir, Arap

Merhabalar, öncelikle görüşme yapmayı kabul ettiğiniz için teşekkür ederim. İlk olarak şunu sormak isterim. Suriye’den Türkiye’ye geliş yolculuğunuz nasıldı?

Kaçak yolla önce geldim. Önce Antalya, sonra Urfa.

Ne kadar süredir burdasınız?

7 yıldır.

Siz gelmeden Suriye’deki durum nasıldı peki?

Her tarafta savaş vardı. Savaş olmasa iş yoktu. Asker olarak gitmesen, çalışamıyordun, bu yüzden yemek parası kazanamıyordun.

2018’de Gaziantep’e gitmiştim. Halep’e geçmek istedik. Fakat medyaya yansımayan ufak çatışmaların devam etmesinden kaynaklı Suriye’ye geçişimize valilik izin vermedi. Siz Suriye en son ne zaman gittiniz?

2015’te geldim buraya, geldikten sonra bir daha hiç gitmedim. PKK var, PKK yoksa Esad var. Suriye’de kalmak için ya PKK’dan yana olman lazım ya Esad tarafında asker olman lazım.

O süreye kadar Suriye’deydiniz. 2015’ten önce çıkmak istediniz mi oradan peki?

Ben Suriye’de elektronik teknikeriydim. Ama iş yoktu. Yani zaten bir şekilde kaçacaktım oradan.

Türk Hükümeti, Suriye savaşından kaçanlar için bir politika uyguladı, ‘açık kapı politikası’. Sizin Türkiye’ye gelmenizde bu etkili oldu mu?

İlk önce açılmadı sınır kapıları. Biz zorladık, kaçak geldik.

Bunu şunu için soruyorum. Bu politika son zamanlarda Türkiye’de çok gündem oldu.

Ama şimdi çok çok zor. Amcamın oğlu bundan bir ay önce 5 kez gelmeyi denedi. Yani Suriye’den buraya gelmek istedi. İzin verilmedi, geçemedi. Bir de benim geldiğim 2015 yılında kaçakçılar 50 ya da 100 liraya bizi getirebiliyordu. Şimdi 1500 dolar filan istiyor. Çok pahalı.

Sınırlardan geçişinizi kaçakçılar mı sağlıyor?

Herkesin geçişini sağlamasa da bazılarına yardım ediyorlar.

Gelişinizi nasıl sağlıyor kaçakçı?

Bilmiyorum ki. Kendi yolları yöntemleri var. Anlamıyorsunuz yani.Eski zamanda PKK yoktu, IŞİD yoktu. Sonra onlar geldi ben ben kaçtım Suriye’den.

Peki onlar(PKK- IŞİD) sizce Suriye’de ne zaman aktif oldular?

2014-2015 yılındaydı sanırım.

Savaş olmadan önce Suriye nasıldı?

Çok güzeldi. Her şey ucuzdu, her şey bedavaydı.

Yani şunu anlıyorum söylediklerinizden. PKK ve IŞİD gelmeden önce Suriye’de her şey yolundaydı, Esad’la mutluyduk. Doğru mu anladım?

Savaş yoktu o zamanlar, Esad çok iyiydi. Mazot beleş, okul beleş, her şey ucuzdu. Savaş başladı, Esad katletmeye başladı. Ama şimdi rejime geçsek ayrı bir dert PKK ayrı bir dert.

2015’te biz 3 kişi buraya geldik, abilerimle. 2 abim Almanya’ya geçebildi, şimdi ben de kaçak gideceğim, 3 çocuğumu ve karımı burada bırakacağım. Abilerim daha ucuza gitti, fakat benim geçebilmem için 100 bin lira lazım şimdi.

Evet, bu geçişlerin çok pahalı olduğunu biliyorum. Suriye’li bir arkadaşım bundan birkaç yıl önce Yunanistan üzeri Avrupa’ya geçmek istemiş, çok fazla para talep edilmiş, ayrıca hem kaçakçılar tarafından dolandırılmışlar , hem de Yunan ve Alman akeri yakaladıkları zaman çok kötü muamele etmişler.

Bugün(4 Mayıs 2022) televizyonlarda ve diğer medya kanallarında ‘Suriyeliler Suriye’ye’ diye bir gündem oluşturuldu. Suriye’de her şey yoluna girerse, Esad’da çağırıyor sizleri ara ara da olsa, döner misiniz ülkenize?

İdlib var sadece dönebileceğimiz, diğer tüm yerler Esad’ın elinde artık. Gidenleri de Esad yakalayınca bırakmıyor. O yüzden dönmeyiz, Almanya’ya gidersek zaten hiç dönmeyiz.

Kökeniniz nedir bu arada?

Arap. Hasekeliyim.

Yakınıınızdan birini kaybettiniz mi peki?

Evet, ağabeyimi. PKK öldürdü.

Nasıl oldu?

Ağabeyim köye gidecekti. Savaşın başlayacağından haberi yoktu. Yoldaydı. Bir tarafta PKK diğer tarafta Esad, PKK tarafından öldürüldü.

Türkiye’de size yönelik yani Suriyelilere yönelik belirli söylemler var: Misafir, muhacir.. Bu söylemleri daha çok cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan kullanmakta. Bununla ilgili düşünceniz nedir?

Tayyip Bey, bize çok yardım etti. Türk halkı etti aslında. Komşularımız bize çok iyi davrandı. Sadece televizyonlar ‘Biz Suriyelileri istemiyoruz.’ dedi. Mesela burada

Türklerin tarlalarında çalışıyoruz, bize çalışmamızın karşılığı veriliyor. Günlük 115 lira veriyorlar, az ama veriyorlar yine de.

Normali ne kadar?

170 lira civarı.

Mesela bu kaldığınız çadıra ücret ödüyor musunuz?

Çadır bizim, ödemiyoruz. Çadırı kurduğumuz tarlanın sahibine ödüyoruz para, elektriğe ödüyoruz, suyu ortak kullanıyoruz, suya ödüyoruz. Ağamız var, ona ödüyoruz. Bir tek hastanelere ödeme yapmıyoruz.

Kemal Kılıçdaroğlu'nu biliyor musunuz? Buna yönelik bir soru soracağım.

Hayır, bilmiyorum.

Türkiye'de bir siyasi lider (Ümit Özdağ), sürekli Suriyelileri kötüleyen paylaşım yapıyor, terörist olduğunuzu, sınırlara rastgele girdiğinizi.. Bunlar doğru mu sizce?

Kötü amaçla girenler muhakkak vardır. Ama biz o amaçla gelmedik buraya.

Gerçekten Türkiye'yi seçme nedeniniz nedir?

Türkiye bir kere kimlikle alıyor, pasaport istemiyor. Ama artık almıyorlar, kaçak yolla da geçmek çok zor.

Bu bayram için (2022 Ramazan Bayraamı) Suriye'ye geçişiniz de yasaklandı.

Gidebildiniz mi?

Ben gitmek istemedim. Annemi babamı çok özledim ama gitmek istemedim.

Anneniz babanız Suriye'de..

Evet.

Bir de şu var: Suriye'den geçenler için de PKK'ya yardım eden bir kefil olmalı. Çok zor artık geçmek. Arkadaşım bir ay önce Suriye'ye gitti, tamamen döndü yani. Sonra onu yakalayıp evine götüreceği eşyaların çoğuna el koymuşlar.

Mesela ben Almanya'ya gideceğim, bir yıl sonra ikamet alınca pasaportum da olacak, bu pasaportla Suriye'de rahatsız edilmeyeceğim. Ama Türkiye'den geçiş yapsam Türk kimlikle PKK buna izin vermez.

Sizce neden?

Sevmiyorlar, düşman olarak görüyorlar. Mesela Erbil'de de benzer durum var.

Anne ve babanız neden gelmedi?

Bir erkek ve bir kız kardeşim var orada, erkek kardeşim mühendis. O yüzden gelemediler, onları yalnız bırakmamak için.

Kaç kardeşiniz?

12.

Bu arada burada ne iş yapıyordunuz? Mesleğinizi yapıyor musunuz?

Yok, hurdacıyım burda.

K27. Erkek, 20, Çalışmıyor, Düşük Gelir, Kürt

Kaç yıldır Türkiye’desin?

10 yıldır Türkiye’deyim.

Kaç yıldır Mersin’desin?

4 senedir Mersindeyim. 6 yıl Urfa’da kaldık.

Neden önce Urfa’yı tercih ettiniz?

Sınıra yakındı. Akrabalarımız vardı. Sonra orda iş yoktu, kalamadık. Önce Tarsus’a geldik. 1 yıl orda kaldık, sonra da Mersin’e geldik.

Kardeşin var mı?

Var. 1 ablam, 3 abim var. Abilerimden biri Hollanda’ya diğeri Almanya’ya kaçtı.

Suriye’deki savaşı hatırlıyor musn?

Hatırlıyorum ama hatırlamak istemiyorum. Rüya gibiydi. Kötü bir rüya gibi. O yüzden hiç hatırlamak istemiyorum.

Yakınından birini savaşta kaybettin mi?

Kaybetmedim ama her şeyimiz gitti. Abimin dükkanı vardı bombalandı. Çok şükür abime bir şey olmadı. Biz Resulayn’da yaşıyorduk. Bizden kimse ölmedi ama komşularımız öldü.

Savaş neden başladı sence?

Bir tarafta Esad bir tarafta Özgür Suriye Ordusu vardı. Dini bir gerekçesi vardı.

Sınırdan geçişiniz kolay oldu mu?

Savaş başladığında biz 4 ay bir köyde kaldık. Çok kötü günlerdi. Bomba seslerini duyarak yaşıyorduk. 4 ay hiç uyumadık. Sonra kaçmak istedik. Sınıra geldik, hatırlıyorum 10 asker vardı, ellerinde silahlarla. O Türk askerleri geçişimize izin vermedi. Daha sonra başka askerler geldi, onlar sınırdan geçişimize bir şey demedi.

Abilerin nasıl kaçtı?

Akdeniz üzerinden kaçtılar. Deniz yolculuğu ile kaçtılar.

Akdeniz’de batan botları biliyoruz. Buna rağmen nasıl kaçtılar?

O zamanlar botlarla kaçmak çok tehlikeli olmuyordu. Son yıllarda artık tehlikeli olmaya başladı. Ama tehlikeyi de göze almışlardı.

Peki sen kendini burada misafir gibi hissettin mi hiç?

İlk geldiğim zamanlar hissettim. Çünkü Suriye kimliğim de yoktu. Kürt olduğumuz için Esad kimliklerimize el koymuştu. Şu an sadece Türk kimliğim var. Türk vatandaşıyım. Babam 40 yıl orada yaşadı, 40 yıl boyunca kimliksiz bir yabancı gibi gezdi. Abilerim ablam üniversite okudu. Ama kimlikleri yoktu, iş bulamıyorlardı. Sadece bazı zengin Kürtlerin kimliği vardı.

Burda nasıl davrandılar sana?

Ortaokulda çok kötüydü. Hep dışlıyorlardı. ‘Suriyeli, Suriyeli gel buraya.’ diye dalga geçiyorlardı. Hatta bir kez 10 kişi beni dövmek istedi. Koşarak kaçtım hepsinden. Ama yine de yakalayıp dövdüler.

Vatandaşlığın kaç yıldır var?

7 yıldır var. Ben buraya geldiğimde 18 yaşının altında olduğum ve dedelerim Türk olduğu için vatandaşlık verildi bana. Ailemin Türk vatandaşlığı yok mesela.

Suriye’ye geri dönmek ister misin?

Biz aslında Türkiye’nin Resulay’a girdiği dönemden önce gidecektik, karar vermiştik. Sonra çatışma çıktı. Gitmedik.

Esad, ‘Gelin.’ diyor, gider misin?

Yok, gitmeyiz. Gitmem.

Ödemelerden muaf tutuluyor musunuz ya da tutuldunuz mu hiç?

Elektrik, su, internet her şeye ödeme yapıyoruz. Hastanelere ödeme yapmıyoruz sadece yani devlet hastanesine vermiyoruz. Bazı ilaçlara ödeme yapıyoruz.

K28. Erkek, 50, Esnaf, Orta Düzey Gelir, Arap

Ne zaman geldiniz buraya?

9 yıl oldu.

Savaşı anlatır mısınız?

Bombalanan iş yerleri, evler. Savaşı anlatmak mümkün değil.

Sizce neden başladı savaş?

Herkes bu sorunun cevabını biliyor. Esad’ın babası 40 yıl kaldı, sonra Esad geldi, demokrasi yoktu, zulüm vardı. Baktığınız zaman bir başkan vardı ama kendini Allah zannediyordu. Bir kişi yüzünden 5 milyon Suriyeli kaçtı.

Savaşa olmasa da kaçır mıydınız?

Yok, kaçmazdık. Esad’dan memnun değildik ama evim vardı, dükkanım vardı, işim vardı. O yüzden kaçmamıza gerek yoktu.

Buraya ilk geldiğiniz zamanları anlatır mısınız?

Üstümüzdeki elbiseden başka elbise yoktu, buraya geldiğimizde. Parkta kaldık. Sonra 250 liraya ev tuttum. Günlük 25 liraya kasaplık yapıyordum.

Kendinizi burada misafir gibi hissettiğiniz mi?

Buraya ilk geldiğimiz zamanlar savaş bitecek ve biz geri gideceğiz diye düşündük.

Vatandaşlığınız var mı?

Hayır, yok.

Almak ister misiniz?

Hayır, gerek duymadım.

Siz buraya geldiğiniz zaman sınırlardan geçmek kolay oldu mu?

Benim pasaportum vardı. Hacdan gelmiştim. Ben kolay geldim. Ama ailem kaçak geldi. Sınırlar aslında ilk bir yıl rahattı. Sonra sınırlardan geçmek kolay olmadı. Türk askerleri izin vermedi. Sınıra gelmiş ailem, kaçak olunca geri göndermişler. Sonra bir kez daha denemişlerdi. O zaman kaçak yolla gelebildiler.

O zaman Türkiye'nin uyguladığı 'açık kapı politikası' savaşın ilk 1 yılında mı geçerliydi?

Sonrasında da olmuştur belki ama ilk bir yıl daha kolaydı yani.

Peki buradaki ödemelerden muaf mısınız?

Benim buradaki dükkanım için hesap açmam lazımdı, vergi için. Benim her şeyim yasal. Elektrik, su her şeye ödeme yapıyoruz. Sadece devlet hastaneleri ücretsiz. Sağlık ocağına çok az ödeme yapıyoruz. Pahalı ilaçlara biz de ödeme yapıyoruz.

Suriye'ye dönmek ister misiniz?

Evet isterim. Türkiye'den çok memnunum. Bu dünyadaki her şey Allah'ın. Ama bugünden sonra ne olacak bilmiyoruz. Bakın Ukrayna'ya. Çok güzeldi. Şu an ateş altında. Ne olacağımız belli değil.

Tayyip Erdoğan'ın size yaklaşımını nasıl değerlendiriyorsunuz?

On numara insan.

K29. Erkek, 24, Market Çalışanı, Düşük Düzey Gelir, Arap

Kaç yıldır Türkiye'desiniz?

Buraya geleli 5 sene oldu.

Mersin'i tercih etme sebebiniz neydi?

Akrabalarımız buradaydı.

Akrabalarınız nasıl geldi buraya?

Hastaları vardı. Onu getirmişlerdi.

Suriye'deki savaşı sorsam size oradaki savaşı nasıl anlatırsınız?

Çok zordu. Bombalar vardı her yerde. Elektriğimiz yoktu, suyumuz yoktu, durumumuz hiç iyi değildi yani.

Esad'ı nasıl tanımlarsınız?

Hiç iyi biri değil o.

Esad savaştan önce nasıldı?

Eskiden de iyi değildi, hiç iyi biri olmadı ki. Sokata yürürken bile onun adını anamazdık. Ancak hemen Esad'ın askerleri alırdı bizi.

Türkiye Hükümeti nasıl size karşı?

Bence çok iyi.

Türkiye'de kendinizi misafir gibi hissettiniz mi? Ya da kendinizi burada nasıl hissediyorsunuz?

Burada kendimi misafir olarak hissediyorum.

Misafirlik 'Geldim geri gideceğim.' anlamını taşıyor. Suriye'ye geri dönme durumunuz olsa döner misiniz?

Neden dönmeyeyim. Suriye düzelirse giderim.

Yasal yolla mı geldiniz?

Hayır, kaçak geldik.

Sınırlardan geçmek kolay oldu mu peki?

Eskiden kolaydı, başlarda kolaydı ama sonrasında Türk askerleri izin vermedi geçişimize, kolay olmadı sonradan gelmek.

Türk vatandaşlığınız var mı?

Yok.

Almak ister misiniz?

Her yere rahatça gidemiyoruz, zorluk çıkarıyorlar. Türk vatandaşı olsam daha kolay giderim her yere.

Suriye tehlikeli mi sence? Türkiye orda olmalı mı?

Çok tehlikeli bir yer. Savaş var, adalet yok, demokrasi yok.

Esad'ın sizleri tekrar Suriye'ye çağırmasına ne dersin?

Nasıl dönelim? Hiçbir şey yok. Evimiz yok, elektriğimiz yok, suyumuz yok, işimiz yok.

Biz sınırlarda güvenli bölge oluşturuyoruz. Bu konuda fikriniz nedir?

Bir fikrim yok.

Savaşa tanık olmuş biri olarak savaşta herhangi bir akrabanızı kaybettiniz mi?

Evet, kaybettim. Aynı sokaktan komşularımız gitti.

Arap ülkelerini değil de Türkiye'yi tercih etme sebebiniz neydi peki?

Türkiye hepsinden çok daha iyiydi bize karşı.

Yani Türkiye'nin yaklaşımı etkili oldu Türkiye'yi seçmemiz için diyorsunuz.

Evet. Bize evinin kapılarını açtı.

Son sorum. Türkiye'de çok gündem olan bir soruyu sormak isterim.

Ödemelerden muaf tutuluyor musunuz?

Hayır. Sadece devlet hastanelerine ödeme yapmıyoruz. Onun haricinde her şeye ödeme yapıyoruz.

K30. Erkek, 23, Çalışmıyor, Düşük Gelir, Arap

Kaç yıldır Mersindesiniz?

7 yıl oldu.

Hep Çadırkent'te mi yaşadınız?

Hayır. Önce bir fabrikanın ambarında kaldım. Sonra da Çadırkent'e geldim.

Çalışıyor musunuz?

Belli bir yerde çalışmıyorum. Burada, hemen Çadırkent'in yanında tarlalar var.

Orada gündelik çalışıyorum. Bazen hurdacılık yapıyorum.

Tarlada Türkiyeliler ve Suriyeliler karışık mı çalışıyorsunuz?

Evet. Ama biz daha çok kişiyiz.

Doğru mu anladım? Daha az Türk daha çok siz yani.

Evet.

Neden sence?

Bize günlük 115 lira veriyor, Türk ise 170-180 liradan daha az parayı kabul etmiyor.

Öyle olunca da bizi çalıştırmak işlerine geliyor.

Siz neden 115 lirayı kabul ediyorsunuz?

Başka çaremiz yok. Burda, bu çadırdaki yaşıyoruz. Fazlasını istesek bizi işçi diye de almazlar.

Tarla sahibi Türk mü?

Evet.

Türkler ile sizin aranızda ayrımcılık yapıyor mu?

Hayır. Biz hepimiz onun işçisiyiz. Bazen sorun bizler arasında oluyor.

Konuştuklarımızı anlamıyoruz. Biz Türkçe bilmiyoruz onlarda Arapça bilmiyor.

Dil dışında başka sorun yaşamıyoruz diyorsunuz yani?

Yani yaşamıyoruz. Bizim nasıl yaşadığımızı görüyorlar ve bize yardım ediyorlar.

Çadırkent'i gördünüz. Onlar da görüyor. Bize kötü davranmıyorlar yani.

Çadırkent'te ödemeleriniz nasıl?

Çadırları kurduğumuz tarlanın sahibi Türk. Biz bu çadıra para ödemedik ama elektriği tarlanın sahibi veriyor. Biz de ona ödeme yapıyoruz. Suyu bazı çadırlar birlikte kullanıyoruz. Ona da ödeme yapıyoruz.

Başka neye ödeme yapıyorsunuz?

Hastaneler hariç her şeye.

Vatandaşlığınız var mı?

Yok.

Olsun ister misiniz?

İsterim.

Neden?

Yurtdışına gitmeyi istiyorum. Ama kaçarak değil. Türk olsam kolay olur belki. Suriyeli olunca hiç kolay olmuyor.

Yurt dışına gitmeyi istemerseniz Türk vatandaşı olmak istemez misiniz yani?

Yine isterim ama böyle de yaşıyorum yani.

Türkiye'deki partiler hakkında bilginiz var mı?

Yok. Bir Tayyip Erdoğan'ı biliyorum ve onu çok seviyorum. Bir de bizi istemeyenleri duyuyorum o kadar.

Türkiye'de sizi istemeyenler kimler sence?

Tayyip Erdoğan'ın karşısında olanlar ya da Esad'ı destekleyenler bence.

Türkiye'de istenmediğinizi bilmek ne hissettiriyor size?

Kötü hissediyorum. Sonuçta bizim kimseye zararımız yok. Burda yaşamak için çabalıyoruz.

EK 6. Tez Etik İzin İstek Yazısı

T.C.
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü

Sayı : E-23867972-050.01.04-2200004128
Konu : Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği
Kurulu Kararı Alınması Hk.

06.06.2022

REKTÖRLÜK MAKAMINA

İlgi: 09.03.2021 tarih ve E-81570533-050.01.01-2100001828 sayılı Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu konulu yazınız.

İlgi tarihli yazınız kapsamında Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesindeki Lisansüstü Programlarda halen tez aşamasında kayıtlı olan **Kübra Şahin** isimli öğrencimize ait tez evraklarının "Üniversitemiz Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Onayları" alınmak üzere Ek'te sunulmuş olduğunu arz ederim.

Prof. Dr. Murat KOÇ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Ek : 1 Adet öğrenciye ait tez evrakları listesi.

EK 7. Tez Etik İzin Yazısı

T.C.
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
Rektörlük

Sayı : E-81570533-044-2200004720
Konu : Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği
Kurul İzni Hk.

21.06.2022

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

- İlgi : a) 03.06.2022 tarih ve E-23867972- 050.01.04-2200004121 sayılı yazınız.
b) 06.06.2022 tarih ve E-23867972- 050.01.04-2200004128 sayılı yazınız.
c) 08.06.2022 tarih ve E-23867972- 050.01.04-2200004278 sayılı yazınız.
ç) 09.06.2022 tarih ve E-23867972- 050.01.04-2200004316 sayılı yazınız.
d) 10.06.2022 tarih ve E-23867972- 050.01.04-2200004345 sayılı yazınız.
e) 10.06.2022 tarih ve E-23867972- 050.01.04-2200004347 sayılı yazınız.
f) 13.06.2022 tarih ve E-23867972- 050.01.04-2200004384 sayılı yazınız.
g) 16.06.2022 tarih ve E-23867972- 050.01.04-2200004548 sayılı yazınız.

İlgi yazılarda söz konusu edilen **Hüseyin Ender Arar, Ahmet Pamuk, Ayşe Yılmaz, Mehmet Kayar, Ayşe Aras, Cem Soyupak, Özge Toraman, Kübra Şahin, Şefika Nilay Onatça, Kübra Demirkol, Nazire Demirbilek Kuştepe, Merve Ahçı, Onurcan Yılmaz, Mesut Gökçaya, Taner Çulha, Kübra Akbalı ve Kamer Aybükçe Özdemir** isimli öğrencilerimizin tez evrakları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunda incelenerek uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Ünal A.Y.
Rektör

EK 8. Tez Anket İzin İstek Yazısı

T.C.
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü

Sayı : E-23867972-044-2200004730

22.06.2022

Konu : Kübra Şahin'in Tez Anket İzni Hk.

DAĞITIM YERLERİNE

Uluslararası İlişkiler ve Küreselleşme Tezli Yüksek Lisans Programında kayıtlı **Kübra Şahin** isimli öğrencimizin "**Mersin'de İkamet eden Suriye'li Bireylere Suriye Göçünün Güvenlikleştirilmesinin Kendilerinde Oluşturduğu Etkinin Analizi**" konulu tez çalışması Çukurova Üniversitesi öğretim üyelerinden **Prof. Dr. Harun Arıkan** danışmanlığında halen yürütülmektedir. Adı geçen öğrenci tez çalışmasında **Belediyeniz çevresinde halen ikamet eden Suriye'li bireyleri** kapsamak üzere kopyası Ek'lerde sunulan anket uygulamasını yapmayı planlamaktadır. Üniversitemiz Etik Kurulunda yer alan üyelerin onayları alınmış olup, gerekli iznin verilmesini bilgilerinize sunarım.

Prof. Dr. Ünal AY
Rektör

Ek :

- 1 - 4 sayfa tez etik, anket izin istek formu.
- 2 - 1 sayfa Uluslararası İlişkiler ve Küreselleşme Ana Bilim Dalı Başkanı Onay Maili.
- 3 - 3 sayfa sorular.
- 4 - 1 sayfa tez etik izin istek yazısı.
- 5 - 1 sayfa tez etik izin yazısı.

Dağıtım:

Gereği:

Akdeniz Belediyesi Başkanlığına/Mersin
Mezitli Belediyesi Başkanlığına/Mersin

Bilgi:

Mersin Büyükşehir Belediyesine
Mersin Valiliğine

EK 9. Tez Anket İzin Yazısı

T.C.
AKDENİZ BELEDİYE BAŞKANLIĞI
Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü

Sayı : E-88620968-044-86736
Konu : Tez Anket İzni

01.03.2023

ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : 22.06.2022 tarihli ve 2200004730 sayılı yazı.

İlgi yazınız incelenmiş olup adı geçen öğrencinizin yapacağı tez çalışması ile ilgili, Belediyemiz Kültür ve Sanat Evlerinde kurs faaliyetlerine devam eden Suriye’li bireylerle görüşme yapıp onaylı anketi uygulaması kurumumuz tarafından uygun görülmüştür.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Mustafa Muhammet GÜLTAK
Belediye Başkanı